คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในทัศนะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธวัช ทองแสน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มกราคม 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในทัศนะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9

บทคัดย่อ

ของ

ธวัช ทองแสน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มกราคม 2535

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 9 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ถามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัดสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 จำนวน 511 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติพื้นฐาน และ t-test, F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. คุณลักษณะทั้ง 3 ด้านของศึกษานิเทศก์ทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์กับด้านภาวะผู้นำ ปรากฏว่ามีในระดับมากทุดจังหวัด ส่วนด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนมีอยู่ในระดับปานกลางทกจังหวัด

3. ศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 มีทัศนะต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยศึกษานิเทศก์อำเภอมีทัศนะต่อคุณลักษณะทุกด้านทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าทัศนะของฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน

SUPERVISORY ASPECTS OF THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION SUPERVISOR AS PERCEIVED BY DISTRICT PRIMARY EDUCATION SUPERVISORS AND SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION IN EDUCATIONAL REGION IX

AN ABSTRACT

BY

TAWAT TONGSAEN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education degree in Educational Administration

at Srinakharinwirot University

January 1992

The purposes of this study were to investigate the three supervisory aspects of the provincial primary education supervisor: human relation, leadership and the ability in staff and instructional development; as perceived by district education supervisors and the school administrators under the office of provincial primary education in the educational region IX.

The samples consisted of 160 district primary education supervisors and 351 school administrators.

The rating scale questionnaire constructed by the researcher was used as the tool for data collection. The data were then analysed by the fundamental statistic, t-test and F-test.

The results revealed that; the two supervisory aspects: human relation and leadership, earned by the primary education Supervisors of every provinces in the educational region IX were at high level while the ability in staff and instructional development was at moderate level. The level of each supervisory aspect earned by the primary education supervisors of every province in the educational region IX was not statistically different. But the significant difference was found at .01 level, when compared the opinions of those two sample groups toward each of all supervisory aspects mentioned above.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา ติยะสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา ติยะสุวรรณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 27 เดือน มกราคม พ.ศ. 2535

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ แก้ไข ปรับปรุง และให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัญญา ติยะสุวรรณ ซึ่งเป็นผู้คอยชี้แนะและปรับปรุง ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ที่ได้กรุณาแก้ไขให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและให้เกียรติเป็นกรรมการสอบปากเปล่า

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ตัณฑ์เจริญรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ให้คำปรึกษาทางสถิติและจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการคิดค่าทางสถิติทั้งหมด จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่ม

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ที่กรุณาให้ความสะดวกและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อันเป็นผลทำให้กระบวนการวิจัยสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณคุณอังคณา โกสีย์สวัสดิ์ คุณลจิตร แผ้วสกุล คุณมาลี บะวงษ์ คุณสุภาพ บุตรสีทัด คุณวีระ-คุณประไพ จันทรอุดร และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ท้ายที่สุด คุณความดีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา พี่น้องทุกคน และคุณทัศนาพร ทองแสน ผู้มีส่วนให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง รวมทั้งลูกตั๊กและลูกตุ๊กที่ยอดอดทนและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมีความพยายามในการศึกษาตลอดมา

ธวัช ทองแสน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	11
	บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา	19
	ความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการนิเทศ	32
	ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าวิจัย	59
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	62
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	65
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66

บทที่ หน้า

4 ผลการศึกษาค้นคว้า 68
ตอนที่ 1 ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด 68
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด 252

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 258
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า 258
สมมติฐานการวิจัย 259
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 259
การวิเคราะห์ข้อมูล 260
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 261
อภิปรายผลการวิจัย 263
ข้อเสนอแนะทั่วไป 278
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย 280

บรรณานุกรม 281

ภาคผนวก 287

ประวัติย่อผู้วิจัย 315

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 แสดงจำนวนประชากร 61

2 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดในเขตการศึกษา 9 62

3 แสดงคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด 69

4 แสดงคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด เขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย 70

5 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 73

6 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 78

7 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 83

8 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 100

9 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 106

ตาราง หน้า

10 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา 113

11 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 131

12 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 136

13 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา 142

14 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 160

15 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 166

16 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา 172

17 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 191

18 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 196

ตาราง หน้า

19 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา 203

20 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 221

21 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ตามทัศนะของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 227

22 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา 233

23 เปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดใน เขตการศึกษา 9 252

24 เปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขต การศึกษา 9 253

25 เปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและ พัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 254

26 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านมนุษยสัมพันธ์ 255

ตาราง หน้า

27 เปรียบเทียบทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านภาวะผู้นำ 256

28 เปรียบเทียบทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน 257

29 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านมนุษยสัมพันธ์ 289

30 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านภาวะผู้นำ 290

31 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน 291

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 แสดงขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ 46

2 แสดงกระบวนการสังเกตการสอนในชั้นเรียน 49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและสามารถผลิตกำลังคนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และแผนการศึกษาชาติ ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างแท้จริงนั้น นอกจากจะเริ่มที่นโยบายการศึกษาของรัฐที่กำหนดไว้แล้ว บุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ตั้งแต่ระดับกระทรวงลงไปจนถึงระดับจังหวัด อำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน ต่างก็มีความสำคัญที่จะต้องพยายามปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจิตร วรุตบางกูร. 2521 : 14) นอกจากนี้การนิเทศการศึกษาก็เป็นกลไกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพราะการนิเทศการศึกษาจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาบังเกิดผลดี ดังที่ กู๊ด (Good. 1973 : 574) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของผู้นิเทศที่จะช่วยให้ครูหรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงพัฒนาการสอนของตนให้ดีขึ้น ก่อให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพครูและช่วยในการประเมินผลการสอนให้ตรงเป้าหมายที่กำหนด จึงถือได้ว่า การนิเทศการศึกษาทำหน้าที่คอยให้บริการช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องและได้ผล

การนิเทศการศึกษา จะบรรลุจุดมุ่งหมาย อันได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนได้หรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและประสิทธิภาพของศึกษานิเทศก์ในการทำงานร่วมกับครู เพราะศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในฐานะผู้พัฒนาและส่งเสริมครูให้สามารถทำการสอนนักเรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับ

ความต้องการของสังคมในอนาคต (Adam and Dickey. 1953 : 2 - 4) ดังที่ สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 11) กล่าวว่า หัวใจของความสำเร็จในการจัดการศึกษาอยู่ที่คุณภาพการสอน ซึ่งจะต้องทำการปรับปรุงพัฒนาโดยใช้กระบวนการ วิธีการและเทคนิคเฉพาะอย่าง ซึ่งงานนี้เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ หากศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การศึกษาในระดับโรงเรียนจะมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ความสูญเปล่าทางการศึกษาก็จะหมดไป

จากความสำคัญดังกล่าว รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดให้มีตำแหน่งศึกษานิเทศก์ประจำกรมวิสามัญศึกษาอย่างเป็นทางการขึ้นใน พ.ศ. 2496 และแต่งตั้งศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาขึ้นใน พ.ศ. 2497 ต่อมาได้แต่งตั้งศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญประจำจังหวัด และศึกษานิเทศก์ เขต ทั้ง 12 เขตขึ้นใน พ.ศ. 2500 และ พ.ศ. 2503 ตามลำดับ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารและเป็นกำลังสำคัญของจังหวัดและเขตในด้านวิชาการ (วิรวุธ จิตต์ผิวงาม. 2516 : จ - ฉ) และเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาแต่ละระดับได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดระเบียบว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 ขึ้น โดยระบุหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์เขต และศึกษานิเทศก์จังหวัด ให้มีหน้าที่เหมือนกัน กล่าวคือ ให้ทำหน้าที่นิเทศการสอนและบริหารงานวิชาการทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษา ศึกษาทดลองวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน พิจารณาและพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน แบบการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน จัดทำคู่มือครู เอกสารวิชาการและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ปรับปรุงส่งเสริมการเรียนการสอน จัดประชุมอบรม สัมมนาครู - อาจารย์หรือผู้บริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานวิชาการ ประเมินผลงานทางด้านวิชาการ เสนอแนะและให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา พร้อมทั้งงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย (กรมสามัญศึกษา. 2521 : 112 - 113)

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา 2503 มาใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และประกอบกับได้มีพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัดไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการโอนกิจการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523 (ราชกิจจานุเบกษา. 2523 : 26) และในปี พ.ศ. 2524 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเนื้อหาของหลักสูตรใหม่ ซึ่งในระเบียบนี้ได้แบ่งหน่วยปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร
3. งานนิเทศการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

สำหรับศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร แบ่งงานออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิเทศการศึกษา และฝ่ายแผนพัฒนา ซึ่งมีหน้าที่หลัก คือ งานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และงานจัดทำแผนพัฒนา ส่วนงานรอง คือ สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียน งานร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาและงานส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : ข - ค, 1 - 2)

จากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่ผ่านมาพบว่า ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะหน้าที่หลัก คือ งานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนดังปรากฏในผลงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2521 : 129) และวนิดา เลิศกมลกาญจน์ (2525 : จ) พบว่า งานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติได้มากคือ งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย การจัดประชุมอบรมสัมมนาครู - อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา ส่วนงานที่ปฏิบัติได้น้อย คือ การส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นตามมาตรฐาน การจัดทำ

เครื่องมือวัดผลพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผลและข้อทดสอบมาตรฐานของจังหวัดและจัดทำคลังข้อสอบ การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและก่อนประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอและกิ่งอำเภอ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยและรายงานการพัฒนาการนิเทศและติดตามผลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 108 - 115) ยังได้สรุปสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ไว้ว่า การนิเทศติดตามผลยังไม่บรรลุผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ การนิเทศยังไม่ทั่วถึง และไม่เป็นระบบ การนิเทศภายในยังมีการปฏิบัติกันน้อยเพราะผู้บริหารทุกระดับยังไม่ยอมรับว่าการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ยังขาดทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ตลอดจนด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพของตน การเรียนการสอนจึงไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ดังมีตัวบ่งชี้ถึงการปฏิบัติงานที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของศึกษานิเทศก์ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ผลเฉลี่ยยังไม่เป็นที่พอใจ โดยเฉพาะเขตการศึกษา 9 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจัดอยู่ในอันดับ 10 ของจำนวนทั้งหมด 13 เขตการศึกษา ทั้งนี้รวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย และมีสถิตินักเรียนตกชั้นถึงร้อยละ 3.36 ซึ่งตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) กำหนดไว้ว่าเมื่อสิ้นแผนนี้แล้วนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีอัตราการตกชั้นโดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 2 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 28) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าว เป็นผลสำคัญส่วนหนึ่งที่เนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ บทบาท และภารกิจของศึกษานิเทศก์ทุกระดับ ทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ซึ่งหากการปฏิบัติงานไม่มีคุณภาพย่อมมีผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียนดังกล่าวได้

จากสภาพการและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคนหนึ่ง ในเขตการศึกษา 9 ซึ่งเป็นเขตการศึกษาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นเป็นอย่างมาก จึงเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษาถึงคุณลักษณะสำคัญของศึกษานิเทศก์จังหวัด

ทั้งในทางส่วนตัวและในการทำงาน เพื่อจะได้ใช้ผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของศึกษานิเทศก์ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น สำหรับคุณลักษณะสำคัญของศึกษานิเทศก์ที่ควรจะศึกษานั้นมีอยู่หลายประการ แต่ในที่นี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเฉพาะใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่า คุณลักษณะทั้ง 3 ประการนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอที่จะต้องรีบช่วยให้โรงเรียนประถมศึกษาในความรับผิดชอบสามารถจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของตนให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จตามนโยบายเร่งรัดของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้ได้ผลอย่างทั่วถึง

<u>ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนตามทัศนะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะทุกด้านของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดของแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนคัดเลือกและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ไว้ดังนี้

1. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่ได้ศึกษาครั้งนี้มี 3 ด้าน โดยได้ศึกษาตามแนวความคิดของ อัลรูห์และเทอร์เน่อร์ (Unruh and Turner) ได้แก่

1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์

1.2 ด้านภาวะผู้นำ

1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนโดยจะศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับ

1.3.1 ความรู้ความสามารถในการวางแผนการนิเทศการศึกษา

1.3.2 ความรู้ความสามารถในการนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียน

1.3.3 ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการนิเทศรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 277 คน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 3,776 คน รวมทั้งสิ้น 4,053 คน ซึ่งปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 9 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มประชากรแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 160 คน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 351 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 511 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพและพื้นที่ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างแยกได้ดังนี้

4.1.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่

4.1.1.1 ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 9

4.1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9

4.1.2 พื้นที่ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เขตการศึกษา 9 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดหนองคาย อุดรธานี เลย ขอนแก่น และสกลนคร

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ทั้ง 3 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์

4.2.2 ด้านภาวะผู้นำ

4.2.3 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครู และพัฒนาการเรียนการสอน

<u>คำนิยามศัพท์เฉพาะ</u>

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้มีความเข้าใจตรงกันจึงได้นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการในหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9

2. ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานทางวิชาการ ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 9

3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9

4. เขตการศึกษา 9 หมายถึง พื้นที่ส่วนหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เกิดจากการแบ่งเขตการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย อุดรธานี เลย ขอนแก่น และสกลนคร

5. ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นหรือแนวความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้หมายถึง ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9

6. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ หมายถึง ความรู้ความสามารถ ทัศนะหรือแนวความคิดตลอดจนพฤติกรรมของศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 9 ซึ่งแสดงออกมาในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ซึ่งคุณลักษณะที่จะศึกษาในงานวิจัยนี้มี 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ และคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ดังรายละเอียดแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

6.1 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ความสามารถ แนวทัศนะ ตลอดจนพฤติกรรมของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ที่แสดงออก อันมีผลทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกยอมรับนับถือและเกิดความสนิทสนมไว้วางใจทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน เกิดความร่วมมือประสานงานด้วยความเต็มใจ

6.2 คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ หมายถึง ความรู้ ทัศนะและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการเป็นผู้นำคนในรูปแบบใหม่อันมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานนิเทศ

6.3 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้ ทัศนะและพฤติกรรมที่แสดงออกในการดำเนินงานพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในวิชาชีพและพัฒนาการสอนของครูให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนให้ได้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนการช่วยเหลือ สนับสนุนงานนิเทศภายในของโรงเรียนในความรับผิดชอบ ให้ดำเนินไปได้ด้วยดีและประสบผลสำเร็จ ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาศูนย์วิชาการ และการนิเทศทางไกลให้เกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทัศนะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ในการนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารและงานวิจัยตามหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
   - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
   - 1.2 ความสำคัญ ความจำเป็นและจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
   - 1.3 หลักการนิเทศการศึกษา
2. บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา
   - 2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา
   - 2.2 คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นิเทศการศึกษา
   - 2.3 ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
   - 2.4 บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา
3. ความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการนิเทศ
   - 3.1 ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น
   - 3.2 มนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศการศึกษา
   - 3.3 การนิเทศการศึกษากับการเป็นผู้นำ

4. วิธีการนิเทศการศึกษา

4.1 การวางแผนการนิเทศ

4.2 การนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียน

4.3 การนิเทศโดยการจัดกิจกรรมการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ

5. ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. <u>ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา</u>

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

มีนักการศึกษาหลายคนที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

เบอร์ตันและบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner. 1965 : 2) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ เทคนิคของผู้เชี่ยวชาญในอันที่จะให้บริการเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความงอกงามและพัฒนาการแก่เด็ก ส่วน ไวลส์ (Wiles. 1956 : 10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงขบวนการทำงานของครูให้ดีขึ้น และกู๊ด (Good. 1959 : 539) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในด้านการแนะนำครูหรือผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาให้รู้วิธีปรับปรุงการสอนหรือการให้การศึกษา การนิเทศการศึกษาช่วยให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพ ช่วยพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ช่วยเลือกและปรับปรุงเนื้อหาของการสอน วิธีสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งสาย ภาณุรัตน์ (2511 : 11) มีความเห็นสอดคล้องกับ กู๊ด โดยกล่าวว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง ความพยายามอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษามีคุณภาพทั้งทาง

ด้านการเรียนการสอน และ แฮร์ริส (Harris. 1975 : 13) ได้กล่าวถึง ความหมายของการนิเทศการศึกษา ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพเป็นสำคัญ และการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลืออย่างหนึ่ง แต่กระบวนการนี้ก็จัดว่าเป็นปรัชญา เพราะเป็นเรื่องของการแสวงหาความจริง (Reality) ความรู้ (Knowledge) และคุณค่า (Value) ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การนิเทศการศึกษายังจัดว่าเป็นวิทยาศาสตร์ด้วย เพราะเป็นเรื่องราวของความจริงที่สามารถพิสูจน์ได้และทดลองได้ และการนิเทศการศึกษาเป็นประชาธิปไตย เพราะการนิเทศการศึกษาใช้หลักการต่าง ๆ ของประชาธิปไตยมาดำเนินการ ซึ่งได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกัน (Respect for Individual) การแบ่งปัน ร่วมงาน และประสานงานกัน (Sharing, Participation, Coopperating) และมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา (Faith in the Method of Intelligenal) (กิติมา ปรีดีดิลก. 2529 : 389; อ้างอิงมาจาก สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุฒบางกูร. 2524 : 1 - 2) และกิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 388) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียน อาคม จันทสุนทร (2527 : ภาคผนวก - 26) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงการจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิรูปงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการนิเทศการศึกษา ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือแนะนำ การชี้แจง การบริการ การปรับปรุง การเรียนการสอนและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศในอันที่จะส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุ ประสงค์ของการศึกษา

1.2 ความสำคัญ ความจำเป็นและจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ในสังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมเป็นอย่างมาก การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน จึงมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ศึกษานิเทศก์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงต้องร่วมมือกับครูในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ดังนั้น การนิเทศการศึกษา จึงมีความจำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 390) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษา ว่า เนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ผู้นิเทศการศึกษาจึงจำเป็นจะต้องช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

4. การศึกษาของประเทศไม่อาจจะรักษามาตรฐานไว้ได้ ถ้าไม่มีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

ภิญโญ สาธร (2523 : 46 - 47) ได้กล่าวถึง การนิเทศการศึกษา ว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีบทบาทสำคัญมากในการจัดการศึกษา โดยได้ให้เหตุผลไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ทำให้วิชาชีพทางการศึกษาเจริญงอกงาม ทำให้ครู-อาจารย์ได้พัฒนาตนเองดียิ่งขึ้น มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

2. การนิเทศการศึกษาทำให้เกิดการปรับปรุงและเกิดการเลือกเอาสิ่งที่ดีที่สุดมาเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะศึกษานิเทศก์คลุกคลีอยู่กับงานการศึกษาและประชาชนจนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะบอกได้ว่า สิ่งใดคือสิ่งที่ประชาชนในแต่ละชุมชนต้องการและสิ่งนั้นควรจะเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะการศึกษาจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน

3. การนิเทศการศึกษาทำให้มีการปรับปรุงวิธีสอน และวิธีสอนทำให้การศึกษาดียิ่งขึ้น เพราะศึกษานิเทศก์เข้าไปทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรึกษาและวิเคราะห์ วิจารณ์งานต่าง ๆ ของการให้การศึกษาอยู่เสมอ ทั้งนี้ศึกษานิเทศก์อาศัยประสบการณ์และผลของการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยอื่น ๆ ทั้งที่ศึกษานิเทศก์ทำเองและที่ผู้อื่นทำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์วิจารณ์ ผลงานของศึกษานิเทศก์จึงเที่ยงตรงไม่ลำเอียง

4. การนิเทศการศึกษาช่วยให้มีการวัดและประเมินผลการศึกษาดีขึ้น เพราะศึกษานิเทศก์เป็นคนนอก มิใช่ครู-อาจารย์ที่สอนอยู่เอง ย่อมมองเห็นข้อบกพร่องในการเรียนการสอนได้ดีกว่า

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2527 : 7) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาว่า

1. ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้น ศึกษานิเทศก์ต้องทำตัวเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในสถานศึกษา โดยทำงานร่วมกับครู-อาจารย์ เช่น การช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับต่าง ๆ

2. การผลิตครูในสถาบันผลิตครูปรากฏว่ามีการผลิตครูที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้นเมื่อครูทำงานในสถานศึกษาจึงต้องมีการฝึกอบรมประจำการ (In-service Education) อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ในการรักษามาตรฐานของการศึกษานั้น ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้มาทำงาน และช่วยนิเทศความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครูที่ทำการสอนประจำให้มีความคิดกว้างไกลก้าวหน้าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ

ฟรานเซท (Franseth. 1961 : 23) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาจะมีประโยชน์สำหรับครูก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นแสดงให้เห็นว่า ครูกับศึกษานิเทศก์ได้พิจารณาร่วมกันว่าจะได้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในเรื่องใดจึงจะเป็นที่ต้องการของครู

จากแนวความคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะจะช่วยให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ ปรัชญา และนโยบายทางการศึกษาได้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ช่วยพัฒนาบุคลากรประจำการให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมจะเป็นผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

<u>ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา</u>

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 391 - 392) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูค้นหาและรู้วิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนโดยช่วยให้ครูรู้ว่าอะไรที่เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และจะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร
3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน
4. เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียนและให้การสนับสนุนโรงเรียน
6. ช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญา และความต้องการทางการศึกษา

พนัส หันนาคินทร์ (2513 : 148) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอนก็ตาม มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การปรับปรุง ส่งเสริมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศไม่ใช่เป็นการบังคับหรือเป็นการจับผิด การกระทำเช่นนั้นไม่ใช่การนิเทศอย่างแน่นอน การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังนั้น การนิเทศการสอนจึงตั้งอยู่บนรากฐานแห่งมนุษยสัมพันธ์อันดี

สำหรับการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ พ.ศ. 2519 (กรมสามัญศึกษา. 2519 : 3 - 4) ได้ระบุจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตรและให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน

3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น

4. เพื่อรักษา พิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ

5. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด กระทรวงและสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานขององค์การระหว่างประเทศ

ส่วนระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ พ.ศ. 2524 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 4 - 42) มีจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการประถมศึกษา

2. เพื่อส่งเสริม รวบรวมและเผยแพร่การวิจัย

3. เพื่อสนับสนุน พัฒนางานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดให้ก้าวหน้า และมีคุณภาพ

4. เพื่อส่งเสริมการจัดและการแก้ปัญหาการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้ได้มาตรฐาน

5. เพื่อให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนสามารถนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนได้

6. เพื่อส่งเสริมให้มีเอกสารและนวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับศึกษาค้นคว้าแก่โรงเรียนในสังกัด

7. เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ มีเป้าหมาย วิธีดำเนินการและงบประมาณที่แน่นอน

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาในทุกระดับมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และช่วยประสานให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตามความมุ่งหมายของการศึกษา

1.3 หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน จึงจำเป็นที่ผู้ปฏิบัติจะต้องมีหลักการเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้เสนอหลักการการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner. 1965 : 71 - 72) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically sound) คือ เป็นไปตามค่านิยม ความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ ควรจะมีวิวัฒนาการทั้งทางด้านเครื่องมือและกลวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific Approach) คือ เป็นไปอย่างมีลำดับ เป็นระเบียบในกระบวนการทำงาน มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic Approach) คือ เคารพในตัวบุคคลคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้มีความร่วมมือและใช้อำนาจน้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ (Creative Approach) คือ แสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้แสดงออก และพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานให้มากที่สุด

นอกจากนี้ อาย (Eye. 1971 : 52) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาโดยเน้นถึงหลักประชาธิปไตย 3 ประการ คือ การเคารพและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การกำหนด

หน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ชัด และการแบ่งงานควรคำนึงถึงความสามารถและความพอใจของแต่ละบุคคล

ส่วน สงัด อุทรานันท์ (2529 : 11 - 14) ได้เสนอหลักการที่ชัดเจน โดยสรุปไว้ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษา เป็น "กระบวนการ" ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้นกระทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษา (ประเทศไทย) เน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

วิจิตร วรุตบางกูร, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา ธีระกุล (2520 : 22 - 23) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. หาทางให้ครูรู้จักช่วยและพึ่งตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองได้

2. ต้องการทราบความต้องการของครู รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการนิเทศที่เหมาะสม

3. เปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความคิดและลงมือกระทำเองให้มากที่สุด

4. สนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ (เอกสารตำราต่าง ๆ)

5. ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6. ประสานงานภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนและองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ชารี มณีศรี (2523 : 13 - 15) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์

4. การนิเทศเป็นการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวพันกัน

5. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ

6. การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะขจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในเขตชนบท

หลักการนิเทศการศึกษาจากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์มีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนและต่อเนื่อง ตั้งอยู่บนฐานของความเป็นประชาธิปไตย มุ่งที่จะพัฒนาครูโดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน

2. บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา

2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา มักมีผู้เข้าใจผิดเสมอว่า ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา คือ ศึกษานิเทศก์เท่านั้น ปัจจุบันแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนไป ดังแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวไว้เช่น

แฮริส (Harris. 1985 : 10) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ สิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของ เพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในโรงเรียนให้ไปในทางที่จะส่งอิทธิพลให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักของการสอนของโรงเรียน ซึ่งหมายถึง การนิเทศการศึกษานั้นมุ่งให้เกิดผลต่อผู้เรียนโดยผ่านบุคคลหรือสื่อกลาง บุคลากรในโรงเรียนในที่นี้ย่อมหมายถึง ผู้บริหารและครูนั่นเอง ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ไวล์ (Wiles. 1975 : 10) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาไม่จำเป็นต้องจำกัดว่าเป็นศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งจึงจะทำการนิเทศได้ ไวล์เน้นว่าสมาชิกคนใดคนหนึ่งก็ตามที่ช่วยครูให้ทำการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ก็เรียกว่า เป็นการนิเทศ นอกจากนี้ สงัด อุทรานันท์ (2530 : 59) ยังกล่าวถึง บุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้แก่ (1) ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา (2) ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และ (3) คณะครูผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 457) กล่าวว่า บุคลากรของโรงเรียนที่ควรมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน
2. ผู้ช่วยผู้บริหาร
3. ครูหัวหน้าหมวดวิชา
4. ครู

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา มีส่วนที่จะผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผลเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งมวล

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย ผู้ให้การนิเทศการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่มีความสามารถและศึกษานิเทศก์ ผู้รับการนิเทศ คือ ครูปฏิบัติการสอน และผู้สนับสนุนการนิเทศ คือ ผู้บริหารในทุกระดับโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งทุกฝ่ายมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของตน

2.2 คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นลำดับ มีขั้นตอนและต่อเนื่อง ในการนิเทศจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนการสอนไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้นิเทศจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติและบุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์โดยเฉพาะ

<u>ด้านบุคลิกลักษณะ</u>

ยุพิน พิพิธกุล (2522 : 7 - 8) เสนอว่า ผู้นิเทศควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพดี
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีอารมณ์มั่นคง

5. ทำงานมีระเบียบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว
7. มีศิลปะในการพูด
8. กิริยามารยาทสุภาพอ่อนโยน
9. เป็นนักประชาธิปไตย
10. มีมนุษยสัมพันธ์
11. เป็นผู้นำที่ดี
12. สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้ดี
13. ขวนขวายศึกษาหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

ชารี มณีศรี (2523 : 55 - 58) ได้กล่าวถึงบุคลิกลักษณะของผู้นิเทศสอดคล้องกับที่ยุพิน พิพิธกุล เสนอไว้ข้างต้น และมีข้อเสนอเพิ่มเติมว่า ผู้นิเทศควรมองโลกในแง่ดีและมีสุขภาพดีด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของผู้นิเทศดังกล่าว แสดงถึงคุณลักษณะโดยส่วนรวมของผู้นิเทศ พอสรุปได้ว่า ผู้นิเทศควรเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สำหรับฐานะหรือตำแหน่งของผู้นิเทศอาจแตกต่างกันไปตามหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ผู้บริหาร ครูหรือศึกษานิเทศก์ โดยเฉพาะตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สงัด อุทรานันท์ (2530 : 65 - 66) ได้สรุปผลงานการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ควรจะเป็นของศึกษานิเทศก์ในประเทศไทยที่มีผู้ทำวิจัยไว้หลายคน ได้แก่ วิจิตร อนวัชพันธ์ (2520) สำราญ คำพรม (2528) และวีระชาติ นักสอน (2524) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด นอกจากนี้ยังมี ถวิล วรรณปะเก (2524) และสุจินต์ ตันเจริญ (2524) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาไว้อีกด้วย ซึ่งจากข้อค้นพบจากงานวิจัยเหล่านี้พอสรุปคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ควรจะมี หรือควรจะเป็นได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านลักษณะส่วนตัว ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตัวเอง มีความอดทน กระฉับกระเฉงว่องไว เป็นคนเปิดเผย ไม่เย่อหยิ่งและมีมนุษยสัมพันธ์ดี

181284

2. ด้านความรู้ความสามารถ ผู้ที่เป็นศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรู้ในระดับปริญญาตรี มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิคในการพูด มีความสามารถในการสาธิตการสอน และมีความสามารถทางด้านประเมินผลและวิจัย

3. ด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม ผู้ที่จะเป็นศึกษานิเทศก์ควรมีความเป็นประชาธิปไตย มีความยุติธรรม มีคุณธรรมประพฤติดี รู้จักประมาณตน มองโลกในแง่ดี เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักการยกย่องชมเชยผู้ที่ทำดี

4. ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้ที่เป็นศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 31 - 33) ที่ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์โดยเน้นความสำคัญใน 2 ด้าน ที่ศึกษานิเทศก์จะต้องมี ได้แก่ คุณลักษณะด้านวิชาชีพและคุณลักษณะเฉพาะตัวที่จะทำให้ศึกษานิเทศก์สามารถปฏิบัติงานในฐานะผู้แนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่ครูได้ ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้น รายละเอียดของคุณลักษณะทั้ง 2 ด้าน มีดังต่อไปนี้

คุณลักษณะด้านวิชาชีพ แยกได้ 2 นัย คือ

1. คุณลักษณะด้านความรู้

1.1 ว่าด้วยการจัดการ (Business Management) ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบสารบรรณ การเงิน การบัญชี การพัสดุ การจ้าง ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำหนดตัวบุคลากรตามหน้าที่ การจัดควบคุมสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดสำนักงาน การบำรุงรักษาทรัพย์สิน การควบคุมระบบงาน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อช่วยเสริมให้ฐานะการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์มีความมั่นคงดียิ่งขึ้น

1.2 ว่าด้วยพฤติกรรมของมนุษย์ (Human Behavior) ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้เกี่ยวกับสภาพผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ พลังกลุ่ม การสร้างความพอใจ แรงจูงใจ การประสานงาน การให้ข่าว การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ เพื่อช่วยให้ศึกษานิเทศก์ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ว่าด้วยหลักสูตร (Curriculum Development Implementation) ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียน การให้คำปรึกษา การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผล เพื่อให้เจตนารมณ์ของหลักสูตรสัมฤทธิ์ผล

1.4 ว่าด้วยการพัฒนาองค์การ (Organization Development) ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงองค์การ (หน่วยศึกษานิเทศก์) ความสามารถขององค์การ สมรรถวิสัยในการแก้ปัญหาภายในองค์การ การใช้องค์การอย่างมีประสิทธิภาพ การเพิ่มพูนประสิทธิผลและความเจริญขององค์การ เพื่อให้องค์การผลิตบริการสนองความต้องการของผู้ใช้ และให้มีความอยู่รอดปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม

2. คุณลักษณะด้านทักษะ

2.1 ว่าด้วยการปฏิบัติการทางเทคนิค (Technical - managerial skills) ศึกษานิเทศก์ควรมีทักษะในการจัดหา (การซื้อและการจ้าง) การเงินและบัญชี งานสารบรรณ งานบริหารบุคคล การจัดระบบงาน โดยปฏิบัติงานตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลสำเร็จขององค์การ

2.2 ว่าด้วยการครองคน (Human-managerial skills) ศึกษานิเทศก์ควรมีทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล การประสานงาน การแสดงภาวะผู้นำ การจูงใจคน การสร้างขวัญ การรู้จักประนีประนอม การยอมรับ การสร้างความนับถือและความไว้วางใจ โดยมุ่งให้ทุกคนปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ

2.3 ว่าด้วยการจัดการศึกษา (Technical-education skills) ศึกษานิเทศก์ควรมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศ การสำรวจและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น การประสานโรงเรียนให้เข้ากับชุมชน การวัดผลและประเมินผล โดยมุ่งให้เกิดผลในทางปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2.4 ว่าด้วยการสร้างความคิด (Speculative-creative skills)

ศึกษานิเทศก์ควรมีทักษะในการคาดการณ์ล่วงหน้า การวิเคราะห์ปัญหาบริหาร การวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การจัดบริการที่สนองความต้องการ การเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีในการทำงาน โดยใช้ทักษะที่ได้จากประสบการณ์ในการทำงาน เป็นเครื่องช่วยให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนคุณลักษณะเฉพาะตัวอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นคนที่

1. มีความสุภาพอ่อนโยน เป็นกันเอง
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
3. รู้จักยกย่องชมเชย
4. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
5. มองโลกในแง่ดี
6. เชื่อมั่นในตนเอง
7. มีความรับผิดชอบสูง
8. ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น
9. มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน
10. รู้จักเสริมสร้างขวัญและบรรยากาศในการทำงาน
11. มีทักษะในการทำงานในกระบวนการหมู่พวก
12. มีความจริงใจและกระตือรือร้นในการทำงาน
13. มีความคิดสร้างสรรค์
14. มีสุขภาพดี
15. มีปฏิภาณไหวพริบดี

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อภารกิจการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะศึกษานิเทศก์ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหลายฝ่าย ศึกษานิเทศก์จึงควรมีคุณลักษณะที่สามารถทำให้ภารกิจประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี อันประกอบด้วย คุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนางานในหน้าที่ ตลอดจนคุณลักษณะเฉพาะตามตำแหน่งหน้าที่ในฐานะผู้นิเทศ

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2524 : ง - จ) ได้กำหนดคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ ไว้ใน ข้อ 6 ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ดังนี้

ข้อ 6 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) กำหนดและมีคุณสมบัติอื่นดังต่อไปนี้

ก. มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการประถมศึกษา กฎหมายว่าด้วยประถมศึกษา กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู กฎหมายว่าด้วยครู กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับอื่นที่ใช้ในการปฏิบัติงานและระบบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ข. มีความรู้และทักษะในกลุ่มประสบการณ์ตามหลักสูตรประถมศึกษาหรืองานที่จะต้องรับผิดชอบ

ค. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องแผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษาฉบับปัจจุบัน

ง. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งของประเทศไทย

จ. มีความสามารถในการประสานงาน และทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ฉ. มีบุคลิกลักษณะดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการและการบริหารการศึกษาได้

ช. มีความประพฤติดี เป็นแบบอย่างแก่ครูได้

ช. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษาและมีเจตคติที่ดีต่องานการนิเทศการศึกษา

ฌ. มีความสามารถในการทำแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษาแนะนำ และเสนอแนะวิธีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ศึกษานิเทศก์ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษาในระดับที่ตนรับผิดชอบได้แก่ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษานิเทศก์จังหวัด และศึกษานิเทศก์อำเภอ การกำหนดคุณสมบัติที่สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้รอบรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงาน เข้าใจงาน มีบุคลิกภาพและความสามารถที่เป็นแบบอย่างแก่ครูได้

2.3 ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2524 : 1 – 2) ได้กำหนดหน่วยปฏิบัติการนิเทศและศึกษานิเทศก์ ไว้ดังนี้

ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน่วยงานปฏิบัติงาน 3 หน่วยงาน คือ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีฐานะเป็นกองและมีเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชา

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและกรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นหน่วยและมีผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชา

งานนิเทศการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอมีฐานะเป็นงานและมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา

ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในแต่ละระดับจะปฏิบัติงานแตกต่างกันไปตามขอบข่ายของงานของแต่ละหน่วยปฏิบัติ ตามที่ได้ระบุไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ

1. ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่หลัก คือ ติดตามและประเมินผลการจัดการประถมศึกษา งานในหน้าที่นี้เป็นงานที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนงานรอง คือ การเป็นผู้ประสานงานและสนับสนุนด้านงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีงานพัฒนาวิชาการ ซึ่งเป็นงานศึกษาค้นคว้าทางวิชาการและการเรียนการสอน เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการและการเรียนการสอน และมีงานที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอีกด้วย

2. ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีงานหลัก คือ งานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และจัดทำแผนพัฒนา ส่วนงานรอง คือ สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียน งานร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาและงานส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

3. ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งเภอ มีหน้าที่หลัก คือ งานนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นเป็นความหวังของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในอันที่จะให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทำการนิเทศ ช่วยเหลือ แนะนำและส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้บังเกิดผลตามมาตฐานทางวิชาการ และจัดทำแผนพัฒนาของอำเภอ นอกจากนี้ยังถูกกำหนดให้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภออีกด้วย

จากการแบ่งสายงานและการแบ่งหน้าที่หลักของศึกษานิเทศก์ในแต่ละระดับของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า ศึกษานิเทศก์ทุกระดับต่างมีความมุ่งหมายในการปฏิบัติภาระกิจไปในทิศทางที่เดียวกัน กล่าวคือ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการ งานเขียนตำรา ผลิตคู่มือและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ งานวิเคราะห์วิจัยเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานหรือเผยแพร่ หรือพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่นิเทศและหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การนิเทศเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด

2.4 บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ องค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ ผู้นิเทศมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในขอบเขตได้อย่างเหมาะสม

<u>บทบาทของศึกษานิเทศก์</u>

ไวล์ (Wiles. 1975 : 10) กล่าวถึงบทบาทของศึกษานิเทศก์ ไว้ 3 ประการ คือ เป็นผู้ให้การสนับสนุน (Supporting) เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ (Assisting) และเป็นผู้มีส่วนร่วม (Sharing) ส่วน สงัด อุทรานันท์ (2529 : 42) ซึ่งมีแนวคิดที่สอดคล้องกับไวล์ (Wiles) ได้จำแนกบทบาทของศึกษานิเทศก์ สรุปได้ว่าศึกษานิเทศก์มีบทบาทที่จะต้องร่วมวางแผนในการปฏิบัติงานเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ในสิ่งที่จะปฏิบัติ ดำเนินการนิเทศ สร้างขวัญและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานและดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษาและหน่วยศึกษานิเทศก์ สำหรับกรมสามัญศึกษา (2519 : 16 – 19) ได้กำหนดบทบาทศึกษานิเทศก์ไว้ว่า ศึกษานิเทศก์มีบทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนเป็นผู้ที่จะต้องทำงานร่วมกับครูด้านการเรียนการสอนต้องเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอนของครูตลอดจนติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์

การนิเทศการศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ศึกษานิเทศก์ต้องรู้และเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันศึกษานิเทศก์จะต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เพราะหน้าที่เป็นตัวกำหนดบทบาทในการทำงานด้วย ส่วนการกำหนดหน้าที่นั้นขึ้นอยู่กับแนวคิดของนักการศึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหน่วยงานหรือแต่ละสังกัดของศึกษานิเทศก์นั้น ๆ

ลูซิโอ และ แมคนีล (Lucio and McNeil. 1969 : 26) กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ไว้ว่ามี 6 ประการ ได้แก่

1. การวางแผน ศึกษานิเทศก์ต้องรู้จักวางแผนปฏิบัติงานของตนเองและหมู่คณะเพื่อสนองนโยบายทางการศึกษาให้ได้มากที่สุด

2. การบริหาร ศึกษานิเทศก์ควรมีความสามารถในการตัดสินใจทำงานได้ด้วยตนเองเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

3. การนิเทศ ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่ช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการสอนให้ดีขึ้น

4. การพัฒนาหลักสูตร ศึกษานิเทศก์ต้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรจัดทำคู่มือและช่วยเหลือในการจัดทำหรือเลือกให้แก่โรงเรียน

5. การสาธิตการสอน ศึกษานิเทศก์ควรสาธิตการสอนให้ครูดูได้ด้วยตนเอง หรือจัดให้บุคคลอื่นสาธิตให้ดู

6. การวิจัย ศึกษานิเทศก์ควรทำการวิเคราะห์ ค้นคว้า ทดลองเกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอนด้วยวิธีการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวความคิดใหม่ ๆ และผลการวิจัยให้ครูทราบ

สเวียริงเจ้น (Swearingen. 1962 : 42) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการทางการศึกษา ไว้ 8 ประการ คือ

1. ส่งเสริมการประสานงาน
2. ส่งเสริมการเป็นผู้นำ
3. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ส่งเสริมด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ส่งเสริมด้านการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เจริญขึ้น
6. ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์สภาพการเรียนการสอน
7. ส่งเสริมพัฒนาวิชาการชีพครู
8. สร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู ให้รู้สึกมั่นคงและประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

วินัย เกษมเศรษฐ์ (2521 : 16 - 19) กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. เป็นผู้นำของกลุ่มบุคคล
2. เป็นผู้สร้างขวัญและส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามในอาชีพ
3. เป็นผู้บริการในทางปรึกษาหารือ
4. เป็นผู้ประสานงาน
5. เป็นผู้พัฒนาและใช้หลักสูตรในระดับท้องถิ่น
6. เป็นผู้อำนวยความสะอาด

จากหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ ตามที่นักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาได้กล่าวไว้นั้น ส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน กล่าวคืองานที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ คือ งานวิชาการ อันได้แก่ การปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ทดลองวิจัยและประเมินผลการศึกษา ส่วนด้านอื่นเป็นงานเกี่ยวกับการให้บริการ การวางแผนในการปฏิบัติงานทั้งงานทั้งของตนเองและหมู่คณะตลอดจนการประสานงาน และการประสานประโยชน์ระหว่างครู เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อประโยชน์แก่การนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นงานที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างยิ่ง

จากระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นระเบียบฉบับล่าสุด ได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : ข - ค)

1. ฝ่ายนิเทศการศึกษา

(1) ส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน

(2) จัดทำเครื่องมือวัดผล พัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผลและข้อสอบมาตรฐานของจังหวัดและจัดทำคลังข้อสอบ

(3) สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด

(4) วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

(5) ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นในส่วนที่เกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา ส่งเสริมการกีฬา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด จริยธรรมและวัฒนธรรม

(6) ปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

2. ฝ่ายแผนพัฒนา

(1) จัดทำนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาของจังหวัดเสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

(2) จัดทำงบประมาณเพื่อการประถมศึกษา

(3) ประสานงานการพัฒนาบุคลากรของจังหวัด

(4) จัดทำข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของจังหวัด

(5) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง เลิกล้มโรงเรียนในสังกัด

(6) ประสานงานโครงการพิเศษ

(7) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร

(8) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

3. <u>ความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการนิเทศ</u>

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก เพราะเป็นการทำงานร่วมกับคน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์ต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงทฤษฎีและการปฏิบัติงานให้สัมพันธ์กัน เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลดี การที่จะให้ทฤษฎีและการปฏิบัติบังเกิดผลอย่างจริงจัง ศึกษานิเทศก์จำเป็นจะต้องมีความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อปรุงแต่งระเบียบวิธีและการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

สงัด อุทรานันท์ ได้นำแนวความคิดของแคทซ์ (Katz) ที่จัดประเภทของทักษะผู้บริหารมาใช้กับทักษะของผู้นิเทศว่าควรมี 3 ด้าน คือ

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) ประกอบด้วย ทักษะในการสัมภาษณ์ การสังเกต การนำอภิปราย การรับรู้ในความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น การร่วมในการอภิปราย และทักษะเกี่ยวกับบทบาทสมมติ เป็นต้น

2. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ประกอบด้วย ทักษะเกี่ยวกับการมอง การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การสังเคราะห์ การวิพากษ์วิจารณ์และการซักถามเป็นต้น

3. ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) ประกอบด้วย ทักษะการพูด การเขียน การอ่าน การฟัง การกำหนดหัวข้อโครงร่าง การสาธิต การเขียนแผนภูมิ การร่างภาพ การคิดคำนวณ และการเป็นประธานที่ประชุม เป็นต้น

ศึกษานิเทศก์หรือผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 3 ด้าน นั่นคือ ทักษะทางเทคนิค เพื่อสามารถจะเข้าใจและปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์เพื่อจะสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและสามารถกระตุ้นให้คนอื่นทำงานได้ และทักษะทางความคิดรวบยอด เพื่อที่จะเข้าใจและสามารถประสานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสามารถตัดสินใจในการทำงานได้อย่างถูกต้อง (สงัด อุทรานันท์. 2530 : 68 - 69)

สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุฒบางกูร (2524 : 50 - 150) กล่าวว่า ความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ มีดังนี้

1. ทักษะในมนุษยสัมพันธ์ (Skill in Human Relation) เกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน (Human Behavior) แรงจูงใจที่กระตุ้นให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Motivative) การร่วมงาน (Team Work) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interaction)

2. ทักษะแห่งความเป็นผู้นำ (Skill in Leadership) ประกอบด้วย การวางแผน (Planing) การจัดระเบียบงาน (Organizing) การประสานงาน (Coordinating) การติดต่อสื่อสาร (Communication) การกระจายงาน (Delegating) และการประเมินผลงาน (Job Evaluation)

3. ทักษะในการบริหารบุคคล (Skill in Personel Administration) ประกอบด้วย การเลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานให้มีจำนวนเพียงพอ การใช้กำลังคนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ การบำรุงรักษาและส่งเสริมสมรรถภาพและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานและการช่วยเหลือ ติดต่อ และการดำเนินการให้เมื่อผู้ปฏิบัติงานต้องการจะพ้นจากหน่วยงาน

4. ทักษะในกระบวนการหมู่พวก (Skill in Group Process) ประกอบด้วยธรรมชาติของมุนษย์ พฤติกรรมของมนุษย์ ธรรมชาติของกลุ่ม กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม แรงผลักดันต่าง ๆ ที่มีต่ออิทธิพลของกลุ่ม บทบาทของสมาชิกกลุ่ม กระบวนการตัดสินใจและการแก้ปัญหาต่าง ๆ

5. ทักษะในการประเมินผลงาน (Skill in Evaluation) การประเมินผลที่ดีและมีประสิทธิภาพ ควรเป็นไปในลักษณะดังนี้ ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเป็นจริง ตรงกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา วัดหลาย ๆ ด้าน หลาย ๆ แบบ วัดตามผลของการวิเคราะห์ที่ได้มา วัดติดต่อกันโดยสม่ำเสมอ ยืดหยุ่นได้ เลือกใช้เครื่องมือในการวัดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ง่ายต่อการเข้าใจ และใช้วิถีทางแห่งประชาธิปไตยในการดำเนินการ

จากความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนิเทศการศึกษาดังกล่าว ศึกษานิเทศก์หรือผู้มีหน้าที่นิเทศ ต้องพยายามศึกษาค้นคว้าให้เกิดขึ้นกับตนเองให้ได้ ในที่นี้ผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะความรู้และทักษะที่จำเป็นใน 2 ด้าน คือ มนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศการศึกษาและการนิเทศการศึกษากับการเป็นผู้นำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 มนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศการศึกษา

มนุษยสัมพันธ์ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะต้องศึกษาและอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งศึกษานิเทศก์ในฐานะผู้นำในด้านการสอนของครู มนุษยสัมพันธ์ย่อมเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่สุด ถ้าศึกษานิเทศก์มีมนุษยสัมพันธ์ดีแล้ว ย่อมสามารถจะทำหน้าที่ให้สำเร็จได้โดยสะดวกยิ่งและทำให้ทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขในเรื่องนี้มีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศการศึกษาไว้ ดังจะได้ยกมากล่าว ดังต่อไปนี้

สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 57 - 58) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเบื้องต้นของศึกษานิเทศก์ ก็คือ การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงาน ศึกษานิเทศก์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้กระบวนการหมู่พวก (Group Process) จึงจะทำให้สมาชิกของกลุ่มได้รับประโยชน์ทั้งในทางทักษะ ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน ดังนั้นการดำเนินงานทุกครั้ง จึงต้องมีการวางแผนร่วมกันและต้องกระทำอย่างเปิดเผย ศึกษานิเทศก์ต้องมีความเป็นประชาธิปไตย มีความสามารถในการพัฒนาบรรยากาศในการทำงานให้อิสระในการอภิปรายปัญหาและแสดงความรู้สึกของเขาออกมาได้ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของมัสเซลแมน (Musselman. 1965 : 16) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์มีอิทธิพลต่อการนิเทศการศึกษา

เป็นอย่างยิ่ง ศึกษานิเทศก์ที่ประสบความสำเร็จจะต้องเคารพในคุณค่าของความเป็นคนของสมาชิกในกลุ่ม และจะต้องพัฒนาบรรยากาศของการทำงานร่วมกัน รวมทั้งต้องรู้จักประเมินปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการที่จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการพัฒนาขึ้น ทั้งหมดนี้ถือว่าเป็น "รากฐานที่แท้จริงของมนุษยสัมพันธ์"

ศึกษานิเทศก์จะต้องเข้าใจว่า หน้าที่ที่แท้จริงของตนนั่น คือ การช่วยเหลือผู้อื่นให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติตามหน้าที่นี้ให้ได้ผลดี ศึกษานิเทศก์จะต้องมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้นั้นก็คือ "ครู" การสร้างความสัมพันธ์นี้จะช่วยประสานช่องว่างระหว่างความคิดและการกระทำให้เกิดขึ้นได้ ในการที่จะพบปะสังสรรค์กับบุคคลเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีนั้น ความคิดบางประการเกี่ยวกับพฤติกรรมดังต่อไปนี้ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น คือ

1. การปรับตัวเข้ากับสังคม (Social Orientation) หมายถึง การยอมรับนับถือจากสมาชิกของสังคมนั้น รวมถึงการสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย (Rapport) กับคณะครูและบุคคลทุกฝ่ายในโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้นโครงการพบปะสังสรรค์ (Interaction Program) ระหว่างครูในโรงเรียน จึงเป็นกุญแจสำคัญในการนิเทศและเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้นิเทศที่จะต้องจัดให้มีขึ้นอยู่เสมอ

2. การรับรู้ (Perception) หมายถึง การรับรู้ของผู้ร่วมงานที่มีต่อศึกษานิเทศก์ การรับรู้ของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อตนเอง และการรับรู้ของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อคณะครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมงานกับตน ผู้นิเทศต้องทำความเข้าใจเรื่องนี้อย่างลึกซึ้ง

3. ความกังวลใจ (Anxiety) หมายถึง ความกังวลใจของครูต่อการปฏิบัติงานของผู้นิเทศ เช่น การตรวจตราควบคุมหรือจับผิดแก่ผู้รับการนิเทศไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้นผู้นิเทศจึงควรเข้าไปมีส่วนช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องของครูผู้สอน โดยมุ่งกระทำในรูปของการให้บริการอย่างเต็มที่มากกว่าการที่จะมีทีท่าตำหนิ

4. การเข้าได้กับบุคคลหลายฝ่าย หมายถึง ความซับซ้อนของความสัมพันธ์ที่มีต่อกันมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ เริ่มตั้งแต่การเข้าไปมีส่วนในคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นทางการหรือไม่ ผู้นิเทศเป็นผู้ที่จะต้องติดต่อร่วมงานกับบุคคลหลายฝ่าย หลายสถานะ เช่น ฝ่ายบริหารของท้องถิ่น เจ้าหน้าที่แผนกการต่าง ๆ ฯลฯ การติดต่อกับบุคคลหรือกลุ่มคนนี้จะต้อง

ดำเนินไปด้วยดี จึงจะเกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้นิเทศจึงจำเป็นจะต้องมีความสามารถเป็นพิเศษในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุฒบางกูร. 2524 : 58 - 62; อ้างอิงมาจาก Unruh and Turner. 1970 : 65 - 69)

นอกจากนี้ อัลรูห์ และเทอร์เน่อร์ (Unruh and Turner) ยังได้เสนอวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ใช้กันโดยทั่วไป จะกระทำโดยวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การให้ความร่วมมือ (Coopperation) การวิจัยหลายเรื่องชี้ให้เห็นว่ากลุ่มที่มีความสัมพันธ์ต่อกันแบบพึ่งพาอาศัยกัน ด้วยน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันนั้น จะช่วยให้มีความห่วงใยกันมากขึ้น มีความปรารถนาที่จะช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้มากขึ้นและทุกคนมีขวัญดี นำไปสู่ผลผลิตมากกว่าสภาพสังคมที่ทุกคนแข่งขันชิ่งกันและกัน วิธีการที่จะทำให้เกิดความร่วมมือได้ คือ การให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสเสนอความคิดเห็น ผู้นิเทศต้องรู้ถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมืออย่างแข็งขันและผู้นิเทศต้องทำงานอย่างขะมักเขม้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีขึ้นในทุก ๆ ทางและตลอดเวลา

2. อิริยาบถที่น่าคบ (Good Manners) คนที่มีกิริยามารยาทดี ย่อมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้น่าคบหาสมาคม คนที่มีกิริยามารยาทดีย่อมประกอบด้วย ความสุภาพ สง่างาม เป็นมิตร ไม่โกรธง่าย มีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกไวต่อสังคม มีความอดทนที่จะอยู่ในระเบียบวินัย เป็นคนที่ยอมฟังความเห็นของคนอื่น มีความสนใจและห่วงใยต่อสวัสดิภาพความเป็นอยู่ของผู้อื่น ผู้นิเทศที่ดีจะต้องปรับปรุงกิริยามารยาทดังกล่าวของตนอยู่เสมอ

3. วิธีแห่งประชาธิปไตย (The Democratic Approach) มีรากฐานจากการทำงานร่วมกันเป็นทีม การรับผิดชอบร่วมกัน การแบ่งปันอำนาจหน้าที่แก่กันและกัน การนิเทศควรจะช่วยให้เกิดความเป็นผู้นำในกลุ่มครู ผู้ที่สามารถเป็นผู้นำได้ จะช่วยงานอันเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมาก ผู้นิเทศควรสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ขึ้นเรื่อย ๆ พยายามแสวงหาความนับถือและความร่วมมือจากบุคคลเหล่านี้ได้ ข้อสำคัญ" การทำงานร่วมกันเป็นทีม" คือ เป้าประสงค์ของการนิเทศ

4. จรรยาบรรณในวิชาชีพ (Professional Ethics) มนุษยสัมพันธ์เป็นแกนของความมีมารยาทในวิชาชีพ บุคคลในแต่ละวิชาชีพ ย่อมมีวิถีทางแห่งจรรยาบรรณเฉพาะตน จรรยาบรรณในวิชาชีพ มุ่งหมายให้สมาชิกทุกคนได้รับการยอมรับว่า เป็นเพื่อนร่วมอาชีพเท่าเทียมกัน การวิพากย์วิจารณ์เพื่อนร่วมอาชีพเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง สมาชิกร่วมอาชีพจะต้องได้รับความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ว่าที่ใดและเวลาใดก็ตาม ผู้นิเทศจะต้องทำหน้าที่ปรับปรุงส่งเสริมจรรยาบรรณในวิชาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. การรู้จักให้การยอมรับนับถือ (Recognition) การยอมรับนับถือ ช่วยให้เกิดความมั่นใจในฐานะของตนในสายตาของตนอื่น ๆ และช่วยให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำอีกด้วย ผู้นิเทศจำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ร่วมงานทุกคน จากผลการวิจัย นักธุรกิจ นักการศึกษาและนักวิชาการอื่น ๆ ได้มองเห็นความสำคัญของการยอมรับนับถือเป็นตัวประกอบพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์

6. การให้โอกาสร่วมในการตัดสินใจ (Showed Decision Making) การมีโอกาสร่วมในการตัดสินใจของครูในโรงเรียนกับผู้บริหารโรงเรียน จะแสดงออกในรูปของความกระตือรือร้นรับผิดชอบงานและในชั้นของครูเหล่านั้น ครูจะให้โอกาสแก่เด็กของตนได้มีโอกาสอภิปรายตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อยู่เสมออีกด้วย ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ที่ดีจะต้องพยายามวางแผนจัดกิจกรรมต่าง ๆ อันจะเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างมีความหมายอยู่เสมอ

7. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ปัจจุบันถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นิเทศจะต้องให้ความสำคัญที่จะรักษาสัมพันธภาพกับคณะครูไว้ให้ได้อย่างดีตลอดเวลา แสดงให้ครูเห็นว่าตนเป็นผู้เห็นอกเห็นใจครูเสมอ การให้ความนับถือซึ่งกันและกันและการยอมรับนับถือในความสามารถในวิชาชีพของแต่ละฝ่ายระหว่าง ผู้ทำหน้าที่สอนในชั้นกับผู้นิเทศที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือปรับปรุงการสอนนั้นเอง

8. การให้เหตุผลและปัญญา (The Use of Reason and Intelligence) ผู้นิเทศที่มุ่งให้ทฤษฎีแห่งเหตุผลให้เกิดประโยชน์ จะต้องเป็นบุคคลที่ใจกว้างปรารถนาที่จะแสวงหาความจริงและเรียนรู้การใช้เวลาในการแสวงหาความจริง และเรียนรู้การใช้เวลาในการแสวงหาความถูกต้องจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับข่าวลือ เช่น ครูคนหนึ่งกระทำการรุนแรงกับนักเรียน เพราะไม่อาจยับยั้งอารมณ์ของตนได้ ศึกษานิเทศก์จะต้องรู้จักคิด ใช้เหตุผลโดยทฤษฎีและใช้ปัญญาพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้ครูมีพฤติกรรม เช่น อารมณ์แห่งความสนิทสนมหรือความเกลียดชัง โดยส่วนตัวจะต้องสามารถระงับได้ในเหตุการณ์เช่นนี้

9. ความสำคัญของชุมชน (Community) ชุมชน คือ หมู่คนที่อยู่ร่วมกัน ความคิดความรู้สึกที่สมาชิกแต่ละคนมีต่อชุมชนแต่ละแห่ง ย่อมเป็นประโยชน์ในการที่ทำให้เราเข้าใจถึงความเจริญงอกงามและพัฒนาการของสมาชิกในชุมชนได้เป็นอย่างดี ผู้นิเทศอาจจะก่อตั้งและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ ให้ทำงานและให้บรรลุถึงจุดยอดอย่างใดอย่างหนึ่งและอาจช่วยในการวางความมุ่งหมาย เสนอแนะโครงการ ช่วยให้งานดำเนินไปสู่ผลสำเร็จ ช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ ของครูบังเกิดผลดีให้มากที่สุด

10. การมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วม ช่วยให้ทุกคนมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ทำให้เกิดทักษะทางสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจในมนุษย์ด้วยกันมากขึ้นและทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองอีกด้วย ครูทุกคนควรได้รับการส่งเสริม ให้เกิดความมั่นใจในแนวทางของตนเอง ครูทุกคนจะต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงหลักสูตร การจัดการศึกษาในระหว่างประจำการ การปรับปรุงการสอนและการวัดผลมาตั้งแต่เริ่มแรกเข้าทำงานและต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวตลอดไป

11. ความแตกต่างของบุคคล (Variety) สังคมมนุษย์เรามีความแตกต่างในหลายด้าน เช่น รูปร่าง วัฒนธรรม ภาษา และความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้นิเทศจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความเอาใจใส่รับฟังความคิดเห็นและให้โอกาสเข้าได้ทำงาน ปรับปรุงงานตามทฤษฎีของเขาได้เรียนมา พยายามเร้าใจให้ครูได้ทดลองวิธีสอนใหม่ ๆ ในทุก ๆ โอกาส ถ้าครูมีโอกาสทดลองเทคนิควิธีสอนใด และได้รับผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจมากขึ้นเพียงใดความอยากที่จะทำให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

12. คุณค่าและเกียรติภูมิของมนุษย์ (Human Worth and Dignity) มนุษย์มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ทางเหนือสัตว์อื่นทั้งปวง ความมีคุณค่าและเกียรติภูมิของมนุษย์นั้น จะดำรงอยู่ได้ก็ด้วยการที่แต่ละคนได้รับการยอมรับนับถือ บุคลิกภาพของแต่ละคนจะต้องไม่ถูกทำลาย การให้เกียรติและการใช้สิทธิเท่าเทียมกันในหมู่สมาชิกของสถาบันหรือของครอบครัวนั้น นับเป็นหลักพื้นฐานของอิสรภาพ ความยุติธรรมและความสงบสุขในโลก สมาชิกทุกคนต้องตระหนักในคุณค่าของสิทธิมนุษยชนกับคุณค่าและเกียรติยศของแต่ละคน ผู้นิเทศจำเป็นจะต้องศึกษาถึงความสำคัญนี้ให้ถ่องแท้และต้องเคารพในคุณค่าของความเป็นคนแต่ละบุคคล และปฏิบัติต่อครูเหล่านี้อย่างยุติธรรม

13. อิสรภาพ (Freedom) หมายถึง การที่เราจะสามารถกระทำ ตัดสินใจผลิตสิ่งที่เป็นประโยชน์และบริโภคสิ่งต่าง ๆ ได้โดยอิสระไม่มีใครบังคับ อิสรภาพของคนเราสามารถที่จะได้รับการสงวนไว้สำหรับผู้ที่ทำประโยชน์อย่างจริงจัง อิสรภาพในการตัดสินใจออกเสียงเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว เขายังต้องมีอิสระในการที่จะแสดงความไม่เห็นด้วยอีก ความอิสรภาพเหล่านี้ จึงมีความจำเป็นสำหรับครูและผู้นิเทศ

14. ความก้าวหน้า (Progress) จากคำกล่าวที่ว่า "ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายนั้นไม่จำเป็นจะต้องหมายถึงความก้าวหน้าทุกเรื่อง แต่ไม่มีความก้าวหน้าชนิดใดจะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการเปลี่ยนแปลง" ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นนำไปสู่จุดหมายที่มีประโยชน์และเป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม พึงปรารถนาด้วยเหตุผลและด้วยสติปัญญ ก็ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางก้าวหน้า ศึกษานิเทศก์ที่สนใจในความก้าวหน้าอย่างจริงจังแล้ว ควรจะให้ความสนใจต่อกลวิธีการวัดผล ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ที่จะวัดได้ครบทุกด้านอย่างละเอียดมากกว่า (สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 62 - 78; อ้างอิงมาจาก Unruh and Turner. 1970 : 70 - 85)

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 435 - 436) ได้ให้ทัศนะว่า ปัจจุบันนี้ ได้มีการเน้นย้ำเป็นอย่างมากถึงความสำคัญในความคิดเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ ผู้นิเทศที่ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมักจะถูกเพิกเฉยและบางครั้งถูกต่อต้านจากพวกครู ทำให้งานนิเทศการศึกษาต้องล้มลงอย่างง่าย ผู้นิเทศจะต้องระลึกเสมอว่า ชีวิตและการทำงานของเขาจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่มคนและบุคคลหลายฝ่ายที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปมากมาย ทั้งในด้านความคิดและความต้องการ จึงจำเป็นที่ศึกษานิเทศก์จะต้อง

ฝึกฝนตนให้มีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของหน้าที่การงาน สิ่งที่ศึกษานิเทศก์ควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มีดังนี้

1. ต้องสร้างตัวให้มีอารมณ์เป็นผู้ใหญ่ สุขุม ใจคอหนักแน่น ไม่เป็นทาสแห่งความกลัว พึ่งตนเอง ไม่รุกรานใคร

2. ปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคล เหตุการณ์ และสถานที่ได้

3. รู้จักจดจำสังเกตและเข้าใจงานทุกชั้น ทุกเพศและทุกวัย

4. รู้จักประนีประนอมและเสียสละเมื่อยามจำเป็น

5. รู้จักหาเหตุผลและใช้เหตุผล

6. มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยความรอบคอบ

7. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้น ต้องยึดวิธีการประชาธิปไตยเป็นหลัก มีความสัมพันธ์อย่างเสมอภาคทัดเทียม ไม่ถือเอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ เคารพและให้เกียรติความคิดเห็นของคนอื่น เคารพในสิทธิและหน้าที่ของคนอื่น

8. สร้างบรรยากาศอันดีและเป็นกันเอง เป็นคนเชื่อมโยงมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนด้วย ศึกษานิเทศก์จะต้องยอมรับนับถือในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคนของทุกคนที่เข้าไปติดต่อ

9. เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น

จากทัศนะดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบันต้องระลึกเสมอว่า ชีวิตและการงานของเขานั้นจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่มคน สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้นิเทศจะต้องเอาใจใส่ก็คือ เขากำลังทำงานกับสังคม กับคน และงานจะสำเร็จจะต้องอยู่ที่ความร่วมมือของกลุ่มคนที่เขาทำงานด้วย ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จึงควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อันประกอบด้วย การปรับตัวเข้ากับสังคม การรับรู้ความกังวลใจ การเข้าได้กับบุคคลหลายฝ่าย ความมั่นใจในตนเอง การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงานอันจะช่วยให้ผู้นิเทศมีความเหมาะสมตามธรรมชาติที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การนิเทศการศึกษากับการเป็นผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นลักษณะสำคัญยิ่งประการหนึ่งสำหรับผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา นักการศึกษาบางท่านได้สรุปว่า การนิเทศการศึกษา คือ การเป็นผู้นำ (Supervision is Leadership) และเชื่อกันว่า คนที่ไม่มีลักษณะเป็นผู้นำ มักจะทำการนิเทศไม่ได้นานนัก (Unruh and Turner. 1970 : 21)

สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุฒบางกูร ให้ความหมายคำว่า ผู้นำ (Leader) ไว้ว่าในสมัยก่อนคำว่า "ผู้นำ" หมายถึง ผู้มีหน้าที่ตรวจตราควบคุมงานส่วนผู้นำทางการศึกษา (Educational leader) หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ตรวจการสอน จะเห็นได้ว่าลักษณะการเป็นผู้นำแบบตรวจตราควบคุม (Inspector) นั้น ครั้งหนึ่งเคยถือว่า เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ แต่ในปัจจุบันนี้ คำนิยามดังกล่าวไม่เป็นที่นิยมกันต่อไปอีกแล้ว ปัจจุบันนี้ หน้าที่ในการควบคุมคุณภาพการสอนการอบรมนั้นได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยถือว่ามาตรฐานของการสอนที่ดีนั้นจะต้องไม่ถูกจำกัดและควบคุมโดยข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ตายตัว เช่น รายวิชาที่จัดให้เรียน หนังสือแบบเรียนที่กำหนดตายตัวและการควบคุมการสอนอย่างเด็ดขาด แต่จะต้องกระทำโดยให้ผู้สอนมีเสรีภาพในการสอน ในการศึกษาหาความรู้และการทดลองใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ความเป็นผู้นำแบบใหม่นี้จะต้องเปิดให้ครูมีโอกาสมากขึ้น และจะต้องช่วยส่งเสริมให้กำลังใจแก่ครูที่จัดกิจกรรมในรูปแบบใหม่ ๆ อีกด้วย (สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุฒบางกูร. 2524 : 88; อ้างอิงมาจาก Unruh and Turner. 1970 : 22)

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 448 – 449) ได้ให้ความหมาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกับการนิเทศการศึกษา ว่า การบริหารเราพิจารณาถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานในหน่วยงาน หรือโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการ ด้านกิจการนักเรียน หรือด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนกรณีการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่จะสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างดียิ่ง ความเจริญก้าวหน้าของการศึกษาจะขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ผู้บริหารที่ดีควรรู้หลักการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ก็ควรจะรู้หลักการบริหารการทำงานของทั้ง 2 ฝ่าย จึงจะประสานกันได้ดี ถ้าเปรียบเทียบกันจะได้ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารมีหน้าที่จัดเตรียม (Setting Up) ฝ่ายนิเทศมีหน้าที่นำไปปฏิบัติ
2. ฝ่ายบริหารมีอำนาจสั่งการ (Authority) ฝ่ายนิเทศมีหน้าที่บริการ (Service)
3. ฝ่ายบริหารคุมงานทั้งหมด (The Whole) ฝ่ายนิเทศเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานทั้งหมดเท่านั้น (The Part)

อัลรูห์ และเทอร์เน่อร์ (Unruh and Turner) ได้สรุปลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ดังนี้

<u>ลักษณะของการเป็นผู้นำ</u> (Leadership Traits)

คุณสมบัติของผู้นำที่ดี จะมีลักษณะที่มองเห็นได้ ดังนี้

1. แสดงความสนใจในความเป็นอยู่ของผู้อื่น
2. ตัดสินใจได้อย่างฉับไวและถูกต้องเสมอ
3. มีลักษณะเป็นครูที่ดี
4. แสดงให้เห็นความชื่นชม ยกย่องในผลงานที่ดีของบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา การยกย่องชมเชยนั้นจะต้องกระทำต่อหน้าผู้อื่นเสมอ
5. หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านายคนทั่วไป
6. สั่งงานชัดเจน และใช้ภาษาดี รอบคอบ

<u>ลักษณะประจำตัว (Characteristic) ของผู้นำที่ดี</u>

ผู้ที่เหมาะสมที่จะทำงานนิเทศ จะต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้อยู่ในระดับสูง ดังนี้

1. ฉลาด
2. เป็นนักวิชาการ
3. มีความรู้ดี
4. กระฉับกระเฉง ว่องไว กล้าหาญทั้งในการกระทำและในทางความคิด
5. มีความมั่นใจในตนเอง
6. ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี
7. มีความคิดริเริ่มสูง
8. มีความยุติธรรม
9. มีความอดทน
10. มีบุคลิกลักษณะ

<u>ความสามารถของผู้นำที่ดี</u> (Good Leader)

ผู้นำที่ดีควรมีความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

1. สามารถทำนายความต้องการของกลุ่มและมีความรู้สึกไวต่อความต้องการของแต่ละคน

2. มีน้ำใจที่จะช่วยเหลือสนับสนุน และให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มและงานของแต่ละบุคคล

3. ผู้นำที่ดีต้องมีเป้าประสงค์ (Goal) เป็นเครื่องนำทาง

4. จะต้องมีความสามารถเหนือปกติในในการติดต่อสื่อสารความหมาย (Communication) และทักษะในการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับคนอื่น

และได้เสนอยุทธศาสตร์ในการทำงานของผู้นำที่มีคุณภาพไว้ดังนี้

1. งานอันดับแรกของการเป็นผู้นำในการนิเทศการศึกษา ก็คือ ต้องรู้และมองเห็นลักษณะเด่นสำคัญของครู ศึกษานิเทศก์ต้องค้นให้พบความสามารถ (Ability) ขีดความสามารถ (Capacity) ความสนใจ (Interest) ของครูแต่ละคน เรื่องนี้บางกรณีอาจต้องใช้เวลานานการพบกันครั้งสองครั้งอาจยังไม่เห็น ดังนั้น ผู้นิเทศก์ต้องพยายามมองและสังเกตอยู่เสมอ

2. ต้องสนับสนุนส่งเสริมความสามารถ ขีดความสามารถและความสนใจของครูแต่ละคนให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ตัวครูและการนิเทศอีกด้วย ผู้นิเทศต้องไม่ลืมว่า ความมุ่งหมายสำคัญของกานิเทศก์คือ ความงอกงามทางวิชาชีพ การจัดการศึกษาอบรมให้แก่ครูประจำการ (In - service Education) เป็นสิ่งที่ผู้นิเทศควรจัดอยู่เสมอ

3. ผู้นิเทศต้องมีความสามารถในการแนะแนวทางและประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของครูได้อย่างฉลาด ครูที่สามารถนั้นถ้าได้รับการกระตุ้นส่งเสริม จะเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียนได้อย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามการทำงานของครูแต่ละคน อาจมีปัญหาต้องการความช่วยเหลือจาก

ผู้นิเทศ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และบางครั้งอาจติดเรื่องระเบียบเข้มงวดมากเกินไป ซึ่งพบว่า ครูที่ร่วมทำงาน ถ้าเป็นคนฉลาดเพียงใดยิ่งจะต่อต้านความเข้มงวดที่ไร้เหตุผลมากเพียงนั้น ผู้นิเทศจะต้องสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ และการพบปะสังสรรค์อย่างบริสุทธิ์ใจ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะยกระดับการทำงานให้ดีขึ้น (สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุฒบางกูร. 2524 : 89 - 92; อ้างอิงมาจาก Unruh and Turner. 1970 : 22 - 25)

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษากับการเป็นผู้นำนั้นถือว่ามีความสัมพันธ์และความผูกพันกันระหว่างบทบาท คุณลักษณะ ภาวะของผู้นำที่จะนำไปใช้ในการนิเทศการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นิเทศมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ลักษณะของผู้นำที่ดีและสามารถปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้นำและเป็นผู้นิเทศที่มีคุณภาพ เช่น มีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดี มียุทธศาสตร์ในการทำงาน ถ้าผู้นิเทศเข้าใจและรู้จักใช้ความเป็นผู้นำให้ตรงกับสถานการณ์ และสภาพแวดล้อม ก็จะส่งผลให้การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพ

4. วิธีการนิเทศการศึกษา

4.1 การวางแผนการนิเทศ

การทำงานใด ๆ จะให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนเพื่อสะดวกในการดำเนินงาน ปฏิบัติการติดตามผลความก้าวหน้า การประสานงานและการประเมินผลงาน เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 5) ให้ความหมายคำว่าการวางแผน คือ การคิดหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุดในการทำงาน ด้วยการดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวางแผน จึงมีความสำคัญ คือ

1. ช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากรในการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุ
2. ช่วยให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
3. เป็นการแบ่งงานกันปฏิบัติ ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระของหัวหน้างาน
4. การมีแผนปฏิบัติการชัดเจน จะช่วยให้การประสานการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์และวิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 227) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวางแผน ไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์โครงการทั่ว ๆ ไป และกำหนดการต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและชัดเจน

2. เพื่อกำหนดขอบข่ายและงานที่จะต้องทำ เพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อนกัน

3. เพื่อเตรียมการดำเนินการต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดและรอบคอบ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน

4. เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะมีปัญหา หรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นในการทำงานบ้างจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงไว้ก่อนที่จะสายเกินแก้

5. เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินและการติดต่อผลงาน เพื่อให้งานบรรลุไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

ความจำเป็นในการวางแผนการนิเทศ

การวางแผนการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งจะออกมาในรูปโครงการที่ศึกษานิเทศก์จะต้องจัดทำเป็นสิ่งแรกก่อนการดำเนินงานใด ๆ ทั้งสิ้น โดยการกำหนดทุกสิ่งทุกอย่างของงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้การนิเทศการศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น เพราะ

1. ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจความมุ่งหมายของการนิเทศถูกต้องตรงกัน

2. การวางแผนการนิเทศ จะกำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างละเอียด ทำให้รู้แนวทางในการดำเนินงานาตามลำดับขั้น ให้ทุกคนรู้หน้าที่และความรับผิดชอบของตน

3. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้งานดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย ปราศจากอุปสรรคใด ๆ เพราะการวางแผน คือ การเตรียมวิธีดำเนินการ โดยจะนึกถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นด้วย พร้อมกับเตรียมวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นไว้

4. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างประหยัด ทั้งกำลังคน กำ
และวัสดุอุปกรณ์ เพราะการวางแผนจะกำหนดการนำทรัพยากรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

5. ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบงานในโครงการนั้นร่วมกัน จึงทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

6. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้น เพราะ การวางแผนจะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไว้มากพอที่จะตัดสินใจสั่งการ หรือดำเนินการใด ๆ ได้ดีขึ้น

7. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้ผู้ร่วมงานทราบจุดหมายปลายทางของการนิเทศการศึกษา รวมทั้งทราบผลงานต่าง ๆ ทั้งที่ได้นำมาแล้วและกำลังจะทำต่อไป

8. การวางแผนการนิเทศ ช่วยให้งานบรรลุเป้าหมายสมบูรณ์ขึ้น เพราะการดำเนินการใด ๆ ถ้าได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า ย่อมทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างสะดวกและบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ (กรมสามัญศึกษา. 2512 : 17 - 18)

ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 20 -22) มีอยู่ 4 ขั้นตอน ดังแผนภูมิ

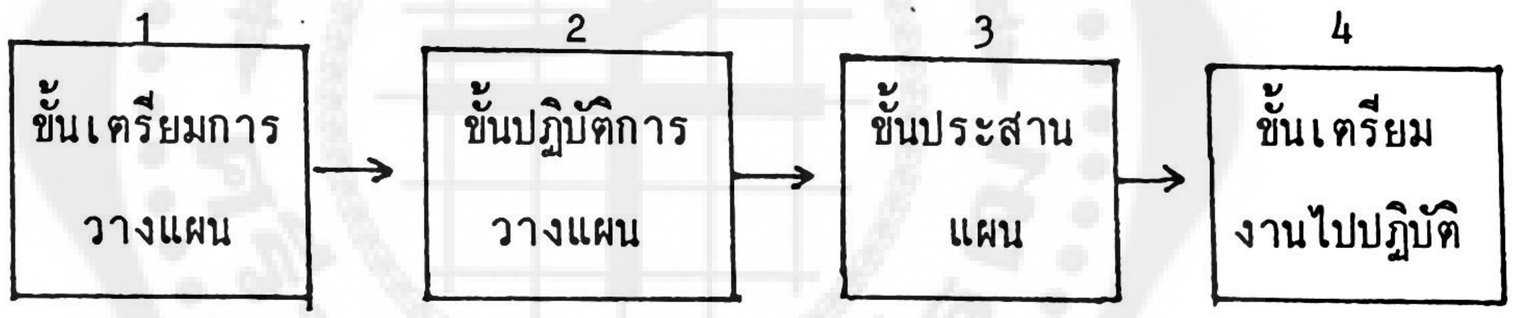

ภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ

1. ขั้นเตรียมการวางแผน ควรปฏิบัติดังนี้

(1) ทำความเข้าใจ ขอบข่าย อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้นิเทศภายในโรงเรียนทำแผนและโครงการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาของโรงเรียน

(2) นำผลการศึกษา ข้อมูล จากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนมาจัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่า ปัญหาใดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนหลัง

(3) ศึกษานโยบาย วัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของหน่วยเหนือ เพื่อจัดทำแผนให้สนองตอบส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ขั้นลงมือปฏิบัติการวางแผน

คณะทำงานจัดประชุมครู โดยนำประเด็นปัญหาและความต้องการที่สำคัญจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและนโยบายของหน่วยเหนือมาพิจารณาแล้วสรุปว่า ปีงบประมาณนี้มีงานสำคัญอะไรบ้าง

การกำหนดการวางแผนหรือการจัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบายและความต้องการของการจัดการประถมศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาตัดสินใจกำหนดขึ้นตามลำดับความสำคัญของงาน และเขียนไว้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป

รูปแบบของการเขียนแผนและโครงการ มีดังนี้

(1) ความเป็นมาของโครงการ

(2) วัตถุประสงค์

(3) เป้าหมาย

(4) ผู้ดำเนินการ

(5) วิธีดำเนินการ

(6) ช่วงเวลา

(7) สถานที่ดำเนินการ

(8) งบประมาณ

(9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(10) แนวทางการติดตามผล ประเมินผล

3. ขั้นประสานงาน มีรายละเอียดเป็นขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ งบประมาณ เวลา ประสานคนและประสานงาน

4. ขั้นเตรียมนำแผนไปปฏิบัติ โดยทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน

(1) จัดทำแผนเป็นเล่ม

(2) ทำปฏิทินปฏิบัติงาน

จากแนวคิดและแนวปฏิบัติดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา ถือเป็นภารกิจที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ ที่จะต้องทำก่อนภารกิจอื่น ๆ การดำเนินงานที่มีการวางแผนการนิเทศการศึกษาไว้เป็นอย่างดีแล้ว ก็เท่ากับว่างานนั้นเสร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ดังนั้นการวางแผนการนิเทศการศึกษาจึงต้องทำอย่างรอบคอบ ระมัดระวังที่สุด

4.2 การนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียน

มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้เสนอแนวทางการนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียนไว้หลายทัศนะ คือ

สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 248 - 253) ได้เสนอแนวทางการนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียน ไว้ว่า ผู้นิเทศชั้นอาชีพ หรือศึกษานิเทศก์ จะต้องมีความชำนาญในการให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล จะต้องสามารถปรับทฤษฎีต่าง ๆ ให้เกิดเป็นแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่ครู ทั้งนี้ต้องยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่เสมอ ครูบางคนขยันขันแข็งในการสอน แต่การสอนไม่เป็นที่น่าสนใจ ผู้นิเทศควรช่วยให้เกิดแรงจูงใจ อาจจะโดยการช่วยเหลือแนะนำให้การสังเกตการสอนของครูคนอื่น เพื่อใช้เปรียบเทียบและนำไปสู่การปรับปรุงตัวเองของครู วิธีที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งในการช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคลได้แก่ การพบปะสนทนากับครูตัวต่อตัวในเรื่องที่ครูกำลังมีปัญหา จะช่วยให้รู้ว่าครูมีปัญหาเพียงใดและวิเคราะห์ปัญหาของตนเองไปในทางใด ซึ่งจะนำไปสู่การหาวิธีการแก้ปัญหานั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 45 - 47) ที่ได้เสนอแนวการปฏิบัติไว้ดังนี้

การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นกลวิธีนิเทศวิธีหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงพฤติกรรมการสอนภายในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ การนิเทศแบบนี้ เน้นการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน ที่มีความเชื่อว่าครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นการสังเกตการสอนในชั้นเรียนจึงเป็นการเสนอข้อมูลย้อนกลับและร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรม เพื่อหาทางเลือกแก้ปัญหาหรือพัฒนาพฤติกรรมการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

กระบวนการสังเกตการสอนในชั้นเรียน มีขั้นตอนที่ต่อเนื่องเกี่ยวโยงกับแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งสรุปได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

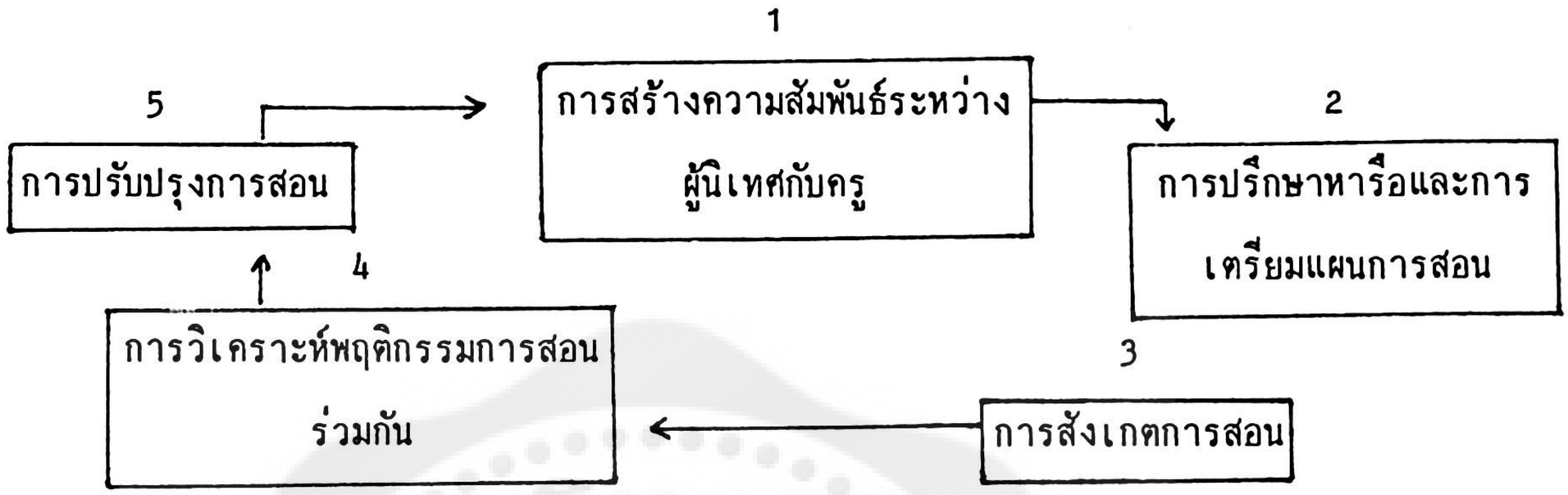

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการสังเกตการสอนในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่สำคัญ คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครู เน้นหลักการที่ว่าทั้ง 2 ฝ่าย เป็นเพื่อนร่วมงานวิชาชีพมากกว่าการเป็นผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา นั่นคือ ผู้นิเทศกับครูต้องยอมรับนับถือ ซึ่งกันและกัน และมีความรู้สึกว่าการร่วมมือกันนิเทศ เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 2 การปรึกษาหารือและการเตรียมแผนการสอน มีการตกลงเกี่ยวกับการสังเกตการสอนและพิจารณาแผนการสอนร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการย้ำเจตนาของการช่วยเหลือและร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาการสอนให้เด่นชัดขึ้น ข้อตกลงและแผนการสังเกตการสอน ต้องเป็นที่ยอมรับของครูผู้สอนอย่างจริงใจ

แผนการสังเกตการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดของการสังเกตการสอนแต่ละครั้งว่าการสังเกตการสอนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์อะไร และโดยความยินยอมของผู้สอน ผู้นิเทศจะสังเกตและบันทึกการสังเกตการสอนอะไร อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการสอน ผู้นิเทศควรนั่งสังเกตการสอนเงียบ ๆ รวมกับนักเรียน ขณะสังเกตการสอน ผู้สังเกตต้องบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอน และบรรยากาศของห้องเรียนตามขั้นที่ 2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบฟอร์มที่ผู้นิเทศกับครูร่วมกันจัดขึ้น หรืออาจใช้เทปบันทึกเสียงด้วยก็ยิ่งจะเป็นประโยชน์

ข้อควรระวัง

(1) ต้องสังเกตการสอนตามที่ได้ตกลงกันไว้

(2) ต้องสังเกตการสอนจนจบการสอนแต่ละครั้ง

(3) ต้องบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอนและบรรยากาศในห้องเรียนอย่างละเอียด

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนร่วมกัน ผู้นิเทศจะเสนอข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอนและบรรยากาศในห้องเรียนที่บันทึกไว้ว่าเวลาใดครูทำอะไร แล้วนักเรียนแสดงพฤติกรรมอย่างไร บรรยากาศในห้องเรียนเป็นอย่างไร ครูกับผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ว่า พฤติกรรมการสอนใดเด่นหรือด้อยอย่างไร พฤติกรรมการสอนใดเป็นปัญหาก็ร่วมมือกันหาทางปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเน้นความสำคัญที่ การได้รับทราบข้อมูลที่ครอบคลุมและถูกต้อง จะช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของตนได้

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงการสอน จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนและบรรยากาศในห้องเรียนร่วมกัน จะช่วยให้เกิดการยอมรับ รู้จุดด้อยจุดเด่นของตน ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นเป็นพื้นฐานที่มั่นคง ครูผู้สอนจะนำเอาผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทั้งด้านที่ดีและไม่ดีมาเป็นข้อมูลประกอบการเตรียมแผนการสอน ส่วนพฤติกรรมการสอนที่ดีก็คงไว้และปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยวิธีการนี้ครูผู้สอนก็สามารถพัฒนาพฤติกรรมของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง จุดเน้นคือ "การเข้าใจและยอมรับสภาพความเป็นจริงของตนเองเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นรากฐานของการพัฒนาตนเอง"

จากแนวปฏิบัติและทัศนะดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียนเป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจ การรับทราบข้อมูล และข้อตกลงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนในชั้นเรียน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู เทคนิคที่ทำให้การนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากที่สุดได้แก่ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน

4.3 การนิเทศโดยการจัดกิจกรรมการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ

การนิเทศการศึกษาที่ดี นอกจากผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะนิเทศ หลักการนิเทศ กระบวนการนิเทศเป็นอย่างดีแล้ว สิ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา คือ ความสามารถในการนำเทคนิคการนิเทศซึ่งมีหลายวิธีการไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ครูที่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์หรือผู้นิเทศ เกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถให้แก่ครูและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไป

การจัดกิจกรรมการนิเทศได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดและเทคนิคการนิเทศเพื่อเป็นการพัฒนาวิชาชีพครู ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 36 – 68) ได้ให้ความหมายของเทคนิคการศึกษาว่า หมายถึง กลวิธีในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา โดยใช้วิธีการนิเทศวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีอย่างเหมาะสม เพื่อให้การทำงานกับผู้รับการนิเทศประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

และได้เสนอเทคนิคที่จำเป็นต่อการนิเทศไว้หลายวิธี คือ

1. เทคนิคพื้นฐานที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่
   - เทคนิคการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล
   - เทคนิคการปฏิบัติงานนิเทศ
   - เทคนิคมนุษยสัมพันธ์
   - เทคนิคการสื่อความหมาย
   - เทคนิคการจัดประชุม
   - เทคนิคกระบวนการกลุ่ม
   - เทคนิคการวิจัย

2. เทคนิคกัยวิกัย หมายถึง วิธีการนิเทศที่ ผู้นิเทศ รับฟังหรือรับทราบความต้องการของผู้รับการนิเทศเสียก่อนแล้วจึงทำการนิเทศหรือขายแนวความคิดในการปรับปรุงและพัฒนา การนิเทศด้วยวิธีนี้ ผู้นิเทศต้องนำเทคนิคการเสนอแนะ เทคนิคการสื่อความหมาย เทคนิคมนุษยสัมพันธ์ หรือเทคนิคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ด้วย

3. เทคนิคการเสริมแรง เป็นวิธีการเสริมพลังในการทำงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบ และมีความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ชมก่อนติ ยกย่องชมเชยผลการปฏิบัติงาน

4. เทคนิคการนิเทศแบบเผยแพร่ เป็นการนิเทศที่เน้นการนำผลงานที่ใช้ได้ผลดี จากที่หนึ่งไปขยายผลในอีกที่หนึ่งด้วยวิธีการที่แนบเนียน ยั่วยุให้เกิดความต้องการที่จะปฏิบัติตาม การนิเทศแบบนี้จะต้องแจ้งชื่อเจ้าของผลงานให้ชัดเจน ส่วนวิธีการเผยแพร่อาจเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ

5. การนิเทศภายใน เป็นภาระกิจของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนนั้น เพื่อจะช่วยกันพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพที่สุด และยังเป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และผลขั้นสุดท้ายก็คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศภายในมีหลายวิธีการเช่น

- การประชุมอบรม
- การประชุมปฏิบัติการ
- การตรวจสมุดงานนักเรียน
- การตรวจสมุดบันทึกการสอน
- การตรวจเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน
- การนิเทศกันเอง
- การประเมินผลการเรียน (ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและปลายภาคเรียน)

สาย ภาณุรัตน์ (2517 : 52 – 54) ได้เสนอแนะเทคนิคการนิเทศไว้หลายอย่างดังนี้

1. เทคนิคเสนอแนะ ผู้นิเทศจะต้องหาทางเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีสอน วิธีแก้ปัญหา และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ครูเพื่อให้ครูทราบและเลือกปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. เทคนิคสาธิต ผู้นิเทศต้องลงมือปฏิบัติงานให้ครูได้เห็นจริง อาจเป็นการสาธิตการสอน การจัดทำสื่ออุปกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูปฏิบัติต่อไป

3. เทคนิคกัยวิกัย ผู้นิเทศจะต้องพยายามเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถออกมาให้เต็มที่ แล้วช่วยเสริมต่อหรือตัดทอนบางสิ่งออกมาในรูปการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4. เทคนิคชวนพาที ผู้นิเทศจะชักชวนพูดคุยเรื่องวิชาการและหลักการ โดยไม่ให้ครูรู้ตัวว่ากำลังถูกนิเทศ ในขณะเดียวกันก็สอดแทรกสิ่งที่ขาดตกบกพร่องให้

5. เทคนิคแพร่พิมพ์ ผู้นิเทศเสนอเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ที่น่าสนใจให้แก่ครู อาจจะทำได้โดยการออกเอกสารทางวิชาการ หรือไปนิเทศกับครูโดยตรง

6. เทคนิคปลุกมหานิยม ผู้นิเทศจะใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดคุยกันด้วยปัญหาส่วนตัวและอื่น ๆ ในขณะเดียวกันก็สอดแทรกปัญหาทางวิชาการเข้าไปด้วย

7. เทคนิคป้อนขนมนมเนย ผู้นิเทศจะค่อย ๆ หาทางฝึกครูให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เอง โดยการป้อนข้อมูลจากง่ายไปหายาก ให้ครูช่วยกันคิด ช่วยหาทางแก้ไขจนสำเร็จสามารถที่จะติดและแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 419 - 430) ได้สรุปเทคนิคที่นิยมใช้ในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา มี 4 ลักษณะคือ

1. การเยี่ยมโรงเรียน และการแนะนำครูเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

2. การอบรมครูประจำการ การอบรมครูประจำการมีรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุมสัมมนา การประชุมกลุ่ม การอบรมโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การสาธิตและอื่น ๆ ซึ่งแต่ละวิธีการต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน

3. การใช้เอกสารทางวิชาการ ได้แก่ การผลิตเอกสารทางคู่มือครู เอกสารเพิ่มความรู้ เอกสารข่าวสาร เอกสารที่ใช้ในการสอน แผนการสอน ฯลฯ ซึ่งวิธีการทำและใช้ของเหล่านี้ควรได้พัฒนาวิธีการให้ได้ผลตามที่ต้องการ

4. การทำวิจัยปฏิบัติการ การศึกษาและทดลองต่าง ๆ ที่จะทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งศึกษานิเทศก์อาจทำได้โดยการสร้างเป็นโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการโรงเรียนไม่แบ่งชั้น การทดลองวิธีการสอนต่าง ๆ การจัดโรงเรียนทดลอง การจัดโรงเรียนตัวอย่าง เป็นต้น

และได้เสนอวิธีการนิเทศการศึกษาที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไป ดังนี้

1. การเยี่ยมชั้นเรียน การเยี่ยมชั้นเรียนที่ดี มีดังนี้

(1) ศึกษานิเทศก์ควรเข้าไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ไม่ใช่เข้าไปจับผิด พึงให้ครูยอมรับว่าศึกษานิเทศก์มาเพื่อช่วยเหลือครู

(2) ศึกษานิเทศก์ควรเข้าไปพร้อมกับครูผู้สอน หรือภายหลังเล็กน้อยก่อนที่ครูจะเริ่มบทเรียน

(3) ศึกษานิเทศก์ควรเข้าไปนั่งอยู่หลังห้องเรียน ซึ่งสามารถมองเห็นชั้นเรียนได้ทั่วถึง นั่งฟังอย่างเงียบ ๆ ด้วยท่าทีที่เต็มไปด้วยความสนใจยิ่งและดูจนจบชั่วโมง

(4) ศึกษานิเทศก์ไม่ควรไปเข้าร่วมในบทเรียนเป็นอันขาด นอกจากจะได้รับเชิญจากคณะครูและนักเรียนเท่านั้น

(5) ศึกษานิเทศก์ควรจะต้องบันทึกเกี่ยวกับการสอนของครู ซึ่งเป็นแนวทางให้คำปรึกษาแก่ครูภายหลัง

(6) ศึกษานิเทศก์ควรจะไปเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนมากกว่าหนึ่งครั้งในหนึ่งภาคเรียน

2. การพบปะเป็นรายบุคคลกับครู ทำได้ 3 แบบ คือ

(1) การให้คำปรึกษาทางตรง

(2) การให้คำปรึกษาทางอ้อม

(3) การให้คำปรึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. การสาธิตการสอน

4. การประชุมกลุ่ม

5. การฝึกอบรม

6. การผลิตเอกสารทางวิชาการ

7. การค้นคว้าทดลองและการวิจัยด้านวิชาการ

จากแนวทางและเทคนิคการนิเทศการศึกษาต่าง ๆ พอสรุปได้ว่า ถ้าผู้นิเทศ หรือศึกษานิเทศก์มีความรู้ เข้าใจรูปแบบและเทคนิคการนิเทศอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ได้ ก็จะทำให้ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในทางที่ดีขึ้น และส่งผลให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพได้

4. ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

กวินน์ (Gwynn. 1961 : 27 - 33) จากการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของครูในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เมื่อ ปี ค.ศ. 1953 ณ. New England, North Central, South Central และ South Atlantic กวินน์ได้ค้นพบว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีลักษณะดังนี้

มีความเข้าใจเด็กและครู

มีมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น

มีความเชี่ยวชาญในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน

มีความรู้เชี่ยวชาญในวิธีสอนต่าง ๆ และมีศิลปะในการถ่ายทอดดี

เป็นผู้ประสานงานดี

มีความรู้ในทางการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

รู้จักส่งเสริมหรือสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน

มีความเป็นกันเองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

มีความรู้ในการวางแผน การปรับปรุงหลักสูตรและการวิจัย เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

ต้องมีความคุ้นเคยกับระบบบริหารโรงเรียนกับครู นักเรียนและประชาชนในท้องถิ่น

ส่วนกัสส์ (Guss. 1973 : 83 - 85) ได้ศึกษางานวิจัยของ Indiana Association for Supervision and Curriculum Development (IASCD) เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ พอสรุปได้ว่า

ศึกษานิเทศก์จะต้องศึกษาหน้าที่ของตนให้เข้าใจ เพื่อจะปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

การคัดเลือกบุคคลที่มาทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ยังไม่สามารถเลือกได้บุคคลที่เป็นผู้นำทางวิชาการ

งานนิเทศไม่ประสานสัมพันธ์กับงานด้านการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียน

งานหลักของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ การปรับปรุงการเรียนการสอนหลักสูตรและการช่วยเหลือครู

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ไม่ตรงกับการแบ่งเวลาและไม่ตรงกับความต้องการของครู

ขอบเขตงานของศึกษานิเทศก์กว้างขวางมาก ต้องทำหน้าที่อย่างอื่นอีกหลายอย่าง ทำให้มีเวลาทางด้านวิชาการน้อย

ศึกษานิเทศก์ได้ทำงานเกี่ยวกับการประชุมมากกว่าการสังเกตการสอน

ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาได้แก่ ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ยานพาหนะอำนวยความสะดวก ขาดอัตรากำลังสำหรับปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถยังไม่เหมาะสมกับหน้าที่การงานตลอดจนขาดการประสานงานและความร่วมมือ

คาร์แมน (Carman. 1971 : 4406-A) ได้วิเคราะห์บทบาทของศึกษานิเทศก์ทั่วไปตั้งแต่ปี ค.ศ. 1955 - 1969 พบว่า ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ทั่วไปได้แก่

1. ร่วมมือในการประชุมอบรมครู และการจัดประชุมกลุ่มย่อย
2. ปรับปรุงและส่งเสริมด้านมนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน
3. ช่วยเหลือโดยให้บริการด้านคำปรึกษาหารือ และให้บริการด้านการสอน

เบลทราโอ (Beltrao. 1977 : 6860-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ในประเทศบราซิล พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์มี 5 ประการ คือ ศึกษานิเทศก์ได้รับเงินเดือนน้อยงานมาก การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ งบประมาณไม่เพียงพอ ผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าใจบทบาทของศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์ไม่มีเวลาพอ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ศักดิ์สุบรรณ ลังกาพินธุ์ (2512 : 83 - 84) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของครูที่ได้รับการนิเทศ สรุปทัศนะของครูต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ ได้ว่า

1. ถ้าศึกษานิเทศก์มีอำนาจบังคับบัญชา จะทำให้การนิเทศการศึกษาได้ผลดีกว่าการที่ศึกษานิเทศก์ไม่มีอำนาจบังคับบัญชาครูเลย

2. ถ้าศึกษานิเทศก์ ช่วยเหลือครูในเรื่องต่าง ๆ คล้ายคลึงกับที่ครูคาดหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือแล้ว จะทำให้ครูมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำมากขึ้น

3. ศึกษานิเทศก์ ควรนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตย

4. หลักมนุษยสัมพันธ์และลักษณะผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องช่วยให้การนิเทศการศึกษาได้ผลดีมีประสิทธิภาพ

5. ครูยอมรับว่าฐานะด้านต่าง ๆ ของบุคคลเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการที่บุคคลนั้น ๆ จะได้รับความเคารพนับถือจากคนทั่วไป

ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2521 : 129) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 11 โดยยึดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 พบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติหน้าที่เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
2. จัดประชุมอบรมครู
3. จัดประเมินผลงานด้านวิชาการ
4. ปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้นวกรรมทางการศึกษา
5. นิเทศการสอนและการบริหารการศึกษา
6. การพิจารณาหรือพัฒนาหลักสูตรแบบเรียน
7. การจัดทำคู่มือครูและเอกสารทางวิชาการ อุปกรณ์การเรียนการสอน
8. ตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่
9. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่กรมสามัญศึกษา
10. ศึกษาทดลองวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน

สุจินต์ ตันเจริญ (2524 : 10) ได้วิจัยเพื่อหาคุณลักษณะเด่นที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ พบว่า คุณลักษณะเด่นที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ มี 10 ประการ คือ

1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
2. การตรงต่อเวลา
3. เทคนิคในการพูด
4. การประเมินผลงาน
5. ความคิดริเริ่ม
6. การเป็นนักวิจัย
7. ความยุติธรรม
8. การสาธิตการสอน
9. ความรับผิดชอบ
10. เทคนิคในการนิเทศการศึกษา

สมชัย พฤกษาสวย (2527 : 139) ได้วิจัยเพื่อศึกษาทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น พบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ตามสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย และทัศนะเกี่ยวกับผลการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก

จากเอกสาร วรรณคดีและผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ จะให้ได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ศึกษานิเทศก์จะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานในหน้าที่เกี่ยวกับ การมีมนุษยสัมพันธ์ มีภาวะผู้นำ และมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศ หลักการนิเทศ กระบวนการนิเทศ และเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศ พร้อมกับต้องหมั่นศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้งานนิเทศการศึกษาเกิดการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลดีไปถึงการศึกษาของเด็กนักเรียนอันเป็นความมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการนิเทศ

5. <u>สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้าวิจัย</u>

5.1 คุณลักษณะแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัดตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 9 แตกต่างกัน

5.2 คุณลักษณะแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย

เพื่อให้การวิจัยบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้วางขั้นตอนการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การรวบรวมและจัดกระทำข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 277 คน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3,776 คน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในเขตการศึกษา 9

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากร โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 แยกประชากรของแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ซึ่งมี 5 จังหวัด ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอ และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร อันได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9

จังหวัด	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	ผู้บริหารโรงเรียน	รวม
หนองคาย	36	478	514
อุดรธานี	78	1,158	1,236
เลย	40	451	491
ขอนแก่น	71	1,068	1,139
สกลนคร	52	621	673
รวมทั้งสิ้น	277	3,776	4,053

1.2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Ramdom Sampling) จากแต่ละจังหวัดที่แยกไว้ในตาราง 1 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 511 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของยามาเน่ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 260; อ้างอิงมาจาก Yamane. 1967 : 886 - 887) ได้กลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด ในเขตการศึกษา 9

จังหวัด	ศึกษานิเทศก์อำเภอ		ผู้บริหารโรงเรียน		รวมทั้งหมด	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หนองคาย	36	22	478	46	514	68
อุดรธานี	78	46	1,158	100	1,236	146
เลย	40	22	451	43	491	65
ขอนแก่น	71	41	1,068	103	1,139	144
สกลนคร	52	29	621	59	673	88
รวมทั้งหมด	277	160	3,776	351	4,053	511

2. <u>เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าความรู้จากตำรา บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

2.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาท หน้าที่ และภารกิจของศึกษานิเทศก์ทุกระดับ ทุกสังกัด

2.3 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยของ ประภาพรรณ เส็งวงศ์ (2525 : ภาคผนวก) อิทธิพล ศรีมังกร (2529 : ภาคผนวก) สุธน อ่อนชู (2530 : ภาคผนวก) ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2524 : ภาคผนวก)

2.4 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของ ลิเคอร์ท (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 156 - 159)

2.5 สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยอาศัยข้อมูลความรู้จากข้อ 2.1 - 2.4 เป็นแนวทาง แบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งและสถานที่ปฏิบัติราชการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ 3 ด้านของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดังนี้

ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีจำนวน 25 ข้อ

ด้านภาวะผู้นำ มีจำนวน 30 ข้อ

ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน มีจำนวน 70 ข้อ

2.6 หาคุณภาพของแบบสอบถาม ประกอบด้วย

การหาความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปปรึกษาประธานกรรมการกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์ จำนวน 7 ท่าน ช่วยตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาและโครงสร้าง แล้วนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น

<u>การหาอำนาจจำแนก</u> ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 125 ข้อ ไปทดลองกับกลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอและกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 100 คน แล้วหาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดย

วิธีการแจกแจงที (t-distribution) โดยแยกเป็นกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ ร้อยละ 25 แล้วคัดข้อที่มีอำนาจจำแนกที่มีค่า t สูงกว่า 1.75 ขึ้นไป นำมาใช้เป็นแบบสอบถามทั้งสิ้น 125 ข้อ

<u>การหาค่าความเชื่อมั่น</u> ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง 100 คน ในตอนหาค่าอำนาจจำแนกมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอน ดังตาราง

ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

แบบสอบถาม	เรื่อง	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น (α)
ตอนที่ 1	ด้านมนุษย์สัมพันธ์	25	.975
ตอนที่ 2	ด้านภาวะผู้นำ	30	.974
ตอนที่ 3	ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูผู้สอนและพัฒนาการเรียนการสอน	70	.994
	รวมทั้งฉบับ	125	.994

แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นสูงถึงร้อยละ 99

3. <u>การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล</u>

3.1 <u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u> ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตามอำเภอต่าง ๆ และขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ช่วยรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดของตนเอง ภายใน 1 เดือน

3.1.2 ผู้วิจัยเป็นผู้ส่งและรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 9 ด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 511 ฉบับ ได้รับคืนมา 473 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ จำนวน 469 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.78 ของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 <u>การจัดกระทำกับข้อมูล</u>

3.2.1 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 469 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งจะให้คะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับความเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และเห็นด้วยมากที่สุด ตามลำดับ

3.2.2 นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแบบ SPSS เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามลำดับดังนี้

ก. หาค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละด้านของตัวแปรตาม คือ

1. ด้านมนุษยสัมพันธ์
2. ด้านภาวะผู้นำ
3. ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

ข. การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย กำหนดใช้ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 5.00 ถือว่า มีค่าอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 ถือว่า มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.50 ถือว่า มีค่าอยู่ในระดับน้อย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ และสถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ

4.1.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจะกระทำโดยการใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งดัดแปลงมาจากสูตร KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171)

4.1.2 วิเคราะห์อำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตร t-test ของเอ็ดเวิร์ด ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูง 25% และกลุ่มต่ำ 25% (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185; อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152 - 154)

4.2 สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อนำไปใช้ในการแปลผล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

4.2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

4.2.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดแต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนของแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ใช้สถิติ F-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ใช้ F-test ที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้วิธี Studentized q-Statistic แบบ Newman-Keuls Method

4.2.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ กับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ใช้สถิติ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 84)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ทัศนะของการศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์

1.2 ด้านภาวะผู้นำ

1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 เสนอผลการเปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปรผล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่า F-distribution ที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ (degree of freedom)
MS	แทน	ค่าความแปรปรวนที่ปรับแล้วระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม
SS	แทน	ผลรวมของความเบี่ยงเบนกำลังสอง
t	แทน	อัตราส่วนวิกฤติใน t-distribution ที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จังหวัด	ด้านมนุษยสัมพันธ์		ด้านภาวะผู้นำ		ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
หนองคาย	3.602	.663	3.566	.635	3.184	.644
อุดรธานี	3.697	.565	3.728	.522	3.341	.638
เลย	3.680	.557	3.630	.547	3.274	.597
ขอนแก่น	3.674	.695	3.654	.641	3.195	.767
สกลนคร	3.604	.546	3.676	.518	3.280	.695
รวม	3.658	.606	3.665	.571	3.264	.676

จากตาราง 3 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย อุดรธานี เลย ขอนแก่น และจังหวัดสกลนคร ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.658 และ 3.665 ตามลำดับ)

ส่วนด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน มีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.264)

ตาราง 4 แสดงคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9						
		ด้านมนุษยสัมพันธ์		ด้านภาวะผู้นำ		ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	
	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
หนองคาย	68						
- ศึกษานิเทศก์อำเภอ	22	3.861	.642	3.709	.757	3.361	.632
- ผู้บริหารโรงเรียน	46	3.478	.643	3.498	.563	3.099	.638
อุดรธานี	144						
- ศึกษานิเทศก์อำเภอ	45	3.747	.575	3.809	.520	3.384	.608
- ผู้บริหารโรงเรียน	99	3.675	.562	3.691	.522	3.321	.652

ตาราง 4 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9						
		ด้านมนุษยสัมพันธ์		ด้านภาวะผู้นำ		ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	
	N	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
เลย	62						
- ศึกษานิเทศก์อำเภอ	22	3.838	.535	3.730	.531	3.183	.537
- ผู้บริหารโรงเรียน	40	3.593	.556	3.575	.554	3.323	.629
ขอนแก่น	107						
- ศึกษานิเทศก์อำเภอ	36	3.968	.560	3.963	.497	3.413	.638
- ผู้บริหารโรงเรียน	71	3.525	.712	3.498	.652	3.085	.806
สกลนคร	88						
- ศึกษานิเทศก์อำเภอ	29	3.783	.533	3.894	.819	3.513	.670
- ผู้บริหารโรงเรียน	59	3.516	.536	3.570	.487	3.164	.683
รวมทั้งเขตการศึกษา 9	469						
- ศึกษานิเทศก์อำเภอ	154	3.835	.568	3.835	.557	3.383	.621
- ผู้บริหารโรงเรียน	315	3.572	.607	3.582	.560	3.206	.695

จากตาราง 4 แสดงว่าเมื่อพิจารณาโดยสรุปรวมทั้งเขตการศึกษา 9 แล้ว พบว่าทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนต่างก็มีทัศนะตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก แต่ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีต่อคุณลักษณะทุกด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัด สูงกว่าทัศนะของฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน

และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายจังหวัดแล้วพบว่า

ด้านมนุษยสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่างมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่างมีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นจังหวัดหนองคายจังหวัดเดียวที่ฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านภาวะผู้นำ กลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่างมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดของทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ยกเว้นจังหวัดหนองคายและจังหวัดขอนแก่น ที่ฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่างมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นศึกษานิเทศก์อำเภอของจังหวัดสกลนครแห่งเดียว ที่เห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดมีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ปรากฏด้วยว่า ทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอของทั้งหมดทุกจังหวัดที่มีต่อคุณลักษณะทุกด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัด มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าของฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน

ตาราง 5 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู	4.019	.753	3.758	.821	3.844	.808
2.	สามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้	3.863	.767	3.590	.844	3.680	.829
3.	สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอนให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง	3.766	.806	3.523	.803	3.603	.811
4.	สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน	3.759	.816	3.536	.856	3.609	.849
5.	สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ	3.545	.817	3.400	.869	3.447	.854

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6.	เป็นผู้ยอมรับในคุณค่าของเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับ	3.837	.812	3.641	.853	3.705	.844
7.	เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทุกฝ่ายทุกระดับ	3.564	.823	3.393	.854	3.449	.847
8.	เป็นผู้สามารถสร้างความสนิทสนม คุ้นเคยกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอ และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.915	.899	3.666	.966	3.748	.972
9.	สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน	3.662	.841	3.469	.907	3.533	.890
10.	เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือและไว้วางใจในความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา	3.850	.790	3.634	.846	3.705	.833
11.	เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน	3.584	.772	3.403	.801	3.462	.796
12.	พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน	3.987	.766	3.714	.810	3.803	.805

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
13.	เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.675	.854	3.349	.877	3.456	.882
14.	สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน	3.779	.802	3.444	.881	3.554	.869
15.	เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย	3.902	.941	3.520	.965	3.646	.973
16.	เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดีน่าคบหาสมาคม	4.051	.773	3.714	.829	3.825	.826
17.	เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น	3.662	.834	3.282	.874	3.407	.878
18.	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยดี	3.987	.713	3.711	.758	3.801	.754
19.	เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้น	3.675	.862	3.514	.799	3.567	.823
20.	เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ	3.993	.718	3.634	.796	3.752	.789
21.	เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน	3.974	.791	3.647	.748	3.754	.774

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.	ยอมรับในลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชุมชนหรือแต่ละกลุ่ม และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนหรือครูแต่ละกลุ่มได้	3.876	.717	3.606	.804	3.695	.786
23.	เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ	4.071	.637	3.758	.756	3.861	.733
24.	สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	3.922	.709	3.638	.807	3.731	.787
25.	เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	3.954	.769	3.755	.798	3.820	.793
	รวม	3.835	.567	3.572	.607	3.658	.606

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 11 : เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย และข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ซึ่งทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทั้งหมดทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก แต่ฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเพียง 18 รายข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 7 รายข้อ ซึ่งได้แก่ ข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 9 : สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจ จริงจังในการปฏิบัติงานของตน ข้อ 11 : เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 14 : สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน และข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจทำงาน	4.077	.727	3.812	.735	3.899	.742
2.	สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.590	.882	3.314	.866	3.405	.880
3.	ตัดสินใจดี (เร็วทันการและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่)	3.720	.754	3.450	.825	3.539	.811
4.	มีลักษณะเป็นครูที่ดี	4.013	.676	3.790	.740	3.863	.726
5.	เป็นผู้มีท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี	4.077	.652	3.765	.724	3.867	.715
6.	สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ	3.785	.775	3.520	.791	3.607	.795
7.	เป็นคนฉลาดและริเริ่ม	3.831	.798	3.657	.716	3.714	.747
8.	เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ	3.922	.763	3.758	.752	3.812	.758
9.	เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไว กล้าหาญ	3.798	.827	3.542	.814	3.626	.826
10.	มีความยุติธรรม	4.045	.761	3.590	.798	3.739	.814

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
11.	มั่นใจในตนเอง	4.123	.743	3.976	.746	3.904	.760
12.	เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคมดี เศรษฐกิจดี	3.701	.759	3.533	.745	3.588	.753
13.	สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง	3.526	.768	3.298	.735	3.373	.753
14.	มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ	3.876	.735	3.650	.764	3.724	.761
15.	มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดี	4.045	.707	3.650	.756	3.780	.762
16.	มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน	3.967	.699	3.815	.716	3.865	.713
17.	สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย	3.824	.733	3.590	.765	3.667	.762
18.	สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินสอดคล้องกันไปได้ด้วยดี	3.811	.822	3.517	.886	3.614	.876
19.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	3.694	.827	3.390	.890	3.490	.881

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
20.	สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน	3.759	.775	3.507	.799	3.590	.799
21.	กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน	3.824	.776	3.581	.745	3.661	.763
22.	ในการมอบหมายงานหรือกระจายงานสามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน	3.811	.765	3.561	.785	3.643	.786
23.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน	3.766	.773	3.590	.806	3.648	.799
24.	ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ	3.909	.735	3.634	.711	3.724	.730
25.	สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน	3.649	.828	3.396	.772	3.479	.799

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
26.	เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.837	.779	3.568	.716	3.656	.747
27.	เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้	3.733	.714	3.539	.778	3.603	.762
28.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	3.668	.775	3.485	.811	3.545	.803
29.	สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง	3.850	.721	3.644	.714	3.712	.722
30.	เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่	3.824	.724	3.514	.787	3.616	.780
	รวม	3.835	.556	3.582	.560	3.665	.571

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งสองศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวกรวดเร็วและอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา และข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน ซึ่ง 4 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอย่างแล้วได้ผลสรุปว่า ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนต่างมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นเพียง 5 รายข้อ ข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 3 : ตัดสินใจดี ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็วและอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา ข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน และข้อ 28 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิใจนั้น ผู้บริหารเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนาตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.467	.856	3.285	.889	3.345	.882
2.	สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน	3.545	.833	3.422	.861	3.462	.853
3.	สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน	3.498	.842	3.387	.872	3.422	.862
4.	มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.740	.739	3.498	.827	3.577	.806

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5.	สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ	3.577	.790	3.393	.800	3.454	.801
6.	สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครู ให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.603	.779	3.384	.830	3.456	.819
7.	สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ	3.493	.849	3.438	.887	3.456	.875
8.	สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.551	.840	3.339	.857	3.409	.856

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9.	ดำเนินการวางแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล	3.610	.802	3.428	.858	3.488	.843
10.	สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอนและในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ	3.571	.765	3.349	.888	3.422	.855
11.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู	3.603	.803	3.368	.873	3.445	.857
12.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	3.500	.802	3.314	.930	3.375	.893
13.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ	3.357	.926	3.254	.960	3.287	.949

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.	สามารถจัดให้มีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครู เผยแพร่แจกจ่ายให้ครูได้ทราบอย่างทั่วถึง	3.370	.942	3.228	.956	3.275	.953
15.	มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.577	.814	3.457	.837	3.496	.831
16.	สามารถจูงใจครูให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	3.376	.825	3.260	.904	3.298	.879
17.	สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิดในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.448	.758	3.355	.825	3.385	.804
18.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดให้ได้เหมาะสมกับครูแต่ละคน แต่ละกลุ่มที่มีระดับความงอกงามทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน	3.370	.766	3.231	.814	3.277	.800

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
19.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ	3.467	.724	3.320	.799	3.368	.777
20.	สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม	3.454	.750	3.368	.843	3.396	.814
21.	สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ	3.344	.843	3.136	.952	3.204	.922
22.	สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม ทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ	3.344	.866	3.177	.870	3.232	.871
23.	สามารถจัดหาหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารวิชาชีพให้ครูได้อ่านอย่างหลากหลายและเพียงพอ	3.279	.918	2.961	.973	3.066	.966

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
24.	สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ	3.370	.968	2.942	1.063	3.083	1.051
25.	สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์	2.948	1.101	2.650	1.125	2.748	1.125
26.	สามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือนเต็ม	3.097	1.027	2.977	1.072	3.017	1.058
27.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่ครูต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.240	.915	3.063	.978	3.121	.960
28.	สามารถสนับสนุนครูให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	3.370	1.015	3.127	.928	3.206	.964
29.	สามารถจัดให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนที่ดีเด่นของเพื่อนครูด้วยกัน	3.175	1.029	2.806	1.066	2.927	1.067

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปรึกษาปัญหา และแลกเปลี่ยนทรรศนะระหว่างกันอยู่เสมอ	3.279	.896	2.958	.968	3.064	.956
31.	สามารถจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ หลายรูปแบบมาให้ครูได้ใช้พัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.285	.954	2.955	1.033	3.064	1.019
32.	สามารถจัดศูนย์วิชาการหรือห้องสมุดที่จูงใจให้ครูเข้าไปใช้บริการอยู่เสมอ	3.253	1.019	3.009	.949	3.089	.978
33.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	3.149	.982	2.834	.983	2.938	.992
34.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของการนิเทศ	3.220	.958	2.939	.960	3.032	.968
35.	สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง	3.324	.831	3.095	.932	3.170	.906

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
36.	สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ อย่างได้ผล	3.285	.861	3.117	.875	3.172	.873
37.	สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.422	.806	3.206	.880	3.277	.863
38.	สามารถจัดให้มีกิจกรรมสำรวจและศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ	3.324	.869	3.149	.934	3.206	.916
39.	สามารถจัดให้ครูได้ทราบผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.181	.917	2.993	1.009	3.055	.983
40.	มีความสนใจและทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาวิชาชีพครู	3.201	.945	3.117	.938	3.145	.940

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
41.	สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากทั้งรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	3.324	.869	3.012	.957	3.115	.940
42.	พัฒนาศูนย์วิชาการให้สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยแจ้งข่าวให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า เช่น จัดให้มีการบรรยายความรู้ในวิชาชีพครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิเดือนละครั้ง จัดฉายภาพยนตร์หรือวีดีโอเทป ที่ให้ทั้งความรู้ความบันเทิงทุก ๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ฯลฯ เป็นต้น	3.168	.948	2.787	1.101	2.912	1.067

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
43.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.363	.891	3.114	.933	3.196	.926
44.	สามารถจูงใจให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนให้มีผลดีที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.409	.837	3.158	.917	3.240	.898
45.	สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3.285	.876	3.136	.956	3.185	.932
46.	สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน	3.344	.811	3.238	.908	3.272	.878

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
47.	สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.402	.828	3.282	.855	3.322	.847
48.	สามารถขจัดการให้การบ้านที่ไร้จุดหมายและขาดหลักการอันเป็นการทำลายแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก	3.181	.896	3.034	.921	3.082	.914
49.	สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียนและกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว	3.311	.804	3.231	.881	3.258	.857
50.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีวิเคราะห์และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ	3.279	.828	3.149	.947	3.191	.911
51.	สามารถจูงใจแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.454	.750	3.336	.871	3.375	.834

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
52.	สามารถจัดให้มีการนิเทศด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมีผลทำให้พัฒนาการสอนได้จริงและเป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ	3.266	.871	3.107	.987	3.159	.953
53.	สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการสังเกตการสอนในชั้นเรียน	3.253	.939	3.015	1.042	3.093	1.014
54.	สามารถช่วยให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีโอกาสทดลองฝึกทักษะและพฤติกรรมการสอนชนิดต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3.220	.857	3.120	.976	3.153	.939
55.	สามารถทำให้การสอนของครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขึ้น	3.415	.772	3.269	.878	3.317	.846

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
56.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่	3.448	.800	3.336	.941	3.373	.898
57.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน	3.551	.741	3.422	.883	3.464	.840
58.	สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ	3.428	.757	3.352	.923	3.377	.872
59.	สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น	3.363	.861	3.374	.933	3.371	.909
60.	สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.526	.810	3.409	.848	3.447	..837
61.	สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น	3.428	.739	3.368	.847	3.388	.813

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
62.	สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น	3.422	.739	3.365	.823	3.383	.796
63.	สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น	3.474	.793	3.384	.834	3.413	.821
64.	สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น	3.519	.802	3.403	.888	3.441	.861
65.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น	3.577	.806	3.365	.925	3.435	.893
66.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษาค้นคว้าทดลองด้วยตนเองมากขึ้น	3.402	.771	3.254	.895	3.302	.858
67.	สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น	3.409	.805	3.320	.868	3.349	.848

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
68.	สามารถทำให้ครูรู้วิธีช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้าให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น	3.383	.841	3.282	.884	3.315	.871
69.	สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง	3.441	.878	3.149	1.003	3.245	.972
70.	สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น	3.519	.826	3.381	.871	3.426	.858
	รวม	3.383	.621	3.206	.695	3.264	.676

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์ อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่หน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนข้อเดียวที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนต่างมีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง 56 รายข้อ ส่วนอีก 14 รายข้อ ได้แก่ ข้อ 2 : สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู และพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ข้อ 6 : สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับ โดยเฉพาะครูให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 8 : สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 9 : ดำเนินการวางแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล ข้อ 10 : สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอนในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ ข้อ 11 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู ข้อ 15 :

มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ข้อ 57 : สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 64 : สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น ข้อ 65 : สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น และข้อ 70 : สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู	4.227	.818	3.673	.731	3.852	.796
2.	สามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้	4.090	.811	3.500	.862	3.691	.885
3.	สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอนให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเห็นที่ตามความเป็นจริง	3.681	.779	3.478	.887	3.544	.854
4.	สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน	3.772	.922	3.456	.911	3.558	.920

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
5.	สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ	3.772	.751	3.347	.766	3.485	.782
6.	เป็นผู้ยอมรับในคุณค่าของเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับ	3.954	.898	3.608	.906	3.720	.911
7.	เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้	3.636	.847	3.304	.839	3.411	.850
8.	เป็นผู้สามารถสร้างความสนิทสนม คุ้นเคยกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอ และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.7271	.077	3.608	.977	3.647	1.003
9.	สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน	3.727	.935	3.521	.960	3.588	.950

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10.	เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือและไว้วางใจในความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา	3.863	.940	3.565	.860	3.661	.891
11.	เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน	3.636	.789	3.282	.834	3.397	.831
12.	พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน	4.045	.950	3.587	.883	3.735	.924
13.	เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.909	1.019	3.217	.940	3.441	1.013
14.	สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน	3.954	.998	3.347	.971	3.544	1.013
15.	เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย	3.681	1.210	3.500	.983	3.558	1.056
16.	เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดีน่าคบหาสมาคม	4.136	.710	3.521	.809	3.720	.825
17.	เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น	3.636	.847	3.173	.851	3.323	.871

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
18.	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยดี	3.818	.795	3.543	.689	3.632	.731
19.	เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้น	3.636	.902	3.282	.655	3.397	.755
20.	เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ	4.000	.755	3.413	.804	3.602	.831
21.	เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน	3.8181	.052	3.565	.749	3.647	.859
22.	ยอมรับในลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชุมชนหรือแต่ละกลุ่ม และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนหรือครูแต่ละกลุ่มได้	3.727	.767	3.478	.887	3.558	.853
23.	เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ	4.045	.722	3.695	.756	3.808	.758

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
24.	สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่า ไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	4.090	.811	3.652	.822	3.794	.838
25.	เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	3.954	.843	3.630	.798	3.735	.821
	รวม	3.861	.642	3.478	.643	3.602	.663

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 : ความสามารถในการจัดให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ข้อ 7 : ความสามารถในการประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ร่วมทำงานด้วยกันได้ ข้อ 11 : การลดความกังวลใจ

แก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : การสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงาน ข้อ 17 : ความสนใจและห่วงใยสวัสดิภาพของผู้อื่น และข้อ 19 : การสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ซึ่งทั้ง 6 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า มีศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทั้งหมดทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเพียง 12 รายข้อในระดับมาก ส่วนอีก 13 รายข้อ ซึ่งได้แก่ ข้อ 2 : การสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดในหมู่ผู้ร่วมงาน ข้อ 3 : การสร้างบรรยากาศการทำงานให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระ ข้อ 4 : การสนับสนุนให้คณะครูวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน ข้อ 5 : การทำให้ทุกฝ่ายร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ข้อ 7 : การประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ทำงานด้วยกันได้ ข้อ 11 : การมุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : การสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 14 : การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน ข้อ 15 : การหลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย ข้อ 17 : ความสนใจและห่วงใยสวัสดิภาพของผู้อื่น ข้อ 19 : การสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ ๆ ข้อ 20 : การยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น และข้อ 22 : การยอมรับและสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนแต่ละกลุ่มหรือบุคคลแต่ละคนที่แตกต่างกันได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคายตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจทำงาน	3.909	.750	3.717	.807	3.779	.788
2.	สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.5001	.101	3.217	.892	3.308	.965
3.	ตัดสินใจดี (เร็วทันการและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่)	3.636	.953	3.304	.812	3.411	.867
4.	มีลักษณะเป็นครูที่ดี	4.000	.816	3.630	.741	3.750	.779
5.	เป็นผู้มีท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี	4.136	.774	3.739	.712	3.867	.751
6.	สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ	3.727	.882	3.456	.861	3.544	.871
7.	เป็นคนฉลาดและริเริ่ม	3.7271	.162	3.565	.688	3.617	.864
8.	เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ	3.7721	.020	3.565	.834	3.632	.896
9.	เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไวกล้าหาญ	3.6811	.129	3.500	.862	3.558	.952

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด หนองคาย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10.	มีความยุติธรรม	4.090	.867	3.521	.862	3.705	.898
11.	มั่นใจในตนเอง	3.9091	.065	3.717	.779	3.779	.878
12.	เป็นผู้ที่มีพื้นฐานทางสังคมเศรษฐกิจดี	3.863	.940	3.478	.752	3.602	.831
13.	สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง	3.545	.857	3.152	.595	3.279	.709
14.	มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ	3.681	.994	3.478	.781	3.544	.854
15.	มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดี	3.683	.940	3.565	.779	3.661	.839
16.	มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน	3.772	.922	3.717	.655	3.735	.745
17.	สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย	3.590	.908	3.543	.780	3.558	.817
18.	สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินสอดคล้องกันไปได้ด้วยดี	3.681	.994	3.543	.959	3.588	.965

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
19.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวกรวดเร็วและอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	3.363	.953	3.347	.899	3.352	.910
20.	สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน	3.4541	.101	3.434	.807	3.441	.904
21.	กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน	3.4541	.056	3.434	.719	3.441	.835
22.	ในการมอบหมายงานหรือกระจายงานสามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน	3.727	.984	3.456	.780	3.544	.854
23.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน	3.772	.972	3.587	.685	3.647	.787

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
24.	ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ	3.7721	.020	3.543	.622	3.617	.773
25.	สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน	3.590	.854	3.195	.618	3.323	.721
26.	เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.590	.908	3.456	.808	3.500	.837
27.	เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้	3.545	.962	3.456	.835	3.485	.872
28.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	3.681	.945	3.521	.781	3.573	.834
29.	สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง	3.681	.838	3.608	.649	3.632	.710

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30.	เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่	3.545	.800	3.500	.722	3.514	.743
	รวม	3.709	.757	3.498	.563	3.566	.634

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอ และของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 3 : ตัดสินใจดี ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อ 20 : สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน ข้อ 21 : กระจายความรับผิดชอบในการ

ดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน ข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้ร่วมงานของแต่ละคน ข้อ 26 : เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจก้าวหน้าอยู่เสมอ และข้อ 27 : เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้ ซึ่งทั้ง 9 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

แต่เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า มีศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะ ข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อ 20 : สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน และข้อ 21 : กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกันอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ นอกจากนี้มีอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเพียง 15 รายข้อในระดับมาก ส่วนอีก 15 รายข้อ ได้แก่ ข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 3 : ตัดสินใจดี ข้อ 6 : สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ ข้อ 9 : เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไวกล้าหาญ ข้อ 12 : เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคมเศรษฐกิจดี ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 14 : มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อ 20 : สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน ข้อ 21 : กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงาน

ให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน ข้อ 22 : ในการมอบหมายงานหรือกระจายงาน สามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน ข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน ข้อ 26 : เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ข้อ 27 : เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้ และข้อ 30 : เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่นั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.363	.658	3.260	.828	3.294	.773
2.	สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน	3.454	.738	3.347	.736	3.382	.733
3.	สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน	3.545	.963	3.434	.885	3.470	.905
4.	มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการสอน	3.818	.852	3.478	.887	3.588	.885

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5.	สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ	3.818	.795	3.369	.878	3.514	.872
6.	สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครูให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.636	.902	3.304	.939	3.411	.934
7.	สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ	3.681	.779	3.391	.802	3.485	.801
8.	สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.363	.789	3.217	.867	3.264	.839

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
9.	ดำเนินการวางแผน/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล	3.500	.740	3.456	.808	3.470	.781
10.	สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอนและในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ	3.500	.801	3.304	.891	3.367	.862
11.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู	3.636	.902	3.260	.929	3.382	.930
12.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	3.545	.962	3.217	.940	3.323	.953
13.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ	3.3181	.086	3.130	.884	3.191	.950

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.	สามารถจัดให้มีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครู เผยแพร่ แจกจ่ายให้ครูได้ทราบอย่างทั่วถึง	3.363	1.048	3.021	.881	3.132	.944
15.	มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.500	.859	3.456	.751	3.470	.781
16.	สามารถจูงใจให้มีส่วนในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	3.409	.796	3.065	.928	3.176	.896
17.	สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิด ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.227	.869	3.152	.842	3.176	.845

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
18.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดใช้ได้เหมาะสมกับครูแต่ละคนแต่ละกลุ่มที่มีระดับความงอกงามทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน	3.363	.726	3.065	.771	3.161	.765
19.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ	3.363	.726	3.217	.757	3.264	.745
20.	สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม	3.500	.801	3.173	.797	3.279	.807
21.	สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ	3.409	.854	3.173	.824	3.250	.835

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.	สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม ทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ	3.227	.922	3.108	.822	3.147	.851
23.	สามารถจัดหาหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารวิชาชีพครูได้อ่านอย่างหลากหลายและเพียงพอ	3.454	.857	2.869	.884	3.058	.912
24.	สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ	3.227	1.066	2.695	1.008	2.867	1.049
25.	สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์	2.909	1.191	2.326	.990	2.514	1.085
26.	สามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือนเต็ม	3.090	1.065	2.717	1.108	2.838	1.101

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
27.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่ครูต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.181	1.052	2.847	.942	2.955	.984
28.	สามารถสนับสนุนครูให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	3.090	1.150	2.934	.904	2.985	.984
29.	สามารถจัดให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนที่ดีเด่นของเพื่อนครูด้วยกัน	2.954	.785	2.587	1.023	2.705	.962
30.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปรึกษาปัญหา และแลกเปลี่ยนทรรศนะระหว่างกันอยู่เสมอ	3.227	.812	2.760	.899	2.911	.893
31.	สามารถจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ หลายรูปแบบมาให้ครูได้ใช้พัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	2.954	.898	2.760	.821	2.823	.845

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
32.	สามารถจัดศูนย์วิชาการหรือห้องสมุดที่จูงใจให้ครูเข้าไปใช้บริการอยู่เสมอ	2.681	1.210	2.826	.877	2.779	.990
33.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	3.181	.906	2.739	.976	2.882	.970
34.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของการนิเทศ	3.136	.990	2.760	.970	2.882	.985
35.	สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง	3.136	.833	3.065	.800	3.088	.805
36.	สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ อย่างได้ผล	3.272	.882	3.065	.742	3.132	.789
37.	สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.272	.702	3.108	.849	3.161	.803

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
38.	สามารถจัดให้มีกิจกรรมสำรวจและศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ	3.363	.726	2.956	.815	3.088	.805
39.	สามารถจัดให้ครูได้ทราบผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.000	.755	2.934	.853	2.955	.818
40.	มีความสนใจและทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาวิชาชีพครู	3.090	.867	3.043	.842	3.058	.844
41.	สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากทั้งรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	3.090	.750	2.869	1.024	2.941	.944

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
42.	พัฒนาศูนย์วิชาการให้สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยแจ้งข่าวให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า เช่น จัดให้มีการบรรยายความรู้ในวิชาชีพครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิเดือนละครั้ง จัดฉายภาพยนต์หรือวิดีโอเทป ที่ให้ทั้งความรู้ความบันเทิงทุก ๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ฯลฯ เป็นต้น	2.954	.898	2.521	1.090	2.661	1.045
43.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.363	.847	3.043	.868	3.147	.864

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
62.	สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น	3.590	.734	3.260	.743	3.367	.751
63.	สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น	3.681	.838	3.391	.714	3.485	.762
64.	สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น	3.636	.847	3.239	.705	3.367	.770
65.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น	3.727	.827	3.260	.880	3.411	.885
66.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษาค้นคว้า ทดลองด้วยตนเองมากขึ้น	3.590	.590	3.130	.933	3.279	.861
67.	สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น	3.500	.740	3.239	.848	3.323	.818

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
56.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่	3.454	.857	3.391	.881	3.411	.867
57.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน	3.500	.859	3.413	.776	3.441	.798
58.	สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ	3.545	.738	3.304	.839	3.382	.810
59.	สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น	3.363	.953	3.347	.794	3.352	.842
60.	สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.590	.959	3.347	.736	3.426	.816
61.	สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น	3.681	.779	3.369	.770	3.470	.781

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
52.	สามารถจัดให้มีการนิเทศด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมีผลทำให้พัฒนาการสอนได้จริงและเป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ	3.500	.859	2.847	.965	3.058	.975
53.	สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน	3.318	.945	2.804	.980	2.970	.992
54.	สามารถช่วยให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีโอกาสทดลองฝึกทักษะและพฤติกรรมการสอนชนิดต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3.181	.958	3.130	.832	3.147	.868
55.	สามารถทำให้การสอนของครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขึ้น	3.454	.911	3.239	.821	3.308	.850

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
48.	สามารถขจัดการให้การบ้านที่ไร้จุดหมายและขาดหลักการอันเป็นการทำลายแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก	3.363	.726	2.956	.815	3.088	.805
49.	สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียนและกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว	3.090	.867	3.260	.772	3.205	.802
50.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีวิเคราะห์และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ	3.272	.935	3.108	.900	3.161	.907
51.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.606	.902	3.195	.833	3.338	.874

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
44.	สามารถจูงใจให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนให้มีผลดีที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.227	.869	3.043	.868	3.102	.866
45.	สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3.181	.958	2.978	.954	3.044	.953
46.	สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน	3.318	.893	3.043	.868	3.132	.879
47.	สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.409	.796	3.043	.729	3.161	.765

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคาย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
68.	สามารถทำให้ครูรู้วิธีช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้าให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น	3.363	.953	3.282	.886	3.308	.902
69.	สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง	3.409	.959	3.000	.918	3.132	.944
70.	สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น	3.500	.963	3.282	.910	3.352	.926
	รวม	3.361	.632	3.099	.638	3.184	.644

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ ให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ซึ่งทั้ง 2 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

แต่เมื่อพิจารณาทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารโรงเรียนก็มีความเห็นว่า มีศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศจังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 3 : สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ข้อ 6 : สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับโดยเฉพาะครูให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 7 : สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ ข้อ 11 : สามารถจัดให้มีโครงการ

พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู ข้อ 12 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ข้อ 51 : สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ข้อ 58 : สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ ข้อ 60 : สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 61 : สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น ข้อ 62 : สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น ข้อ 63 : สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น ข้อ 64 : สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น ข้อ 65 : สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น และข้อ 66 : สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษาค้นคว้าทดลองเองมากขึ้นนั้น ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้ทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยมี 1 รายข้อ ซึ่งได้แก่ ข้อ 25 : สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์นั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 11 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู	3.822	.747	3.808	.765	3.812	.757
2.	สามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้	3.844	.672	3.676	.793	3.729	.759
3.	สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอนให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง	3.711	.757	3.626	.693	3.652	.712
4.	สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน	3.688	.820	3.697	.788	3.694	.795
5.	สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ	3.422	.891	3.596	.844	3.541	.859

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6.	เป็นผู้ยอมรับในคุณค่าของเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับ	3.688	.820	3.676	.878	3.680	.858
7.	เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้	3.511	.842	3.484	.896	3.493	.877
8.	เป็นผู้สามารถสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอ และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.822	.911	3.676	.945	3.722	.934
9.	สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน	3.622	.833	3.575	.915	3.590	.888
10.	เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือและไว้วางใจในความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา	3.866	.756	3.697	.826	3.750	.806
11.	เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน	3.333	.826	3.565	.702	3.493	.747

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
12.	พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน	3.866	.726	3.828	.769	3.840	.754
13.	เป็นผู้ที่สร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.577	.865	3.575	.915	3.576	.897
14.	สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน	3.688	.733	3.525	.837	3.576	.807
15.	เป็นผู้ที่หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย	3.800	.943	3.676	.843	3.715	.874
16.	เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดีน่าคบหาสมาคม	3.888	.884	3.838	.665	3.854	.738
17.	เป็นผู้สนใจและห่วงใจในสวัสดิภาพของผู้อื่น	3.511	.815	3.424	.870	3.451	.851
18.	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยดี	3.933	.687	3.818	.774	3.854	.747
19.	เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้น	3.777	.849	3.636	.762	3.680	.790
20.	เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ	3.888	.714	3.737	.777	3.784	.758

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
21.	เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน	3.866	.726	3.747	.704	3.787	.711
22.	ยมอรับในลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชุมชนหรือแต่ละกลุ่ม และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนหรือครูแต่ละกลุ่มได้	3.866	.694	3.686	.751	3.743	.736
23.	เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ	3.955	.638	3.828	.685	3.868	.671
24.	สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	3.866	.660	3.707	.811	3.756	.768
25.	เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	3.866	.694	3.767	.793	3.798	.762
	รวม	3.747	.575	3.675	.562	3.697	.565

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 11 : เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน และข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ซึ่ง 3 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

แต่เมื่อพิจาณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ และข้อ 11 : เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ และข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจทำงาน	3.888	.775	3.899	.646	3.895	.686
2.	สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.355	.908	3.464	.786	3.430	.824
3.	ตัดสินใจดี (เร็วทันการและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่)	3.644	.773	3.606	.780	3.618	.775
4.	มีลักษณะเป็นครูที่ดี	3.933	.653	3.878	.746	3.895	.716
5.	เป็นผู้ที่ท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี	4.000	.674	3.808	.695	3.868	.692
6.	สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ	3.822	.805	3.626	.708	3.687	.743
7.	เป็นคนฉลาดและริเริ่ม	3.844	.705	3.676	.711	3.729	.711
8.	เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ	3.822	.683	3.767	.739	3.784	.720
9.	เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไวกล้าหาญ	3.733	.719	3.636	.762	3.666	.748

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
10.	มีความยุติธรรม	3.955	.601	3.737	.763	3.805	.722
11.	มั่นใจในตนเอง	4.044	.672	3.888	.683	3.937	.681
12.	เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจดี	3.711	.661	3.656	.771	3.673	.736
13.	สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง	3.311	.763	3.444	.673	3.402	.702
14.	มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ	3.888	.714	3.727	.651	3.777	.673
15.	มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดี	4.044	.638	3.697	.734	3.805	.722
16.	มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน	3.977	.656	3.899	.707	3.923	.690
17.	สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย	3.800	.625	3.686	.694	3.722	.673
18.	สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินสอดคล้องกันไปด้วยดี	3.822	.805	3.616	.791	3.680	.799

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
19.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็วและอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	3.688	.874	3.525	.849	3.576	.857
20.	สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน	3.844	.705	3.666	.795	3.722	.770
21.	กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน	3.844	.767	3.686	.737	3.736	.747
22.	ในการมอบหมายงานหรือกระจายงานสามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน	3.733	.750	3.717	.729	3.722	.733
23.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน	3.800	.694	3.757	.729	3.770	.716

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
24.	ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ	3.977	.621	3.747	.704	3.819	.686
25.	สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน	3.622	.805	3.545	.786	3.569	.790
26.	เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.888	.714	3.656	.702	3.729	.711
27.	เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้	3.800	.587	3.646	.746	3.694	.702
28.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	3.688	.733	3.656	.810	3.666	.784
29.	สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง	3.933	.617	3.757	.715	3.812	.689

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
30.	เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่	3.866	.660	3.666	.808	3.729	.768
	รวม	3.809	.520	3.691	.522	3.728	.522

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย และข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ซึ่ง 2 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

แต่เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอย่างแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย และข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ซึ่งทั้ง 2 ข้อนี้ ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.555	.966	3.434	.882	3.472	.908
2.	สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน	3.466	.868	3.555	.810	3.527	.827
3.	สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน	3.355	.802	3.474	.861	3.437	.842
4.	มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.733	.719	3.596	.781	3.638	.762

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
5.	สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ	3.511	.920	3.515	.787	3.513	.827
6.	สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครู ให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.555	.813	3.484	.774	3.506	.784
7.	สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ	3.377	.936	3.535	.895	3.486	.908
8.	สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.488	.920	3.454	.786	3.465	.827

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9.	คำเนินการวางแผน/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวคำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล	3.622	.805	3.444	.847	3.500	.836
10.	สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอน และในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ	3.644	.802	3.382	.865	3.465	.852
11.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู	3.600	.809	3.464	.873	3.506	.784
12.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	3.600	.780	3.424	.893	3.479	.860
13.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ	3.355	.957	3.424	.904	3.402	.918

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.	สามารถจัดให้มีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครู เผยแพร่ แจกจ่ายให้ครูได้ทราบอย่างทั่วถึง	3.355	.957	3.292	.906	3.312	.919
15.	มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.622	.911	3.585	.742	3.597	.796
16.	สามารถจูงใจครูให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	3.311	.949	3.353	.824	3.340	.862
17.	สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิด ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.444	.813	3.414	.769	3.423	.780

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
18.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดใช้ได้เหมาะสมกับครูแต่ละคน แต่ละกลุ่มที่มีระดับความงอกงามทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน	3.288	.786	3.343	.758	3.326	.764
19.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ.	3.466	.694	3.454	.712	3.458	.746
20.	สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการ อันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม	3.488	.757	3.525	.747	3.513	.747
21.	สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ	3.288	.869	3.262	.943	3.270	.917

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.	สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม ทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ	3.311	.874	3.323	.878	3.319	.874
23.	สามารถจัดหาหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารวิชาชีพให้ครูได้อ่านอย่างหลากหลายและเพียงพอ	3.311	.900	3.222	.942	3.250	.927
24.	สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ	3.511	.786	3.292	.982	3.361	.928
25.	สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์	3.088	.925	3.050	1.043	3.062	1.005
26.	สามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือนเต็ม	3.111	.858	3.222	.974	3.187	.938

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
27.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่ครูต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.377	.805	3.232	.890	3.277	.864
28.	สามารถสนับสนุนให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	3.333	.879	3.313	.864	3.319	.866
29.	สามารถจัดให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนที่ดีเด่นของเพื่อนครูด้วยกัน	3.333	1.087	3.101	1.015	3.173	1.040
30.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปรึกษาปัญหาและแลกเปลี่ยนทรรศนะระหว่างกันอยู่เสมอ	3.333	.852	3.161	.888	3.215	.878
31.	สามารถจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ หลายรูปแบบมาให้ครูได้ใช้พัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.488	.944	3.141	.958	3.250	.964
32.	สามารถจัดศูนย์วิชาการหรือห้องสมุดที่จูงใจให้ครูเข้าไปใช้บริการอยู่เสมอ	3.400	.889	3.171	.915	3.243	.910

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
33.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	3.200	.919	3.101	.942	3.131	.933
34.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของการนิเทศ	3.333	.929	3.181	.825	3.229	.858
35.	สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง	3.333	.768	3.282	.857	3.298	.828
36.	สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ อย่างได้ผล	3.288	.842	3.242	.809	3.256	.817
37.	สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.422	.753	3.303	.813	3.340	.794
38.	สามารถจัดให้มีกิจกรรมสำรวจและศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ	3.200	.842	3.282	.857	3.256	.850

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
39.	สามารถจัดให้ครูได้ทราบผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.222	.849	3.191	.888	3.201	.873
40.	มีความสนใจและทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาวิชาชีพครู	3.200	.814	3.202	.903	3.201	.873
41.	สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยการต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากทั้งรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	3.377	.777	3.222	.802	3.270	.795

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
42.	พัฒนาศูนย์วิชาการให้สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยแจ้งข่าวให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า เช่น จัดให้มีการบรรยายความรู้ในวิชาชีพครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิเดือนละครั้ง จัดฉายภาพยนตร์หรือวีดีโอเทปที่ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงทุก ๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ฯลฯ เป็นต้น	3.111	.884	3.030	1.034	3.055	.987
43.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.444	.755	3.131	.921	3.229	.882
44.	สามารถจูงใจให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนให้มีผลดีที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.444	.692	3.232	.912	3.298	.853

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
45.	สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3.244	.712	3.292	.917	3.277	.856
46.	สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน	3.333	.738	3.292	.848	3.305	.813
47.	สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.422	.690	3.333	.820	3.361	.781
48.	สามารถขจัดการให้การบ้านที่ไร้จุดหมายและขาดหลักการอันเป็นการทำลายแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก	3.022	.941	3.222	.909	3.159	.921
49.	สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียนและกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว	3.333	.639	3.333	.820	3.333	.766

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
50.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีวิเคราะห์และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ	3.200	.786	3.222	.887	3.215	.854
51.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.466	.660	3.343	.870	3.381	.810
52.	สามารถจัดให้มีการนิเทศด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมีผลทำให้พัฒนาการสอนได้จริงและเป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ	3.244	.773	3.222	.995	3.229	.929
53.	สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน	3.222	.822	3.161	1.007	3.180	.950

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
54.	สามารถช่วยให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีโอกาสทดลองฝึกทักษะและพฤติกรรมการสอนชนิดต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3.288	.815	3.101	.920	3.159	.890
55.	สามารถทำให้การสอนของครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขึ้น	3.466	.660	3.232	.830	3.305	.786
56.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่	3.488	.757	3.282	.915	3.347	.871
57.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน	3.533	.694	3.464	.824	3.486	.784
58.	สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ	3.422	.753	3.333	.845	3.361	.816
59.	สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น	3.333	.879	3.404	.856	3.381	.860

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
60.	สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.488	.786	3.444	.810	3.458	.801
61.	สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น	3.377	.683	3.414	.782	3.402	.750
62.	สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น	3.377	.683	3.393	.793	3.388	.758
63.	สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น	3.422	.722	3.383	.815	3.395	.786
64.	สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น	3.444	.813	3.484	.896	3.472	.868
65.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น	3.622	.833	3.424	.870	3.486	.860

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
66.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษา ค้นคว้าทดลองด้วยตนเองมากขึ้น	3.311	.848	3.292	.772	3.298	.794
67.	สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น	3.355	.883	3.333	.843	3.333	.852
68.	สามารถทำให้ครูรู้วิธีช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้าให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น	3.311	.820	3.343	.797	3.333	.802
69.	สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง	3.422	.941	3.333	.857	3.361	.881

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
70.	สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น	3.422	.753	3.383	.841	3.395	.812
	รวม	3.384	.608	3.321	.652	3.341	.638

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์ อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วก็พบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 2 : สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ข้อ 6 : สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครูให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 11 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู ข้อ 15 : มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน และข้อ 20 : สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการ อันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม ซึ่ง 7 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

แต่เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนต่างมีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 12 รายข้อ ได้แก่ ข้อ 1 : สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญ เพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ข้อ 6 : สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับโดยเฉพาะครูให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 9 : ดำเนินการวางแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล ข้อ 10 : สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอนและในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ ข้อ 11 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู ข้อ 12 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ข้อ 15 : มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ข้อ 24 : สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ ข้อ 57 : สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน และข้อ 65 : สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้นนั้น ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 : สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ข้อ 7 : สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ · ข้อ 15 : มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ข้อ 20 : สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู	4.045	.722	3.825	.873	3.903	.824
2.	สามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้	3.772	.611	3.625	.740	3.677	.696
3.	สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอนให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง	3.772	.972	3.350	.735	3.500	.844
4.	สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน	3.818	.795	3.675	.764	3.725	.771
5.	สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ	3.375	.806	3.636	.726	3.467	.783

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
6.	เป็นผู้ยอมรับในคุณค่าของเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับ	3.681	.838	3.625	.667	3.645	.726
7.	เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้	3.500	.672	3.425	.813	3.451	.761
8.	เป็นผู้สามารถสร้างความสนิทสนม คุ้นเคยกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอและบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.818	.906	3.725	.933	3.758	.917
9.	สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน	3.772	.751	3.425	.873	3.548	.843
10.	เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือและไว้วางใจในความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา	3.625	.740	3.909	.750	3.725	.750
11.	เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน	3.636	.726	3.600	.841	3.612	.796

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
12.	พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน	3.863	.774	3.850	.802	3.854	.786
13.	เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.772	.611	3.350	.699	3.500	.695
14.	สนับสนุนให้ผู้ร่วมงาน ประสบความสำเร็จในการทำงาน	3.772	.812	3.425	.813	3.548	.823
15.	เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย	3.375	1.169	3.818	.906	3.532	1.097
16.	เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดีน่าคบหาสมาคม	4.090	.610	3.725	.905	3.854	.826
17.	เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น	3.590	.796	3.450	.814	3.500	.804
18.	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยดี	3.954	.653	3.750	.707	3.822	.690
19.	เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้น	3.681	.716	3.475	.784	3.548	.761
20.	เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ	3.600	.777	4.045	.785	3.758	.803

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
21.	เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน	4.000	.755	3.775	.800	3.854	.786
22.	ยอมรับในลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชุมชนหรือแต่ละกลุ่ม และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนหรือครูแต่ละกลุ่มได้	4.000	.617	3.600	.708	3.741	.699
23.	เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ	4.136	.639	3.750	.808	3.887	.770
24.	สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	3.863	.710	3.575	.780	3.677	.763
25.	เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	3.850	.622	4.000	.816	3.903	.694
	รวม	3.838	.535	3.593	.556	3.680	.557

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกราย อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 3 : สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอน ให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง ข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 13 : เป็นผู้สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย และข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ซึ่ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

แต่เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารโรงเรียนก็มีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานระหว่างความแตกต่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ และข้อ 15 : เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย ที่ศึกษานิเทศอำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 3 : สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอน ให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง ข้อ 7 : เป็นผู้ประสาน

ความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 9 : สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจในการปฏิบัติงานของตน ข้อ 13 : เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 14 : สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน ข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น และข้อ 19 : เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 15 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจทำงาน	4.000	.816	3.800	.723	3.870	.757
2.	สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.681	.779	3.375	.837	3.483	.824
3.	ตัดสินใจดี (เร็วทันการและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่)	3.636	.726	3.400	.928	3.483	.863
4.	มีลักษณะเป็นครูที่ดี	4.000	.690	3.875	.722	3.919	.708
5.	เป็นผู้ที่ท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี	3.850	.735	4.000	.690	3.903	.717
6.	สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ	3.727	.882	3.575	.873	3.629	.872
7.	เป็นคนฉลาดและริเริ่ม	3.818	.664	3.650	.802	3.709	.755
8.	เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ	3.863	.774	3.850	.662	3.854	.697
9.	เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไวกล้าหาญ	3.636	.847	3.600	.871	3.612	.856

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10.	มีความยุติธรรม	4.090	.811	3.550	.782	3.741	.828
11.	มั่นใจในตนเอง	4.272	.631	3.750	.776	3.935	.765
12.	เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจดี	3.636	.658	3.450	.677	3.516	.671
13.	สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง	3.318	.646	3.225	.800	3.258	.745
14.	มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ	3.636	.658	3.675	.726	3.661	.700
15.	มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดี	3.863	.774	3.725	.715	3.774	.733
16.	มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน	4.045	.722	3.900	.671	3.951	.687
17.	สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย	3.818	.732	3.700	.757	3.741	.745
18.	สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินสอดคล้องกันไปด้วยดี	3.500	1.011	3.575	1.009	3.548	1.002

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
19.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็วและอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	3.727	.767	3.425	.984	3.532	.918
20.	สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน	3.500	.597	3.375	.896	3.419	.800
21.	กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน	3.772	.685	3.400	.744	3.532	.740
22.	ในการมอบหมายงานหรือกระจายงานสามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน	3.727	.767	3.500	.877	3.580	.840
23.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน	3.636	.847	3.475	.846	3.532	.843

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
24.	ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ	3.727	.702	3.550	.714	3.612	.709
25.	สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน	3.275	.846	3.318	.838	3.290	.837
26.	เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.681	.838	3.625	.627	3.645	.703
27.	เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้	3.500	.672	3.575	.780	3.548	.739
28.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	3.409	.590	3.425	.843	3.419	.758
29.	สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง	3.727	.702	3.600	.810	3.645	.770

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30.	เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่	3.525	.750	3.636	.726	3.564	.738
	รวม	3.730	.531	3.575	.554	3.630	.547

จากตาราง 15 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอ และของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 3 : ตัดสินใจดี ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 20 : สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน และข้อ 25 : สามารถค้นพบความสะดวก ความถนัด และความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน ซึ่ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอย่างแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 18 : สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินสอดคล้องกันไปด้วยดี ข้อ 20 : สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน ข้อ 25 : สามารถพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน ข้อ 27 : เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้ และข้อ 28 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกคนยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ ที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 3 : ตัดสินใจดี ข้อ 12 : เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจดี ข้อ 13 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อ 20 : สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน ข้อ 21 : กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน ข้อ 23 : มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน ข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน และข้อ 28 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 16 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศจังหวัดเลย ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.272	.767	3.375	.704	3.338	.723
2.	สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน	3.545	.738	3.375	.896	3.435	.842
3.	สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน	3.545	.738	3.475	.715	3.500	.718
4.	มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.727	.702	3.525	.816	3.596	.778

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5.	สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ	3.409	.504	3.450	.978	3.435	.668
6.	สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครู ให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.409	.734	3.525	.784	3.483	.762
7.	สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ	3.227	.528	3.750	.776	3.564	.738

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8.	สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.500	.859	3.525	.750	3.516	.783
9.	ดำเนินการวางแผน/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล	3.545	.738	3.525	.876	3.532	.824
10.	สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอน และในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ	3.363	.726	3.400	.708	3.387	.709
11.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู	3.363	.726	3.550	.875	3.483	.824

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	3.136	.710	3.375	.952	3.290	.875
13.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ	3.181	.732	3.350	.893	3.290	.837
14.	สามารถจัดให้มีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูเผยแพร่ แจกจ่ายให้ครูได้ทราบอย่างทั่วถึง	3.181	.958	3.375	.896	3.306	.916
15.	มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.363	.789	3.675	.888	3.564	.861
16.	สามารถจูงใจครูให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	3.181	.795	3.500	.987	3.387	.929

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
17.	สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิด ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.277	.685	3.725	.715	3.548	.739
18.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดใช้ได้เหมาะสมกับครูแต่ละคน แต่ละกลุ่มที่มีระดับความงอกงามทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน	3.272	.767	3.300	.791	3.290	.776
19.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ	3.363	.726	3.375	.740	3.371	.729
20.	สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการ อันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม	3.227	.685	3.400	.928	3.338	.848

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
21.	สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ	3.090	.867	3.275	.933	3.209	.907
22.	สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม ทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ	3.227	.869	3.175	.843	3.193	.846
23.	สามารถจัดหาหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารวิชาชีพให้ครูได้อ่านอย่างหลากหลายและเพียงพอ	3.045	.843	2.800	.939	2.887	.907
24.	สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ	3.000	.925	2.825	.930	2.887	.925
25.	สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์	2.454	1.010	2.500	1.132	2.483	1.082
26.	สามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือนเต็ม	2.500	1.011	2.950	1.108	2.790	1.088

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
27.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่ครูต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.000	.816	3.000	1.086	3.000	.991
28.	สามารถสนับสนุนให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	3.045	.843	3.250	.954	3.177	.914
29.	สามารถจัดให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนที่ดีเด่นของเพื่อนครูด้วยกัน	2.909	.971	2.900	1.127	2.903	1.066
30.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปรึกษาปัญหาและแลกเปลี่ยนทรรศนะระหว่างกันอยู่เสมอ	3.045	.722	3.125	.992	3.096	.900
31.	สามารถจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ หลายรูปแบบมาให้ครูได้ใช้พัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	2.954	.785	3.175	1.129	3.096	1.019
32.	สามารถจัดศูนย์วิชาการหรือห้องสมุดที่จูงใจให้ครูเข้าไปใช้บริการอยู่เสมอ	2.954	.785	3.050	.959	3.016	.896

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
33.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	2.772	.972	2.775	.973	2.774	.965
34.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของการนิเทศ	2.909	.811	3.050	.875	3.000	.849
35.	สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง	3.136	.833	3.300	.882	3.241	.862
36.	สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ อย่างได้ผล	3.136	.710	3.125	.911	3.129	.839
37.	สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.318	.646	3.250	.869	3.274	.792
38.	สามารถจัดให้กิจกรรมสำรวจและศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ	3.227	.812	3.425	.930	3.354	.888

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
39.	สามารถจัดให้ครูได้ทราบผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.000	.816	3.175	.984	3.112	.925
40.	มีความสนใจและทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาวิชาชีพครู	3.045	.898	3.225	.919	3.161	.908
41.	สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยการต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากทั้งรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	3.090	.750	3.075	.944	3.080	.874

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
42.	พัฒนาศูนย์วิชาการให้สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยแจ้งข่าวให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า เช่น จัดให้มีการบรรยายความรู้ในวิชาชีพครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิเดือนละครั้ง จัดฉายภาพยนตร์หรือวีดีโอเทปที่ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงทุก ๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ฯลฯ เป็นต้น	3.000	.925	2.875	1.042	2.919	.996
43.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.090	.971	3.275	.846	3.209	.889
44.	สามารถจูงใจให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนให้มีผลดีที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.227	.869	3.500	.905	3.403	.895

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
45.	สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3.000	.925	3.125	.992	3.080	.963
46.	สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน	2.954	.575	3.500	.877	3.306	.821
47.	สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.090	.683	3.475	.816	3.338	.788
48.	สามารถขจัดการให้การบ้านที่ไร้จุดหมายและขาดหลักการอันเป็นการทำลายแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก	3.181	.588	2.950	.932	3.032	.829
49.	สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียนและกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว	3.272	.702	3.250	.898	3.258	.828

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
50.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีวิเคราะห์และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ	3.227	.685	3.250	.980	3.241	.881
51.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.181	.588	3.425	.813	3.338	.745
52.	สามารถจัดให้มีการนิเทศด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมีผลทำให้พัฒนาการสอนได้จริงและเป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ	3.090	.867	3.250	1.056	3.193	.989
53.	สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน	3.136	.835	3.250	1.080	3.209	.994

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
54.	สามารถช่วยให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีโอกาสทดลองฝึกทักษะและพฤติกรรมการสอนชนิดต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3.000	.755	3.275	1.061	3.177	.967
55.	สามารถทำให้การสอนของครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขึ้น	3.227	.528	3.500	.784	3.403	.712
56.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่	3.090	.610	3.600	.900	3.419	.840
57.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน	3.363	.581	3.500	.784	3.451	.716
58.	สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ	3.227	.611	3.575	.780	3.451	.739
59.	สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น	3.136	.710	3.625	.837	3.451	.823

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
60.	สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.454	.671	3.550	.814	3.516	.762
61.	สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น	3.454	.595	3.550	.749	3.516	.695
62.	สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น	3.181	.588	3.450	.845	3.354	.770
63.	สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น	3.227	.751	3.450	.782	3.371	.773
64.	สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น	3.363	.726	3.550	.845	3.483	.804
65.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น	3.409	.796	3.550	.814	3.550	.804

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
66.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษา ค้นคว้าทดลองด้วยตนเองมากขึ้น	3.136	.774	3.450	.875	3.338	.848
67.	สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น	3.227	.812	3.550	.814	3.435	.822
68.	สามารถทำให้ครูรู้วิธีช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้าให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น	3.272	.827	3.500	.751	3.419	.779
69.	สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง	3.227	.685	3.300	1.042	3.274	.926

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เลย ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
70.	สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น	3.454	.738	3.600	.900	3.548	.843
	รวม	3.183	.537	3.323	.629	3.274	.597

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์ อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการสอน ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 7 : สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ ข้อ 8 : สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 9 : ดำเนินการวางแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล ข้อ 15 : มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ข้อ 17 : สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิด ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 60 : สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 61 : สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น และข้อ 70 : สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งทั้ง 9 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

และปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่า ในข้อ 25 : ความสามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 2 : สามารถจูงใจครูและ

บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 3 : ความสามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน และข้อ 9 : การดำเนินการวางแผน/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล 4 ข้อเท่านั้น ที่ศึกษานิเทศอำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

และปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีทัศนะว่า ข้อ 25 : ความสามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ และข้อ 26 : ความสามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือนเต็มนั้น ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะ 2 ข้อนี้ อยู่ในระดับน้อย

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 17 รายข้อ ได้แก่ ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 6 : สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครูให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 7 : สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ ข้อ 8 : สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 9 : ดำเนินการวางแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล ข้อ 11 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู ข้อ 15 : มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ข้อ 17 : สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิดในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 56 : สามารถทำให้การสอน

ของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่ ข้อ 58 : สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ ข้อ 59 : สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น ข้อ 60 : สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 61 : สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ข้อ 64 : สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น ข้อ 65 : สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น ข้อ 67 : สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น และข้อ 70 : สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นเท่านั้นที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

และปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะ ข้อ 25 : ความสามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 17 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู	4.166	.736	3.662	.984	3.831	.936
2.	สามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้	3.861	.899	3.464	.968	3.598	.960
3.	สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอนให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง	2.853	.845	3.521	1.012	3.626	.966
4.	สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน	3.944	.826	3.436	1.038	3.607	.997
5.	สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ	3.638	.798	3.211	.969	3.355	.934

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6.	เป็นผู้ยอมรับในคุณค่าของเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับ	4.083	.770	3.591	.993	3.757	.950
7.	เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้	3.638	.866	3.323	.874	3.429	.880
8.	เป็นผู้สามารถสร้างความสนิทสนม คุ้นเคยกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอและบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.166	.810	3.704	1.074	3.859	1.013
9.	สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน	3.750	.806	3.436	.906	3.542	.882
10.	เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือและไว้วางใจในความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา	3.777	.898	3.577	.904	3.644	.903
11.	เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน	3.777	.796	3.295	.868	3.457	.871

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.	พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน	4.166	.774	3.647	.812	3.822	.833
13.	เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.638	.833	3.267	.844	3.392	.876
14.	สนับสนุนให้ผู้ร่วมงาน ประสบความสำเร็จในการทำงาน	3.833	.774	3.478	.954	3.598	.909
15.	เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย	4.222	.865	3.535	.983	3.766	.966
16.	เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดีน่าคบหาสมาคม	4.194	.821	3.732	.940	3.887	.924
17.	เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น	3.916	.906	3.183	.945	3.429	.991
18.	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยดี	4.194	.749	3.676	.858	3.850	.855
19.	เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้น	3.666	.985	3.496	.954	3.551	.963
20.	เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ	4.166	.696	3.676	.770	3.841	.778

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
21.	เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน	4.277	.659	3.647	.757	3.859	.782
22.	ยอมรับในลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชุมชนหรือแต่ละกลุ่ม และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนหรือครูแต่ละกลุ่มได้	4.027	.736	3.605	.902	3.747	.869
23.	เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ	4.250	.649	3.704	.799	3.887	.793
24.	สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	3.972	.736	3.535	.859	3.682	.842
25.	เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	4.055	.753	3.718	.897	3.831	.863
	รวม	3.968	.560	3.525	.712	3.674	.695

จากตาราง 17 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์ อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 11 : เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย และข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

แต่เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนต่างก็มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทั้งหมดทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเพียง 15 ข้อ อยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 10 ข้อ ซึ่งได้แก่ ข้อ 2 : ความสามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้ ข้อ 4 : ความสามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน ข้อ 5 : ความสามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 9 : ความสามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจ จริงจังในการปฏิบัติงานของตน ข้อ 11 : เป็นผู้มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 14 : การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงาน

ประสบความสำเร็จในการทำงาน ข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น และ ข้อ 19 : เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 18 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจทำงาน	4.361	.639	3.704	.799	3.925	.809
2.	สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.805	.786	3.211	.893	3.411	.900
3.	ตัดสินใจดี (เร็วทันการและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่)	3.916	.691	3.338	.877	3.532	.861
4.	มีลักษณะเป็นครูที่ดี	4.166	.609	3.704	.763	3.859	.745
5.	เป็นผู้ที่ท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี	4.166	.609	3.647	.794	3.822	.774
6.	สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ	3.833	.736	3.380	.834	3.532	.827

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
7.	เป็นคนฉลาดและริเริ่ม	3.861	.761	3.605	.726	3.691	.744
8.	เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ	4.138	.761	3.802	.748	3.915	.766
9.	เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไวกล้าหาญ	3.972	.774	3.394	.853	3.588	.868
10.	มีความยุติธรรม	4.194	.885	3.507	.876	3.738	.924
11.	มั่นใจในตนเอง	4.305	.709	3.746	.840	3.934	.838
12.	เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจดี	3.666	.828	3.493	.772	3.551	.791
13.	สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง	3.805	.749	3.323	.841	3.486	.839
14.	มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ	4.111	.666	3.605	.886	3.775	.850
15.	มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดี	4.250	.603	3.605	.836	3.822	.822
16.	มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน	3.972	.696	3.704	.799	3.794	.773
17.	สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย	3.944	.790	3.535	.875	3.672	.866

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
18.	สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินสอดคล้องกันไปด้วยดี	4.000	.632	3.408	.979	3.607	.919
19.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็วและอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	3.777	.760	3.281	.988	3.448	.944
20.	สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน	3.944	.774	3.450	.789	3.616	.796
21.	กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน	3.972	.654	3.521	.790	3.672	.774

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.	ในการมอบหมายงานหรือกระจายงาน สามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน	3.916	.691	3.450	.891	3.607	.855
23.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน	3.833	.774	3.436	.996	3.570	.942
24.	ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ	3.916	.731	3.521	.714	3.654	.741
25.	สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน	3.750	.874	3.309	.855	3.457	.882
26.	เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.944	.753	3.436	.788	3.607	.809
27.	เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้	3.805	.709	3.478	.859	3.588	.823

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
28.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	3.750	.731	3.352	.879	3.486	.850
29.	สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง	3.861	.798	3.563	.711	3.663	.751
30.	เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่	3.944	.753	3.436	.890	3.607	.876
	รวม	3.963	.497	3.498	.652	3.654	.641

จากตาราง 18 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์ อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน และข้อ 28 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ ทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนก็มีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทั้งหมดทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเพียง 14 รายข้อ อยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 16 รายข้อ ซึ่งได้แก่ ข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 3 : ตัดสินใจดี ข้อ 6 : สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ ข้อ 9 : เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไว กล้าหาญ ข้อ 12 : เป็นผู้มีพันธานทางสังคม เศรษฐกิจดี ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 18 : สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินสอดคล้องกันไปได้ด้วยดี ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อ 20 : สนับสนุน

ให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน ข้อ 22 : ในการมอบหมายงานหรือกระจายงาน สามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน ข้อ 23 : มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน ข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน ข้อ 26 : เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ข้อ 27 : เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้ ข้อ 28 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ และข้อ 30 : เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียว เป็นส่วนใหญ่นั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 19 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.527	.909	3.056	.393	3.215	.951
2.	สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน	3.638	.990	3.253	.889	3.382	.938
3.	สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน	3.472	.909	3.295	.900	3.355	.903
4.	มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.638	.723	3.436	.857	3.504	.817

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5.	สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ	3.555	.772	3.295	.781	3.383	.784
6.	สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครู ให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.694	.709	3.253	.857	3.401	.833
7.	สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ	3.583	.840	3.197	.950	3.327	.929
8.	สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.611	.871	3.098	.943	3.271	.947

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9.	ดำเนินการวางแผน/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล	3.583	.937	3.309	.934	3.401	.940
10.	สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอน และในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ	3.555	.772	3.183	1.018	3.308	.955
11.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู	3.611	.871	3.211	.939	3.345	.932
12.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	3.527	.810	3.154	.995	3.280	.949
13.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ	3.333	1.014	3.084	1.143	3.168	1.103

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.	สามารถจัดให้มีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครู เผยแพร่ แจกจ่ายให้ครูได้ทราบอย่างทั่วถึง	3.444	.808	3.295	1.087	3.345	1.001
15.	มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.500	.774	3.295	1.005	3.364	.935
16.	สามารถจูงใจครูให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	3.361	.761	3.154	1.023	3.224	.944
17.	สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิด ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.583	.649	3.239	.948	3.355	.871

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
18.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดใช้ได้เหมาะสมกับครูแต่ละคน แต่ละกลุ่มที่มีระดับความงอกงามทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน	3.444	.772	3.197	.950	3.280	.898
19.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ	3.472	.774	3.323	.982	3.373	.916
20.	สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการ อันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม	3.388	.802	3.380	.900	3.383	.864
21.	สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ	3.333	.828	3.070	1.032	3.158	.972

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามา ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเร การสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.	สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ	.277	.881	3.140	.899	3.186	.891
23.	สามารถจัดหาหนังสือ ตำรา วารสาเอกสารวิชาชีพให้ครูได้อ่านอย่างหลากหลายและเพียงพอ	.194	.980	2.887	.993	2.990	.995
24.	สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ	.388	1.076	2.802	1.202	3.000	1.189
25.	สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโย	.027	1.253	2.422	1.203	2.626	1.247
26.	สามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษในระดับสูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือน	.194	1.190	2.802	1.202	2.934	1.207

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
27.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่ครูต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.194	1.116	3.014	1.140	3.074	1.130
28.	สามารถสนับสนุนให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	3.527	1.082	2.915	1.052	3.121	1.096
29.	สามารถจัดให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนที่ดีเด่นของเพื่อนครูด้วยกัน	3.138	1.099	2.577	1.104	2.766	1.129
30.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปรึกษาปัญหาและแลกเปลี่ยนทรรศนะระหว่างกันอยู่เสมอ	3.361	1.018	2.802	1.090	2.990	1.094
31.	สามารถจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ หลายรูปแบบมาให้ครูได้ใช้พัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.388	1.022	2.887	1.177	3.056	1.147
32.	สามารถจัดศูนย์วิชาการหรือห้องสมุดที่จูงใจให้ครูเข้าไปใช้บริการอยู่เสมอ	3.444	1.107	2.802	1.050	3.018	1.107

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
33.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	3.222	1.045	2.633	1.045	2.831	1.077
34.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของการนิเทศ	3.194	1.009	2.704	1.100	2.869	1.091
35.	สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง	3.333	.956	2.788	1.013	2.972	1.022
36.	สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ อย่างได้ผล	3.277	1.031	2.957	1.020	3.065	1.030
37.	สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.388	.993	3.154	.965	3.233	.976
38.	สามารถจัดให้กิจกรรมสำรวจและศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ	3.416	.967	3.042	.991	3.168	.995

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
39.	สามารถจัดให้ครูได้ทราบผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.166	1.082	2.704	1.126	2.859	1.128
40.	มีความสนใจและทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาวิชาชีพครู	3.250	1.024	2.971	1.013	3.065	1.021
41.	สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยการต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากทั้งรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	3.527	.970	2.802	1.064	3.046	1.084

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ชอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
42.	พัฒนาศูนย์วิชาการให้สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยแจ้งข่าวให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า เช่น จัดให้มีการบรรยายความรู้ในวิชาชีพครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิเดือนละครั้ง จัดฉายภาพยนตร์หรือวีดีโอเทปที่ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงทุก ๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ฯลฯ เป็นต้น	3.305	.980	2.591	1.248	2.831	1.209
43.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.500	.910	3.084	1.024	3.224	1.002
44.	สามารถจูงใจให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนให้มีผลดีที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.527	.909	3.014	.963	3.186	.972

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
45.	สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3.361	.960	3.028	1.041	3.140	1.022
46.	สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน	3.388	.903	3.154	1.023	3.233	.986
47.	สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.388	.993	3.197	.950	3.261	.964
48.	สามารถขจัดการให้การบ้านที่ไร้จุดหมายและขาดหลักการอันเป็นการทำลายแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก	3.111	.979	2.915	1.010	2.981	.999
49.	สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียนและกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว	3.222	.959	3.014	1.007	3.084	.991

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ชอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
50.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีวิเคราะห์และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ	3.277	.974	3.014	1.062	3.102	1.036
51.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.472	.774	3.338	.970	3.383	.907
52.	สามารถจัดให้มีการนิเทศด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมีผลทำให้พัฒนาการสอนได้จริงและเป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ	3.166	1.000	3.070	1.004	3.102	.999
53.	สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน	3.194	1.141	2.816	1.112	2.943	1.131

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดชอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
54.	สามารถช่วยให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีโอกาสทดลองฝึกทักษะและพฤติกรรมการสอนชนิดต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3.277	.913	3.042	1.139	3.121	1.070
55.	สามารถทำให้การสอนของครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขึ้น	3.388	.903	3.197	1.036	3.261	.993
56.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่	3.500	.910	3.154	1.009	3.271	.986
57.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน	3.666	.828	3.309	.979	3.429	.942
58.	สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ	3.444	.808	3.253	1.078	3.317	.996
59.	สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น	3.555	.772	3.154	1.064	3.289	.990

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
60.	สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.500	.910	3.352	1.001	3.401	.969
61.	สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น	3.250	.874	3.281	.988	3.271	.947
62.	สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น	3.416	.806	3.309	.934	3.345	.891
63.	สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น	3.444	.908	3.394	.963	3.411	.941
64.	สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น	3.527	.810	3.380	.990	3.429	.932
65.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น	3.666	.755	3.352	1.015	3.457	.944

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
66.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษา ค้นคว้าทดลองด้วยตนเองมากขึ้น	3.472	.736	3.126	1.013	3.243	.940
67.	สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น	3.555	.734	3.295	.947	3.383	.886
68.	สามารถทำให้ครูรู้วิธีช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้าให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น	3.472	.774	3.112	.993	3.233	.937
69.	สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง	3.500	.878	3.000	1.183	3.168	1.111

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
70.	สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น	3.611	.871	3.394	.992	3.467	.954
	รวม	3.413	.638	3.085	.806	3.195	.767

จากตาราง 19 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์ อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 : ความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน เพียงข้อเดียวที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

แต่เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารโรงเรียนก็มีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 1 : สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงาน และพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ข้อ 2 : สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ข้อ 6 : สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ข้อ 7 : สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครู เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ ข้อ 8 : สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 9 : ดำเนินการวางแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล

ข้อ 10 : สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอน และในวิชาชีพครู ได้จริงตามที่ครูต้องการ ข้อ 11 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู ข้อ 12 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ข้อ 17 : สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิดในการพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 28 : สามารถสนับสนุนครูให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น ข้อ 41 : สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 44 : สามารถจูงใจให้ทุกฝ่ายโดยเฉพาะครูผู้สอนของตนให้มีผลดีที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 57 : สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ข้อ 59 : สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น ข้อ 64 : สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น ข้อ 65 : สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น ข้อ 67 : สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น และข้อ 70 : สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งทั้ง 21 ข้อ ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ 25 : ความสามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 20 ศึกษาคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู	3.965	.731	3.813	.730	3.863	.730
2.	สามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้	3.793	.818	3.644	.825	3.693	.821
3.	สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอนให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง	3.827	.759	3.508	.653	3.613	.701
4.	สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน	3.586	.732	3.355	.688	3.431	.707
5.	สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ	3.379	.820	3.355	.866	3.363	.846

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6.	เป็นผู้ยอมรับในคุณค่าของเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับ	3.793	.726	3.678	.705	3.715	.710
7.	เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้	3.551	.869	3.372	.807	3.431	.827
8.	เป็นผู้สามารถสร้างความสนิทสนม คุ้นเคยกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอและบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.965	.823	3.610	1.067	3.727	1.002
9.	สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน	3.482	.911	3.322	.879	3.375	.888
10.	เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือและไว้วางใจในความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา	3.862	.639	3.661	.883	3.727	.812
11.	เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน	3.655	.613	3.220	.767	3.363	.745

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด สกลนคร ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
12.	พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน	4.000	.654	3.610	.809	3.738	.780
13.	เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.620	.902	3.169	.812	3.318	.865
14.	สนับสนุนให้ผู้ร่วมงาน ประสบความสำเร็จในการทำงาน	3.724	.797	3.355	.846	3.477	.843
15.	เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย	3.896	.772	3.355	.960	3.534	.934
16.	เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดีน่าคบหาสมาคม	4.034	.680	3.627	.888	3.761	.844
17.	เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น	3.655	.768	3.135	.819	3.306	.835
18.	เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยดี	3.965	.680	3.678	.680	3.772	.690
19.	เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้น	3.551	.827	3.542	.750	3.545	.771
20.	เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ	3.896	.673	3.610	.851	3.704	.801

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด สกลนคร ด้านมนุษยสัมพันธ์	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
21.	เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน	3.862	.789	3.457	.750	3.590	.782
22.	ยอมรับในลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชุมชนหรือแต่ละกลุ่ม และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนหรือครูแต่ละกลุ่มได้	3.724	.751	3.576	.770	3.625	.762
23.	เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ	4.000	.534	3.762	.795	3.840	.725
24.	สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง	3.862	.693	3.678	.752	3.738	.734
25.	เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	3.931	.842	3.813	.798	3.852	.810
	รวม	3.783	.533	3.516	.536	3.604	.546

จากตาราง 20 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 4 : สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน ข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 9 : สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน ข้อ 11 : เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 14 : สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน และข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ซึ่งทั้ง 8 ข้อที่กล่าวมานี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

แต่เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารโรงเรียนก็มีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ และข้อ 9 : สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตนที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะ 15 รายข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 10 รายข้อ ได้แก่

ข้อ 4 : สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน ข้อ 5 : สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ข้อ 7 : เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้ ข้อ 9 : สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน ข้อ 11 : เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ข้อ 13 : เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 14 : สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในการทำงาน ข้อ 15 : เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย ข้อ 17 : เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น และข้อ 21 : เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางานนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 21 ศึกษาคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1.	เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจทำงาน	4.206	.559	3.881	.744	3.988	.702
2.	สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย	3.689	.806	3.220	.948	3.375	.926
3.	ตัดสินใจดี (เร็วทันการและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่)	3.724	.649	3.474	.751	3.556	.724
4.	มีลักษณะเป็นครูที่ดี	3.965	.680	3.813	.706	3.863	.697
5.	เป็นผู้ที่ท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี	4.103	.557	3.796	.689	3.897	.661
6.	สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ	3.758	.635	3.525	.751	3.602	.719
7.	เป็นคนฉลาดและริเริ่ม	3.862	.789	3.762	.678	3.795	.713
8.	เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ	3.965	.625	3.779	.767	3.840	.725
9.	เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไวกล้าหาญ	3.896	.772	3.559	.771	3.670	.783

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด สกลนคร ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10.	มีความยุติธรรม	3.931	.752	3.525	.703	3.659	.741
11.	มั่นใจในตนเอง	4.069	.650	3.796	.689	3.886	.683
12.	เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจดี	3.655	.768	3.474	.703	3.534	.726
13.	สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง	3.655	.720	3.186	.730	3.340	.756
14.	มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ	3.896	.617	3.694	.793	3.761	.742
15.	มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดี	4.069	.650	3.644	.713	3.784	.718
16.	มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน	4.034	.565	3.830	.698	3.897	.661
17.	สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย	3.896	.673	3.457	.726	3.602	.735
18.	สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินสอดคล้องกันไปด้วยดี	3.896	.724	3.423	.770	3.579	.783

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด สกลนคร ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
19.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็วและอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	3.827	.759	3.305	.748	3.477	.787
20.	สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน	3.827	.710	3.457	.726	3.579	.738
21.	กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน	3.931	.703	3.711	.696	3.784	.702
22.	ในการมอบหมายงานหรือกระจายงานสามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน	3.931	.703	3.559	.650	3.681	.687
23.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน	3.724	.701	3.576	.699	3.625	.700

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
24.	ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ	4.034	.680	3.711	.766	3.818	.751
25.	สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน	3.862	.742	3.491	.653	3.613	.701
26.	เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.931	.752	3.627	.613	3.727	.673
27.	เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้	3.862	.693	3.474	.678	3.602	.703
28.	สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ	3.724	.882	3.372	.692	3.488	.773
29.	สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง	3.931	.703	3.610	.695	3.715	.710

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านภาวะผู้นำ	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30.	เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่	3.965	.680	3.355	.663	3.556	.724
	รวม	3.894	.519	3.570	.487	3.676	.518

จากตาราง 21 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์อำเภอและของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 มีคุณสมบัติด้านภาวะผู้นำในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็วและเปิดเผยตรงไปตรงมา และข้อ 28 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งทั้ง 4 ข้อที่กล่าวมานี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่า ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารโรงเรียนก็มีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะ 18 รายข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 12 รายข้อ ได้แก่ ข้อ 2 : สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 3 : ตัดสินใจดี ข้อ 12 : เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจดี ข้อ 13 : สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง ข้อ 17 : สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย ข้อ 18 : สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินสอดคล้องกันไปได้ด้วยดี ข้อ 19 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อ 20 : สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน ข้อ 25 : สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน ข้อ 27 : เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้ ข้อ 28 : สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ และข้อ 30 : เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่นั้น ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 22 ศึกษาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.482	.829	3.271	.961	3.340	.920
2.	สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน	3.620	.727	3.491	.953	3.534	.883
3.	สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน	3.655	.814	3.254	.939	3.386	.915
4.	มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.827	.759	3.406	.832	3.545	.829

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5.	สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ	3.655	.768	3.288	.810	3.409	.811
6.	สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครู ให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.689	.760	3.339	.822	3.454	.815
7.	สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ	3.620	.941	3.389	.871	3.465	.896
8.	สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.758	.689	3.406	.873	3.522	.830

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9.	ดำเนินการวางแผน/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล	3.758	.739	3.457	.816	3.556	.800
10.	สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอน และในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ	3.689	.712	3.491	.858	3.556	.814
11.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู	3.758	.689	3.355	.886	3.488	.844
12.	สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	3.551	.736	3.355	.886	3.420	.840
13.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ	3.551	.783	3.203	.886	3.318	.865

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.	สามารถจัดให้มีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครู เผยแพร่ แจกจ่ายให้ครูได้ทราบอย่างทั่วถึง	3.448	1.020	3.101	.959	3.215	.987
15.	มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	3.827	.658	3.288	.744	3.465	.757
16.	สามารถจูงใจครูให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	3.620	.727	3.220	.767	3.352	.773
17.	สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิด ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	3.620	.727	3.305	.748	3.409	.752

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
18.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดใช้ได้เหมาะสมกับครูแต่ละคน แต่ละกลุ่มที่มีระดับความงอกงามทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน	3.482	.784	3.169	.769	3.272	.783
19.	สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ	3.620	.727	3.135	.628	3.295	.697
20.	สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการ อันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม	3.620	.676	3.220	.872	3.352	.831
21.	สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ	3.586	.780	2.881	.948	3.113	.952

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.	สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม ทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ	3.655	.768	3.033	.870	3.238	.884
23.	สามารถจัดหาหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารวิชาชีพให้ครูได้อ่านอย่างหลากหลายและเพียงพอ	3.379	.978	2.796	1.030	2.988	1.044
24.	สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ	3.517	1.021	2.796	1.030	3.034	1.076
25.	สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์	3.034	1.117	2.610	1.098	2.750	1.116
26.	สามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือนเต็ม	3.413	.907	3.000	.946	3.136	.949

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
27.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่ครูต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.310	.760	3.050	.839	3.136	.819
28.	สามารถสนับสนุนให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น	3.689	1.072	3.135	.819	3.318	.941
29.	สามารถจัดให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนที่ดีเด่นของเพื่อนครูด้วยกัน	3.344	1.044	2.694	1.004	2.909	1.057
30.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปรึกษาปัญหาและแลกเปลี่ยนทรรศนะระหว่างกันอยู่เสมอ	3.310	1.003	2.847	.925	3.000	.970
31.	สามารถจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ หลายรูปแบบมาให้ครูได้ใช้พัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.344	.973	2.728	.997	2.931	1.026
32.	สามารถจัดศูนย์วิชาการหรือห้องสมุดที่จูงใจให้ครูเข้าไปใช้บริการอยู่เสมอ	3.448	.948	3.101	.884	3.215	.915

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
33.	สามารถจัดให้ครูได้ร่วมพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	3.241	1.057	2.745	.920	2.909	.990
34.	สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของการนิเทศ	3.379	1.014	2.881	.966	3.045	1.004
35.	สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง	3.586	.732	3.033	.999	3.215	.952
36.	สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ อย่างได้ผล	3.413	.780	3.135	.860	3.227	.840
37.	สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.655	.814	3.152	.925	3.318	.916
38.	สามารถจัดให้กิจกรรมสำรวจและศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ	3.448	.948	3.016	1.025	3.159	1.015

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
39.	สามารถจัดให้ครูได้ทราบผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	3.413	.982	2.932	1.112	3.090	1.089
40.	มีความสนใจและทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาวิชาชีพครู	3.344	1.142	3.135	.990	3.204	1.041
41.	สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยการต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากทั้งรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	3.344	1.009	2.983	.973	3.102	.994

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
42.	พัฒนาศูนย์วิชาการให้สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยแจ้งข่าวให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า เช่น จัดให้มีการบรรยายความรู้ในวิชาชีพครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิเดือนละครั้ง จัดฉายภาพยนตร์หรือวีดีโอเทปที่ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงทุก ๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ฯลฯ เป็นต้น	3.379	1.049	2.762	1.005	2.965	1.055
43.	สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.275	1.031	3.067	.962	3.136	.984
44.	สามารถจูงใจให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนให้มีผลดีที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.482	.911	3.067	.868	3.204	.899

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
45.	สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3.551	.869	3.135	.880	3.272	.893
46.	สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน	3.620	.820	3.220	.891	3.352	.884
47.	สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.620	.902	3.355	.886	3.443	.895
48.	สามารถขจัดการให้การบ้านที่ไร้จุดหมายและขาดหลักการอันเป็นการทำลายแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก	3.379	1.014	2.983	.880	3.113	.939
49.	สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียนและกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว	3.586	.824	3.288	.872	3.386	.863

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
50.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีวิเคราะห์และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ	3.448	.736	3.152	.925	3.250	.874
51.	สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.482	.829	3.372	.828	3.409	.825
52.	สามารถจัดให้มีการนิเทศด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมีผลทำให้พัฒนาการสอนได้จริงและเป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ	3.379	.862	3.067	.907	3.170	.899
53.	สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน	3.413	.945	3.016	.991	3.147	.988

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
54.	สามารถช่วยให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีโอกาสทดลองฝึกทักษะและพฤติกรรมการสอนชนิดต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3.241	.872	3.135	.918	3.170	.899
55.	สามารถทำให้การสอนของครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขึ้น	3.482	.829	3.288	.852	3.352	.844
56.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่	3.586	.780	3.423	.950	3.477	.896
57.	สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน	3.620	.727	3.440	1.004	3.500	.922
58.	สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ	3.482	.829	3.389	1.000	3.420	.943
59.	สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น	3.344	.973	3.440	1.021	3.409	1.001

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
60.	สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้	3.620	.727	3.372	.828	3.454	.801
61.	สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น	3.517	.687	3.271	.887	3.352	.831
62.	สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น	3.551	.827	3.406	.790	3.454	.801
63.	สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น	3.620	.727	3.322	.839	3.420	.812
64.	สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น	3.655	.814	3.322	.899	3.431	.881
65.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น	3.413	.824	3.237	1.005	3.295	.948

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
66.	สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษา ค้นคว้าทดลองด้วยตนเองมากขึ้น	3.517	.784	3.305	.914	3.375	.875
67.	สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น	3.379	.820	3.254	.862	3.295	.846
68.	สามารถทำให้ครูรู้วิธีช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้าให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น	3.482	.911	3.237	.953	3.318	.941
69.	สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง	3.586	.866	3.033	.999	3.215	.987

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดสกลนคร ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน	ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ		ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
70.	สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น	3.620	.862	3.288	.696	3.397	.766
	รวม	3.513	.670	3.164	.683	3.280	.695

จากตาราง 22 เมื่อพิจารณาทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ทั้งของศึกษานิเทศก์ และของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วได้ผลโดยสรุปว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะเกือบทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 2 : สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและการพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 9 : ดำเนินการวางแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล และข้อ 10 : สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอนและในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ครูต้องการ ซึ่งทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายแล้ว ได้ผลโดยสรุปว่าฝ่ายศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง 37 รายข้อ ส่วนอีก 33 รายข้อ ได้แก่ ข้อ 2 : สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อ 3 : สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ข้อ 4 : มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 5 : สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ ข้อ 6 : สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับ โดยเฉพาะครู ให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักใน

หลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 7 : สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ ข้อ 8 : สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 9 : ดำเนินการตามแผนและ/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล ข้อ 10 : สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครูให้ก้าวหน้าในการสอนและในวิชาชีพครูได้จริงตามที่ต้องการ ข้อ 11 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับความต้องการของครู ข้อ 12 : สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ข้อ 13 : สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ ข้อ 15 : มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ข้อ 16 : สามารถจูงใจครูให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ข้อ 17 : สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิดในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ข้อ 19 : สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ ข้อ 20 : สามารถค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม ข้อ 21 : สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ ข้อ 22 : สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม ทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ ข้อ 24 : สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ ข้อ 28 : สามารถสนับสนุนครูให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น ข้อ 35 : สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมแก่ครูอย่างแท้จริง ข้อ 37 : สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ข้อ 45 : สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ข้อ 46 : สามารถ

พัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ข้อ 47 : สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ข้อ 49 : สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียน และกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว ข้อ 56 : สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่ ข้อ 57 : สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ข้อ 60 : สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ข้อ 61 : สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น ข้อ 62 : สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น ข้อ 63 : สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น ข้อ 64 : สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น ข้อ 66 : สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษาค้นคว้าทดลองด้วยตนเองมากขึ้น ข้อ 69 : สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง และข้อ 70 : สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทุกรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 23 เปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	.748	.187	.506
ภายในกลุ่ม	464	171.384	.369	
รวม	468	172.132		

จากตาราง 23 แสดงว่าทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 เปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	1.334	.333	1.022
ภายในกลุ่ม	464	151.297	.326	
รวม	468	152.631		

จากตาราง 24 แสดงว่าทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 25 เปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	1.823	.455	.996
ภายในกลุ่ม	464	212.286	.457	
รวม	468	214.109		

จากตาราง 25 แสดงว่าทัศนะของกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 26 เปรียบเทียบทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านมนุษยสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน (N)	ทัศนะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\overline{X}$)	(S.D.)	t
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	154	3.835	0.568	4.60**
ผู้บริหารโรงเรียน	315	3.572	0.607	

**แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ P < .01

จากตาราง 26 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 มีทัศนะต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2

ตาราง 27 เปรียบเทียบทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านภาวะผู้นำ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน (N)	ทัศนะด้านภาวะผู้นำ		t
		($\overline{X}$)	(S.D.)	
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	154	3.835	0.557	4.60**
ผู้บริหารโรงเรียน	315	3.582	0.560	

**แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < .01$

จากตาราง 27 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 มีทัศนะต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2

ตาราง 28 เปรียบเทียบทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน	ทัศนะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน		t
	(N)	($\bar{X}$)	(S.D.)	
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	154	3.835	0.557	4.60**
ผู้บริหารโรงเรียน	315	3.582	0.560	

**แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ P < .01

จากตาราง 27 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 มีทัศนะต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ได้แก่ จังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น เลย และสกลนคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

<u>ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดของแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9

3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

2. คุณลักษณะแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9 โดยสุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอมาจำนวน 160 คน จากทุกอำเภอ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 277 คน คิดเป็นร้อยละ 57.76 ของประชากร และสุ่มผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มาจำนวน 351 คนจากทุกอำเภอ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 3,776 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 ของประชากร รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 511 คนจากประชากร 4,053 คน ซึ่งเป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของยามาเน่ (Yamane)

การรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดใน 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน รวมจำนวน 125 ข้อ โดยผู้วิจัยจัดทำขึ้นตามทฤษฎีของอัลรูห์ และเทอร์เน่อร์ (Unruh and Turner) ตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้ 0.994 แยกเป็นรายด้านได้เท่ากับ 0.975, 0.974 และ 0.994 ตามลำดับ

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นคำตอบจากแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 469 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.78 จากจำนวนที่ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานใช้วิธีการทางสถิติ โดยคำนวณค่าต่าง ๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test และค่า F-test ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบ Statistical Package for the Social Science (SPSS) ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามให้เป็นหมวดหมู่ จำแนกตามตัวแปร คือ สถานภาพและพื้นที่ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนของข้อมูลแต่ละด้านตามทัศนะของแต่ละฝ่าย

3. นำคะแนนเฉลี่ยที่ได้แต่ละด้านไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ที่กำหนดไว้ เพื่อระบุระดับทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้งรายข้อ รายด้านและโดยรวม

4. ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นรายด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนดังนี้

4.1 เปรียบเทียบทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นรายด้าน ทดสอบด้วย F-test

4.2 เปรียบเทียบทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอกับฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นรายด้าน ทดสอบด้วย t-test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

จากวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายด้าน

1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาแยกตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายจังหวัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ และฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่างมีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นจังหวัดหนองคายจังหวัดเดียวที่ฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านภาวะผู้นำ ทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาแยกตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายจังหวัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ และฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่างมีทัศนะว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ยกเว้นจังหวัดหนองคายและจังหวัดขอนแก่นที่ฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดมีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขต

การศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายจังหวัด พบว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่างมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ทุกจังหวัด มีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นจังหวัดสกลนคร จังหวัดเดียวที่ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอ มีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทุกด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 แต่ละจังหวัด สรุปได้ว่า

2.1 คุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้ง 5 จังหวัด ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ฝ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์กับด้านภาวะผู้นำนั้น ศึกษานิเทศก์จังหวัดของทั้ง 5 จังหวัด มีในระดับมากทุกจังหวัด ส่วนด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์จังหวัดของทั้ง 5 จังหวัด มีอยู่ในระดับปานกลางทุกจังหวัด

2.2 ศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 มีทัศนะต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 9 ทุกด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยศึกษานิเทศก์อำเภอมีทัศนะต่อคุณลักษณะทุกด้าน ทั้ง 3 ด้าน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 สูงกว่าทัศนะของฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 ครั้งนี้ ช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ว่ามีอยู่ในระดับใด และแต่ละคุณลักษณะมีด้านใดและเรื่องใดที่ศึกษานิเทศก์จังหวัด ควรมีการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อจะได้ปฏิบัติตนเองให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ดี อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้ก้าวหน้าต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การวิจัยโดยการหาค่าเฉลี่ยตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 เป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์สูง ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี เพราะการที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีเช่นนี้แล้ว ย่อมจะทำให้หวังได้ว่า การนิเทศการศึกษาน่าจะประสบความสำเร็จได้ไม่ยากนัก ความสามารถในการเข้ากับคนทั่วไปได้นั้น ย่อมจะทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้รับความร่วมมือในการนิเทศเป็นอย่างดี และยิ่งกว่านั้นยังจะมีผลทำให้คณะครู-อาจารย์ยินดีที่จะชี้แจงปัญหาของเขาให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้รับทราบตามความเป็นจริงโดยไม่ปิดบังอีกด้วย ซึ่งถ้าสภาพการดำเนินงานนิเทศเป็นไปด้วยความร่วมมืออย่างจริงจัง จริงใจเช่นนี้ ย่อมทำให้หวังได้ว่า การนิเทศน่าจะประสบความสำเร็จด้วยดี จะเห็นได้ว่าในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความสามารถในการแสดงบทบาทในการเป็นสื่อกลางช่วยให้บุคลากรในแต่ละโรงเรียนได้ร่วมมือกันศึกษาปัญหา หาสาเหตุและช่วยกันวางแผนแก้ไขด้วยตัวของ

เขาเองให้มากที่สุด เพราะโดยวิธีการนี้เองที่จะทำให้ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนเกิดความสบายใจและมีความต้องการที่จะปฏิบัติงานร่วมกันกับศึกษานิเทศก์จังหวัดเพื่อพัฒนาการศึกษาต่อไป

ส่วนเหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยปรากฏออกมาว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับสูงนั้น จะเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏให้เห็นชัดว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 เป็นผู้มีคุณลักษณะหลายประการในระดับมาก เช่น คุณลักษณะในข้อ 1 : ความเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายโดยเฉพาะครู ($\bar{X}$ = 3.844) ข้อ 12 : พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X}$ = 3.803) ข้อ 16 : เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดี น่าคบหาสมาคม ($\bar{X}$ = 3.825) ข้อ 18 : เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นด้วยดี ($\bar{X}$ = 3.801) ข้อ 20 : เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ ($\bar{X}$ = 3.752) ข้อ 21 : เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน ($\bar{X}$ = 3.754) ข้อ 23 : เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 3.861) ข้อ 24 : สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}$ = 3.731) และข้อ 25 : เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ($\bar{X}$ = 3.820) เป็นต้น และยังมีข้ออื่น ๆ อีกมากที่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง ซึ่งจะเห็นได้จากรายละเอียดในบทที่ 4

การที่เป็นเช่นนี้คงจะเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมในเรื่องนี้มาแล้วเป็นอย่างดี ทำให้มีความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่องานนิเทศ ทั้งนี้จะเห็นได้จากสถิติการพัฒนาตนเองและการศึกษาต่อของศึกษานิเทศจังหวัด ซึ่งจะมีอยู่ตลอดมาโดยสม่ำเสมอจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2533 ปรากฏว่า มีศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีวุฒิปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.68 วุฒิปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 78.02 และวุฒิอนุปริญญา

จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 การที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้มีการพัฒนาตนเองและมีการศึกษาต่อในระดับสูงมากขึ้น ทำให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนที่ผ่านการศึกษาอบรมต่างตระหนักถึงคุณค่าในการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน และมีทักษะในการครองคนมากขึ้น อันมีผลทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ การที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดได้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ในระดับสูง อาจจะเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคนี้อยู่แล้ว ซึ่งบุคคลส่วนใหญ่ในภูมิภาคนี้โดยมากมักจะเป็นบุคคลที่มีจิตใจดี มีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักสงบ เห็นอกเห็นใจ และมีความเกรงอกเกรงใจผู้อื่นอยู่เสมอ ซึ่งนับเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์อยู่แล้ว

ยิ่งกว่านั้น จากการที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดของเขตการศึกษา 9 ส่วนใหญ่เป็นคนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในท้องถิ่นของตนอยู่แล้ว ทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดเหล่านี้มีความสนิทสนมคุ้นเคยและมีความเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่และปัญหาความต้องการในทุก ๆ ด้านของบุคคลทั่วไป บุคคลในวงการศึกษา ตลอดจนครู-อาจารย์ส่วนใหญ่ที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทำให้สามารถที่จะวางตัวหรือแสดงบทบาทได้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคลากรในวงการศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น คงจะเป็นด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ในระดับสูง ซึ่งควรจะได้รักษาคุณสมบัติข้อนี้ไว้ให้มีอยู่ตลอดไป

อย่างไรก็ตามแม้ว่า ผลการวิจัยจะปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์สูง แต่ก็ยังมีบางเรื่องที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ เรื่องความสามารถในการทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ ความสามารถในการประสานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกัน ความสามารถในการลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ความสามารถในการสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและ

ผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ตลอดจนความสนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น จากทัศนะดังกล่าวอาจเป็นเพราะยังมีศึกษานิเทศก์จังหวัดบางรายที่ไม่ทราบว่าตนมีหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งแต่ละเรื่องมีความสำคัญมากที่จะทำให้การนิเทศเกิดผลดีอย่างยิ่งในการพัฒนางานการเรียนการสอนและพัฒนาครูไปด้วยพร้อม ๆ กัน

การที่ผลปรากฏเช่นนี้ แสดงว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ยังขาดความเข้าใจในความสำคัญหรือขาดความรู้ความสามารถในการที่จะดำเนินการหรือขาดความเอาใจใส่ในเรื่องเหล่านี้ จึงทำให้มีผลการวิจัยปรากฏออกมาในระดับปานกลาง ซึ่งโดยหลักการแล้ว คุณลักษณะของผู้นิเทศในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานนิเทศเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่าหากครูทุกคนได้รับการเอาใจใส่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ย่อมจะทำให้เขาเป็นผู้มีกำลังกาย กำลังจิตใจ กำลังความคิดที่จะทำงานและพัฒนางานได้มากกว่าคนที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ขาดคนเหลียวแลเอาใจใส่ ในเรื่องของการติดต่อสื่อสารก็เช่นเดียวกัน การปฏิบัติใด ๆ ก็ตามที่ผู้คนที่เกี่ยวข้องสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ย่อมทำให้งานดำเนินไปได้โดยรวดเร็วและเรียบร้อย เพราะทุกฝ่ายต่างมีความเข้าใจงานและเข้าใจในระหว่างผู้ปฏิบัติด้วยกัน นอกจากนี้การที่ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถในการที่จะทำความรู้จักครูทุกคนได้เป็นอย่างดีนั้น ย่อมจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่องานนิเทศเป็นอย่างมาก เพราะการนิเทศในปัจจุบันนี้จะกระทำการนิเทศเพียงลำพังคนเดียวย่อมไม่ได้ผลมากนัก เพราะสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้ามามากแล้ว ควรที่จะได้ใช้วิธีการนิเทศแบบร่วมมือกันทุกฝ่าย ซึ่งในการนี้จำเป็นที่ผู้รับผิดชอบการนิเทศโดยตรง อันได้แก่ ศึกษานิเทศก์จังหวัดหรือศึกษานิเทศก์อำเภอ จึงควรเป็นผู้มีความสามารถที่จะรู้จักครูแต่ละคนในความรับผิดชอบของตนเป็นอย่างดี เพื่อจะได้สามารถดึงความรู้ความสามารถของแต่ละคนมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างเต็มที่และในขณะเดียวกันก็จะสามารถชจัดช้อบกพร่องของแต่ละคนได้ตรงกับปัญหาของเขาได้อย่างแท้จริงอีกด้วย จากความสำคัญของทั้ง 3 ข้อดังกล่าว จึงควรที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 จะได้ปรับปรุงพัฒนาดำเนินการให้ก้าวหน้าเป็นที่พึงพอใจแก่คณะครูได้มากยิ่ง ๆ ขึ้น ซึ่งต้องนับว่า ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาในรายละเอียดเช่นนี้ ย่อมให้ประโยชน์แก่งานนิเทศของเขต

การศึกษา 9 เป็นอย่างมาก และทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ได้ทราบคุณลักษณะสำคัญของตนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศอย่างละเอียด ซึ่งจะได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตนและปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าได้อย่างถูกต้อง ตรงกับปัญหาที่มีอยู่ต่อไป

สำหรับจังหวัดหนองคายที่ฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางนั้น จากการศึกษาข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ทำให้พบว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคายยังบกพร่องในด้านการสร้างความสนิทสนม การสร้างบรรยากาศในการทำงาน การร่วมวางแผนในการดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับครู ขาดการเป็นผู้ประสานงานที่ดีที่จะให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ไม่สามารถลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน ขาดการเอาใจใส่และห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ขาดการสนับสนุนให้ขวัญ กำลังใจ และยกย่องผลงานการให้การยอมรับผู้อื่น ซึ่งเป็นผลเสียอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามสภาพที่เป็นจริงแล้วศึกษานิเทศก์น่าจะมีสิ่งเหล่านี้อยู่ในตัวแล้ว จากสภาพดังกล่าวน่าจะเกิดจากการที่ศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัดไม่ใคร่จะได้มีโอกาสไปปฏิบัติงานนิเทศอย่างใกล้ชิดกับโรงเรียนต่าง ๆ เช่นเดียวกับศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งอาจทำให้บุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้สึกว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่เป็นผู้สนิทสนมคุ้นเคย ไม่ได้ช่วยสร้างขวัญ กำลังใจ ไม่เป็นผู้ประสานงานที่ดีที่จะให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกันเท่าที่ควร นอกจากนั้นอาจจะเป็นด้วยเหตุที่ว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดบางคนมักจะได้รับการแต่งตั้งบ่อย ๆ ให้เป็นกรรมการไปสอบสวนทางวินัยข้าราชการที่ประพฤติปฏิบัติมิชอบ และบางคนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจการก่อสร้าง กรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ซึ่งเป็นเหตุให้ศึกษานิเทศก์ไปประสบกับความขัดแย้งกับผู้บริหารและบุคลากรตามโรงเรียนต่าง ๆ อยู่เสมอ จึงนับว่าเป็นอุปสรรคกับการนิเทศเป็นอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตามในหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดเองก็ยังมีศึกษานิเทศก์บางคนที่ยังขาดความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น ๆ โดยเฉพาะบุคลากรตาม

โรงเรียนที่ไปนิเทศ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากขาดความรู้ความสามารถหรืออุปนิสัยส่วนตัวในลักษณะนั้นอยู่แล้วก็ได้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นผู้ขาดความสามารถในด้านนี้ด้วยสาเหตุใดก็ตาม ก็จำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ให้เกิดมีมากขึ้นให้ได้ เพราะเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ประกอบการนิเทศให้ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้น จึงควรที่หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคายจะต้องหันมาเอาใจใส่พัฒนาความสามารถในด้านที่ว่านี้ในหน่วยงานของตนอย่างจริงจังต่อไป

1.2 ด้านภาวะผู้นำ จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีทัศนะตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ การที่ผลสรุปออกมาเช่นนี้ย่อมแสดงว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและสามารถแสดงภาวะผู้นำให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากคะแนนที่ได้รับตามรายข้อย่อยที่ถามเกี่ยวกับคุณลักษณะในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ได้รับการยอมรับในระดับสูงในหลายข้อ เช่น ในข้อ 1 : การเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ($\bar{X}$ = 3.899) ข้อ 4 : มีลักษณะเป็นครูที่ดี ($\bar{X}$ = 3.863) ข้อ 5 : การเป็นผู้มีท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี ($\bar{X}$ = 3.867) ข้อ 7 : การเป็นคนฉลาดและริเริ่ม ($\bar{X}$ = 3.714) ข้อ 8 : เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 3.812) ข้อ 10 : การเป็นผู้มีความยุติธรรม ($\bar{X}$ = 3.739) ข้อ 11 : การมีความมั่นใจในตนเอง ($\bar{X}$ = 3.904) ข้อ 14 : เป็นผู้ที่มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ ($\bar{X}$ = 3.724) ข้อ 15 : มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X}$ = 3.780) ข้อ 16 : เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน ($\bar{X}$ = 3.865) ข้อ 24 : เป็นผู้ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 3.724) และข้อ 29 : สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง ($\bar{X}$ = 3.712) เป็นต้น ซึ่งยังมีอีกหลายลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดีที่ได้รับคะแนนในระดับสูงที่จะเห็นได้ในรายละเอียดที่ปรากฏในบทที่ 4 การที่เขตการศึกษา 9 มีศึกษานิเทศก์จังหวัด

ส่วนใหญ่ที่มีคุณสมบัติด้านภาวะผู้นำในระดับมากเช่นนี้ ย่อมทำให้เป็นที่เชื่อใจได้ว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดของเขตการศึกษา 9 จะสามารถนำการศึกษาของเขตให้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดีหากไม่มีอุปสรรคด้านอื่น ๆ ขัดขวาง

สำหรับเหตุผลที่ทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 เป็นกลุ่มบุคคลที่ผลการวิจัยชี้ว่าเป็นผู้มีภาวะผู้นำในระดับมากนั้น คงจะเนื่องมาจากว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดของเขตการศึกษา 9 ส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่ทำราชการมานาน มีประสบการณ์ในการสอนและการนิเทศมามาก ดังจะเห็นได้ว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดเหล่านี้เกือบทั้งหมดจะเริ่มปฏิบัติงานในหน้าที่นี้มาอย่างน้อยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 นอกจากนี้การศึกษาอบรมในเรื่องภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ศึกษานิเทศก์ทุกคนทุกระดับจะต้องมีนั้น ก็เป็นเรื่องที่หน่วยศึกษานิเทศก์ระดับกรมก็ได้มีการจัดการอบรมและพยายามพัฒนาให้แก่ศึกษานิเทศก์จังหวัดอยู่เสมอเป็นประจำอยู่แล้ว ตลอดจนในปัจจุบันนี้หนังสือ ตำราหรือเอกสารวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำก็มีอยู่มากมาย พอที่ทุกคนจะแสวงหามาศึกษาและพัฒนาตนเองได้ไม่ยากนัก ซึ่งศึกษานิเทศก์จังหวัดแต่ละคน แต่ละหน่วยก็คงจะได้ขวนขวายแสวงหาและศึกษาค้นคว้ากันมาตลอดเวลาอยู่แล้ว จึงมีผลทำให้สามารถแสดงคุณลักษณะด้านนี้ออกมาได้เป็นอย่างดีจนได้รับการยอมรับดังที่ปรากฏเป็นผลการวิจัยออกมาในครั้งนี้ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี

แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่า ผลสรุปและคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 ในรายข้อย่อยเป็นจำนวนมากจะปรากฏออกมาว่ามีในระดับมาก แต่ก็ยังมีรายข้อย่อยอีกบางส่วนที่ได้ผลการประเมินว่าอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น อันได้แก่ คุณลักษณะข้อ 2 : การเป็นผู้สนใจในความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ข้อ 13 : ความสามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็วและอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา และข้อ 25 : ความสามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน ซึ่งความสามารถในแต่ละข้อย่อยเหล่านี้มีความสำคัญต่องานนิเทศไม่น้อยเลย ผู้นิเทศที่สนใจและเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานย่อมเป็นศึกษานิเทศก์ที่ได้รับความรักและความสนใจจากครูเป็นการตอบแทน ซึ่งย่อมมีผลดีต่อการนิเทศ ซึ่งจะได้ผลแท้จริงก็ต่อเมื่อทั้ง 2 ฝ่าย คือ

ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความรู้สึกที่พึงพอใจกันอย่างดีเท่านั้น นอกจากนี้ผู้นิเทศที่สามารถจัดการให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกันเองและศึกษากับศึกษานิเทศก์ได้โดยสะดวกรวดเร็วและอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาได้นั้น ย่อมทำให้การนิเทศดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ ตลอดจนทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อผู้ร่วมงานอีกด้วย ส่วนผู้นิเทศที่สามารถค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคนได้ดีนั้น ก็ย่อมจะทำให้การนิเทศจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยตรงตามสภาพที่เป็นจริงได้มากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างมากที่ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะดังกล่าวในระดับดี จึงควรที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคายและศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ควรที่จะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะให้เกิดมีขึ้นอย่างรวดเร็วและให้ได้ผลอย่างแท้จริงต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม ตัวเลขค่าเฉลี่ยในด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคายและค่าเฉลี่ยด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.478, 3.498 และ 3.498 ตามลำดับนั้น นับว่ามีค่าใกล้เคียงอย่างมากกับค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทั้ง 2 ด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัด จังหวัดอื่น ๆ ในเขตการศึกษา 9 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเกิน 3.5 ไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และผลการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะทั้ง 2 อย่างดังกล่าวของศึกษานิเทศก์จังหวัด จังหวัดหนองคาย และศึกษานิเทศจังหวัด จังหวัดขอนแก่น กับศึกษานิเทศจังหวัด จังหวัดอื่น ๆ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะได้พบในตอนต่อไปที่ว่าด้วยการเปรียบเทียบคุณลักษณะทั้ง 3 ประการระหว่างแต่ละจังหวัดตามความมุ่งหมายในข้อ 2 แต่เนื่องจากว่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ต่างกันเล็กน้อยนี้ เผอิญมาต่างกันตรงเส้นแบ่งระดับปานกลางและระดับสูงตามเกณฑ์ที่วางไว้ คือ ตรงช่วงใกล้ ๆ กับ 3.5 พอดี จึงทำให้ผลสรุปกลายเป็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคายและศึกษานิเทศจังหวัดขอนแก่นมีคุณสมบัติในด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ศึกษานิเทศก์จังหวัด จังหวัดอื่น ๆ ในเขตเดียวกันมีคุณลักษณะ 2 ด้านนี้อยู่ในระดับสูง ทั้ง ๆ ที่ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะดังกล่าวของทั้ง 5 จังหวัดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้น จึงเป็นข้อที่น่าสังเกตว่า แม้ศึกษานิเทศก์จังหวัด

จังหวัดหนองคาย และจังหวัดขอนแก่น มีผลการวิจัยสรุปออกมาว่า เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์และภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง แต่แท้ที่จริงแล้ว คุณลักษณะทั้ง 2 อย่างของศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้ง 2 จังหวัดนี้ ก็ได้มีความแตกต่างไปจากศึกษานิเทศก์จังหวัดของจังหวัดอื่น ๆ ในเขตการศึกษาเดียวกันแต่ประการใด

เพราะฉะนั้นศึกษานิเทศก์จังหวัดหนองคายกับศึกษานิเทศก์จังหวัดขอนแก่นจึงไม่ต้องเป็นห่วงหรือกังวลใจมากนักในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติทั้ง 2 ประการ เพียงแต่ควรระลึกไว้ว่า คุณสมบัติทั้ง 2 ประการนั้นของศึกษานิเทศก์จังหวัด จังหวัดของตนยังไม่สูงนัก ควรที่จะได้ทำการพัฒนาต่อไป ซึ่งจังหวัดอื่น ๆ ก็ควรจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน เพราะค่าเฉลี่ยที่ตกอยู่ในเกณฑ์สูงนั้น ก็ไม่ได้อยู่ในระดับสูงมากนัก เป็นค่าเฉลี่ยที่เกิน 3.5 ไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้นแทบทุกจังหวัด

อนึ่ง ตัวเลขค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์กับด้านภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัด เขตการศึกษา 9 ซึ่งปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์สูงนั้น ถ้าพิจารณาตัวเลขค่าเฉลี่ยรวมหรือแม้ค่าเฉลี่ยรายข้อเป็นส่วนใหญ่แล้ว จะเห็นว่าก็ไม่ได้อยู่ในระดับสูงมากนัก เป็นค่าคะแนนที่เลยจุดแบ่งระดับปานกลางกับระดับสูงขึ้นไปเล็กน้อยเท่านั้น หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เลยระดับปานกลางขึ้นไปเล็กน้อยเท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงควรที่ศึกษานิเทศจังหวัดเขตการศึกษา 9 ควรจะได้พึงระมัดระวังรักษาคุณลักษณะที่ดีเหล่านี้ไว้ให้คงที่และควรจะได้พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปอีก เพื่อจะได้ใช้คุณลักษณะทั้งสองด้านนี้ให้เกิดประโยชน์ต่อการนิเทศได้อย่างเต็มที่ต่อไป

1.3 ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในแต่ละลักษณะตามรายข้อในแบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 มีความรู้ความสามารถปานกลางในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การวางแผนการนิเทศการศึกษาในการนิเทศการสอนโดยตรงในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ความรู้ ทัศนะและพฤติกรรมที่แสดงออกในการดำเนินงาน

พัฒนาครูและพัฒนาการสอนของครู การช่วยเหลือสนับสนุนงานนิเทศภายในโรงเรียนที่รับผิดชอบ ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาศูนย์วิชาการและการนิเทศทางไกล เป็นต้น ซึ่งปรากฏว่าทุกเรื่องดังกล่าว ศึกษานิเทศก์ยังปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร

การที่ผลปรากฏออกมาเช่นนี้ ย่อมเป็นเรื่องที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนศึกษานิเทศก์ทุกระดับ ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนนั้นนับเป็นหน้าที่หลัก หรือหน้าที่สำคัญที่สุดของผู้ที่มีตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ซึ่งตามที่ควรจะเป็นนั้น ศึกษานิเทศก์ทุกคน ทุกระดับ ทุกสังกัด ควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดีเยี่ยม แต่เมื่อผลปรากฏออกมาเช่นนี้ จึงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง และสมควรที่จะได้มีการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนากันโดยเร็วที่สุดและอย่างจริงจัง เพื่อให้แน่ใจได้ว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกคนจะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรทุกคนในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง ๆ ซึ่งอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น ศึกษานิเทศก์จังหวัดด้วยกันเองรีบร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าในเรื่องการนิเทศการสอนที่มีประสิทธิภาพและจัดการฝึกอบรมศึกษานิเทศก์ด้วยกันเองให้ก้าวหน้าอย่างทั่วถึงและโดยสม่ำเสมอ อาจใช้วิธีส่งศึกษานิเทศก์ศึกษาต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียงในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการนิเทศการสอนโดยตรง แล้วนำความรู้มาฝึกอบรมเผยแพร่สู่ศึกษานิเทศในหน่วยงานของตนและหน่วยงานอื่น ๆ หรือใช้วิธีเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือวิธีพาไปศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศในเรื่องการนิเทศการสอนโดยตรง

อนึ่ง การที่ผลการวิจัยด้านนี้ปรากฏออกมาว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้อยู่ในระดับไม่สูงนักเช่นนี้ คงจะเนื่องมาจากว่า โดยความเป็นจริงแล้ว ผู้ได้รับการบรรจุเข้าเป็นศึกษานิเทศก์นั้น มักไม่ได้มีการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกกันอย่างจริงจังให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการสอนและการพัฒนาบุคลากรอย่างแท้จริง ครั้นเมื่อรับเข้าเป็นศึกษานิเทศก์แล้ว ถึงแม้จะมีการฝึกอบรมก่อนจะให้ทำหน้าที่นิเทศ การฝึกอบรมช่วงนี้ก็มักจะไม่ได้เน้นที่จะให้ผู้ได้รับการบรรจุเป็นศึกษานิเทศก์มีความรู้และทักษะในการนิเทศการสอนและการพัฒนาบุคลากรเป็นสำคัญ และหลังจากที่ผู้ได้รับการบรรจุได้ปฏิบัติงานนิเทศโดยตรงแล้ว การพัฒนาความรู้

ความสามารถในงานนิเทศการสอนและการนิเทศงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็มักจะไม่ค่อยได้กระทำกันมากนัก ที่กระทำกันอยู่บ้างก็ได้แก่การสนับสนุนให้ศึกษาต่อหรือการส่งไปศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศซึ่งก็มีไม่มาก การพัฒนาด้วยตนเองของศึกษานิเทศก์ก็กระทำได้ยาก เนื่องจากมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติมากมาย โดยปกติ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่กำหนดในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2533 ก็มีมากอยู่แล้ว ศึกษานิเทศก์ยังต้องปฏิบัติงานตามโครงการอื่น ๆ อีกมากมายประมาณ 45 โครงการ ในแต่ละปีที่หน่วยเหนือกำหนด เช่น อาหารกลางวันในโรงเรียน อนามัยในโรงเรียน ประชาธิปไตยในโรงเรียน การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา การประกวดกิจกรรมดีเด่นต่าง ๆ ฯลฯ อื่น ๆ อีก ซึ่งศึกษานิเทศก์จังหวัดแต่ละคนก็รับผิดชอบคนละหลายโครงการ นอกจากนี้ยังมีงานของหน่วยงานอื่น ๆ อีกที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เช่น อีสานเขียว ซึ่งมีกิจกรรมประกอบหลายกิจกรรม เช่น การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงวัวนม-เนื้อ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา การแข่งขันกีฬา การแสดงนิทรรศการ ทันตอนามัยนักเรียน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมงานกาชาด กรรมการคัดเลือก กรรมการตัดสินกิจกรรมอื่น ๆ ที่ขอความร่วมมือต่อหน่วยงานให้เข้าร่วมในกิจกรรม ซึ่งทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดต้องใช้เวลาไปกับงานพิเศษเหล่านี้เสียเป็นอันมาก ทั้ง ๆ ที่อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ปี พ.ศ. 2533 มีไม่ค่อยพออยู่แล้ว เพียง 81 คน ที่ต้องปฏิบัติงานวิชาการทั้งในระดับอำเภอ ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดเป็นจำนวนถึง 3,776 โรง เฉลี่ยอัตราส่วนศึกษานิเทศก์จังหวัด 1 คนต่อโรงเรียน 46.62 โรง ซึ่งเป็นงานที่หนักเกินกำลังอยู่แล้ว ดังนั้น ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าว จึงทำให้ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่มีเวลาพอที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถอันสำคัญนี้ด้วยตนเองได้ ซึ่งเรื่องนี้ควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงเป็นการด่วน มิฉะนั้นแล้วจะทำให้ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ปฏิบัติงานไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครูและคุณภาพของนักเรียนไม่ดีไปด้วย

<u>การทดสอบสมมติฐาน</u>

จากการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะทุกด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ของแต่ละจังหวัด ตามทัศนะของฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน ผลปรากฏดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์อำเภอกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัดทั้ง 5 จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีทัศนะต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์กับด้านภาวะผู้นำนั้น ศึกษานิเทศก์จังหวัดของทั้ง 5 จังหวัดในระดับมากทุกจังหวัด ส่วนความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์จังหวัดของทั้ง 5 จังหวัดมีอยู่ในระดับปานกลางทุกจังหวัด

จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้ง 5 จังหวัดในเขตการศึกษา 9 มีคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น แสดงว่าศึกษานิเทศก์ของทุกจังหวัดมีความรู้ความสามารถในทั้ง 3 ด้านในระดับเท่ากัน กล่าวคือ มีความรู้ความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านภาวะผู้นำค่อนข้างมาก และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน การที่ผลการวิจัยระบุว่าคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ทั้ง 5 จังหวัดไม่แตกต่างกัน คงจะเนื่องด้วยเหตุที่ สภาพการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์จังหวัดต่อศึกษานิเทศก์และโรงเรียนต่าง ๆ มักจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน การบรรจุแต่งตั้งศึกษานิเทศก์จังหวัด การพัฒนาศึกษานิเทศก์จังหวัดของเขตการศึกษา 9 ก็กระทำด้วยวิธีการเดียวกัน ตลอดจนขนาดของงานที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกจังหวัดต้องรับผิดชอบก็มีขนาดเดียวกัน จึงทำให้สภาพการปฏิบัติงาน การพัฒนางานของศึกษานิเทศก์จังหวัดเขตการศึกษา 9 คล้ายคลึงและอยู่ในระดับเดียวกันเป็นส่วนใหญ่

การที่ผลปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ทุกจังหวัด จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง หรือได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาของศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกระดับ สมาคมศึกษานิเทศก์ ตลอดจนกลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 เองจะต้องให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด แม้กระทั่งการหาแนวทางหรือวิธีการพัฒนาศึกษานิเทศก์จังหวัด การคัดเลือกศึกษานิเทศก์จังหวัดเข้าสู่ตำแหน่ง ให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี เพื่อให้การนิเทศดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

2. ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยศึกษานิเทศก์อำเภอมีทัศนะต่อคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในระดับสูงกว่าทัศนะของฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่สามารถเข้าไปในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากอัตราส่วนของศึกษานิเทศก์จังหวัดต่อจำนวนโรงเรียนอยู่ในระดับสูงมาก คือ ศึกษานิเทศก์จังหวัด 1 คนต่อโรงเรียน 46.62 โรง ประกอบกับศึกษานิเทศก์จังหวัดมีภารกิจนอกเหนือจากงานวิชาการที่ปฏิบัติมีมากมายจึงทำให้โอกาสที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดจะได้เข้าไปร่วมวางแผนปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูได้น้อยลงไป ส่วนศึกษานิเทศก์จังหวัดกับศึกษานิเทศก์อำเภอมีโอกาสที่จะได้พบกันค่อนข้างบ่อย เช่น จะมีการจัดประชุมสัมมนาร่วมกันทุกภาคเรียนเพื่อวางแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด รวมทั้งมีการประสานงานโครงการต่าง ๆ ระหว่างจังหวัดกับอำเภอทุกเดือน และที่สำคัญศึกษานิเทศก์จังหวัดกับศึกษานิเทศก์อำเภอจะมีการประสานงานกันตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นงานธุรการ งานวิชาการ และอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างไปจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีโอกาสพบปะหรือประสานงานกับศึกษานิเทศก์จังหวัดน้อยมาก ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงมักจะมองว่า

ศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่ค่อยปฏิบัติงานอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และเข้าใจว่ามีบทบาทคอยแนะนำให้ผู้บริหารทำตามเท่านั้น และยังเข้าใจว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดทำงานโดยขาดความรับผิดชอบและไม่มีผลงานออกมาประจักษ์ชัด

นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ด้วยว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างศึกษานิเทศก์จังหวัดกับโรงเรียนต่าง ๆ ยังมีอยู่ในระดับน้อย โครงการต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดดำเนินการอยู่กับศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับงานพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนต่าง ๆ นั้นไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ให้ทางโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทราบ จึงทำให้โรงเรียนต่าง ๆ รู้สึกว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นผู้ที่อยู่ห่างไกลและไม่ค่อยได้ดำเนินการอะไรที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ทั้ง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดมีหน้าที่พัฒนาการศึกษาของโรงเรียนโดยตรง อันถือเป็นงานหลักอยู่แล้ว การที่เป็นเช่นนี้นับว่าเป็นผลเสียต่อการพัฒนางานวิชาการและการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูของโรงเรียนต่าง ๆ นั้น จะต้องอาศัยความเข้าใจกันและความร่วมมือกันอย่างยิ่งระหว่างศึกษานิเทศก์ทุกระดับกับบุคลากรในโรงเรียน หากฝ่ายโรงเรียนมีความรู้สึกต่อศึกษานิเทศก์จังหวัดไปในทางลบเช่นนี้แล้วย่อมเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการนิเทศ ดังนั้นศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกจังหวัดหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษ จะต้องแก้ไขทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนให้มองเห็นศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดี เป็นผู้คอยให้บริการและสามารถช่วยเหลือโรงเรียนให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งการที่จะเปลี่ยนความรู้สึกของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อศึกษานิเทศก์จังหวัดให้เป็นไปในลักษณะที่ดีขึ้นนั้นอาจกระทำได้โดยจะต้องพัฒนาการประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์จังหวัดกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนให้มากขึ้น โดยควรถือปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการปฏิบัติต่อศึกษานิเทศก์อำเภอ เช่น

ศึกษานิเทศก์จังหวัดควรจะต้องลงไปร่วมประชุม วางแผนการจัดการเรียนการสอนไปร่วมกับโรงเรียนในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ได้ผล ไปร่วมกับโรงเรียนศึกษาปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และให้บริการหรือแนะนำเทคนิคต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้ได้ผลจริงจังอยู่เสมอ และในการดำเนินการ ผลการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรจะได้มีการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนต่าง ๆ และบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายได้รับทราบด้วย เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน และยังเป็นประโยชน์ในด้านการพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายให้มีความเข้าใจงานการศึกษาในขอบข่ายที่กว้างขวางยิ่งขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนหรืองานอื่น ๆ ของโรงเรียนในสังกัดนั้น นอกจากศึกษานิเทศก์จังหวัดจะต้องร่วมมือกับศึกษานิเทศก์อำเภอแล้ว ควรที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดจะต้องร่วมดำเนินการกับบุคลากรระดับโรงเรียนอยู่เสมออีกด้วย จึงจะช่วยให้การพัฒนางานดังกล่าวประสบผลสำเร็จได้มากขึ้น เพราะบุคลากรในโรงเรียนย่อมเป็นผู้ที่ทราบและเข้าใจปัญหาความต้องการของโรงเรียนของเขาเองได้ดีที่สุด และสำหรับแนวทางในการแก้ไขพัฒนานั้น ถ้าให้โอกาสทางโรงเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจด้วยแล้ว ก็จะยังทำให้ทางโรงเรียนได้พัฒนาความรู้ ความคิด ตลอดจนทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความรับผิดชอบในงานพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้นอีกด้วย บุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับนับถือให้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจดำเนินงานด้วยเสมอ ๆ เช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่องานและต่อผู้ร่วมงานทุกฝ่ายอีกด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดจะต้องทำความเข้าใจและดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับโรงเรียนต่าง ๆ ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ ซึ่งจะได้ประโยชน์ในส่วนอื่น ๆ ไปพร้อมกันด้วยอีกหลายประการดังกล่าวแล้ว

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยที่ปรากฏในครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่ควรนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณลักษณะ ตลอดจนภารกิจต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์จังหวัดได้ในหลายประเด็น ดังจะได้เสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. จากการที่พบว่า คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ยังไม่อยู่ในระดับสูงเท่าที่ควร จึงขอเสนอแนะให้มีการพัฒนาคุณลักษณะศึกษานิเทศก์จังหวัดด้านความรู้ความสามารถในด้านดังกล่าวนี้ให้ก้าวหน้ามากขึ้น โดยอาจกระทำดังนี้

1.1 ศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ควรจะได้รับทราบผลการวิจัยสำคัญเหล่านี้ และรีบหาทางร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าและฝึกทักษะ ตลอดจนจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น จัดให้มีการอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจังโดยเร็วต่อไป ซึ่งในการที่จะดำเนินการพัฒนา ควรจะได้ศึกษาผลการวิจัยเป็นรายข้อ ถ้าปรากฏว่าในรายข้อใดยังปรากฏผลการวิจัยในระดับปานกลางหรือน้อย ก็ควรจะได้รีบปรับปรุงแก้ไข เช่น จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย และจังหวัดขอนแก่น ควรจะได้จัดกิจกรรมการเชิญวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย ควรพัฒนาศูนย์วิชาการให้มีกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องแก่ครู จัดให้มีการสาธิตการสอนของครูดีเด่น โดยเฉพาะในเรื่องการจัดให้ครูเดินทางไปศึกษาและดูงานในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ให้มากขึ้น เพราะกิจกรรมดังกล่าวต่าง ๆ นี้เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มากในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู แต่จากผลการวิจัยปรากฏว่า มีการจัดกิจกรรมเหล่านี้ค่อนข้างน้อย

1.2 เสนอแนะให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงปัญหาข้อนี้ และหาทางสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล ด้านตำรา วัสดุอุปกรณ์ สำหรับใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนและบุคลากรให้มากยิ่งขึ้น

1.3 เสนอผลงานวิจัยนี้ต่อสมาคมศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่สำคัญเพื่อจะได้หาทางปรับปรุงพัฒนาในเรื่องนี้ให้ก้าวหน้าต่อไป

1.4 ในการรับศึกษานิเทศก์ใหม่ ควรมีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรเป็นสำคัญ

1.5 ศึกษานิเทศก์จังหวัดของเขตการศึกษา 9 ควรจะได้พัฒนาตนเองในเรื่องต่อไปนี้ให้มีความสามารถมากขึ้น

1.5.1 การจัดให้บุคลากรของฝ่ายศึกษานิเทศก์และฝ่ายโรงเรียนได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือ เพื่อพัฒนางานเกี่ยวกับการศึกษากันอยู่เสมอ

1.5.2 ความสามารถดึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

1.5.3 สามารถที่จะใช้เทคนิคที่ดีในการนิเทศเพื่อลดความกังวลใจหรือความไม่สบายใจของครูหรือบุคลากรในโรงเรียน

1.5.4 พัฒนาความสามารถและความเอาใจใส่ในการดูแลในเรื่องความเป็นอยู่และขวัญ กำลังใจของครู-อาจารย์ให้มากขึ้น

1.5.5 ความสนใจในความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย

1.5.6 การติดต่อสื่อสารระหว่างศึกษานิเทศก์จังหวัดกับบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบุคลากรตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งควรจะมีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น

1.5.7 ความสามารถในการมองเห็นคุณค่า ความถนัด และความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคนให้มากขึ้น

ทั้งนี้เนื่องจากปรากฏผลจากการวิจัยว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ยังมีคุณลักษณะเหล่านี้อยู่เพียงระดับปานกลางเท่านั้น

2. เนื่องจากพบว่า คุณลักษณะทั้ง 3 ด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยให้การยอมรับศึกษานิเทศก์จังหวัดเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นจึงควรที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดจะต้องประสานงานและสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนให้มากขึ้น ซึ่งอาจกระทำได้โดย

2.1 หาทางประสานงานและร่วมมือปฏิบัติงานพัฒนาการเรียนการสอนกับโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2.2 ติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ให้โรงเรียนได้ทราบอยู่เสมอ

<u>ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย</u>

จากการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลสำคัญที่น่าสังเกตและมีความสำคัญยิ่งอยู่ประเด็นหนึ่ง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์จังหวัดขาดความรู้ความสามารถในด้านการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการที่จะพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษาของแต่ละจังหวัดให้ได้อย่างแท้จริงต่อไป จึงควรมีการวิจัยต่อไปในเรื่อง

1. ควรศึกษาวิจัยคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในทุกเขตการศึกษาของประเทศไทย เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่ามีปัญหาเช่นเดียวกับศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 หรือไม่

2. ควรศึกษาวิจัยปัญหาและความต้องการของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ในการดำเนินงานด้านการนิเทศการสอนและการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบแนวทางที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถในการดำเนินงานสำคัญดังกล่าวของศึกษานิเทศก์จังหวัดในเขตการศึกษา 9 ต่อไป

3. ควรศึกษาคุณลักษณะด้านความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 9 ด้วย เพราะเป็นบุคคลที่จะต้องทำงานด้านนี้กับโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดโดยตรง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524. ศน. 2/2524 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. กระบวนการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2526.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การจัดทำแผนงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2530. ก.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530. ข.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. บันทึกประจำวัน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2532. ก.

_____. รายงานการประเมินความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2531. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2532. ข.

_____. รายงานการพัฒนาระบบการนิเทศและติดตามผล. เอกสาร ศน. ที่ 1/2532 กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2532. อัดสำเนา. ค.

ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 11 ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

ชารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2523.

ประภาพรรณ เส็งวงศ์. การศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

"พระราชบัญญัติการโอนกิจการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523," ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 97 ตอนที่ 158. หน้า 26. 13 ตุลาคม 2523.

ภิญโญ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา, 2523. อัดสำเนา.

ยุพิน พิพิธกุล. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพรจำกัด, 2531.

วนิดา เลิศกมลกาญจน์. ความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

วิจิตร วรุตบางกูร. "ของฝากผู้บริหาร : บุคลิกลักษณะ และพฤติกรรมของผู้นำที่ดี," ประชาบาล. 10(11) : 14; กุมภาพันธ์ 2521.

วินัย เกษมเศรษฐ์. "บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์," ใน ประมวลบทความนิเทศการศึกษา บทความนิเทศการศึกษา ปี 2521. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, 2521.

วิรวุฒ จิตต์ผิวงาม. พัฒนาของการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. อัดสำเนา.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา, 2527. อัดสำเนา.

วีระชาติ นักสอน. คุณลักษณะที่ประสงค์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในความคิดของครูใหญ่ และครูผู้สอนเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

ศักดิ์สบรรณ ลังกาพินธ์. บทบาทของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของครที่ได้รับการนิเทศ. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2512. อัดสำเนา.

ศุภลักษณ์ คูหาทอง. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

สงัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529.

สงัด อุทรานันนท์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

สมชัย พฤกษาสวย. ผลการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สุจินต์ ตันเจริญ. คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

สุพิชญา ธีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุฒบางกูร. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.

สาย ภานุรัตน์. คู่มือนิเทศการศึกษา 2508. พระนคร : แผนกการพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511.

สาย ภานุรัตน์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2517.

สามัญศึกษา, กรม. คู่มือนิเทศการศึกษา ภาคปฏิบัติ. พระนคร : แผนกเอกสารการพิมพ์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2512.

สามัญศึกษา, กรม. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2519. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2519.

สามัญศึกษา, กรม. งานนิเทศการศึกษา. เอกสารอันดับที่ 36/2520 กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.

สำราญ คำพรม. ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 - 4 ตามทัศนะของผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหารในจังหวัดอุตรดิตถ์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," ใน เอกสารประกอบคำบรรยายการสัมมนาทางการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. หน้าภาคผนวก - 26. กรุงเทพฯ : ห้องศูนย์สารนิเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

อิทธิพล ศรีมังกร. การศึกษาความเข้าใจของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

Adam, Harold and Frank G. Dickey. Basic Principles of Supervision. New York : American Book Co., 1953.

Beltrao, Fernando B. "The Role of the Instructional Supervisor in the Junior High School in Rio De Janeiro, Brazil : An Exploratory Study," in Dissertation Abstracts International : The Humanities and Social Sciences. June, 1977.

Burton, William H. and Leo Brueckner. Supervision : A Social Process. New York : Appleton-Century Co., 1965.

Carman, Beatrice D. "Role and Responsibilities in General Supervision of Instruction," in Dissertation Abstracts Internationl : A Humanities and Social Sciences. Micro film V. 32 No.9, 1971.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Co., 1959.

Eye, Glen G., Lamore A. Netzer and Robert D. Krey. Supervision of Instruction. 2nd ed. New York : Harper and Row Publisher, 1971.

Franseth, Jane. Supervision as Leadership. New York : Row, 1961.

Guss, Carolyn. "How is Supervision Perceived," in Supervision : Emerging Profession. Washington D.C., ASCA, 1973.

Gwynn, Minor. Theory and Practice of Supervision. New York : Dodd and Mead Company, Inc., 1961.

Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1975.

Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1985.

Lucio, William H. and John D. McNeil. Supervision : A Synthesis of Thought and Action. New York : McGraw-Hall Book Co., 1969.

Musselman, Vernon A. "Administration and Supervision of Vocational Businiess Education," in National Business Educational Quarterly, XXXIII. 1965.

Swearingen, Mildred E. Supervision of Instruction : Foundation and Dimensions. Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc., 1962.

Wiles, Kimball. Supervision for Better Schools. New York : Prentice-Hall, 1956.

Wiles, Kimball and John T. Lovell. Supervision for Better Schools. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 29 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านมนุษยสัมพันธ์

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 มนุษยสัมพันธ์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1.	8.106	2.	8.285
3.	8.938	4.	10.854
5.	13.650	6.	7.259
7.	9.477	8.	12.579
9.	8.533	10.	8.760
11.	10.000	12.	8.890
13.	9.169	14.	9.570
15.	5.707	16.	10.123
17.	8.369	18.	9.949
19.	11.318	20.	8.202
21.	9.429	22.	8.202
23.	7.581	24.	9.003
25.	7.483		

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตอนที่ 1 = .975 ถ้า t ตั้งแต่ 1.750 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้

ตาราง 30 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านภาวะผู้นำ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1.	9.353	2.	6.816
3.	9.603	4.	9.228
5.	4.335	6.	9.228
7.	9.415	8.	10.590
9.	7.620	10.	9.025
11.	9.067	12.	4.307
13.	5.334	14.	7.109
15.	6.640	16.	8.547
17.	10.140	18.	10.555
19.	9.995	20.	8.551
21.	9.096	22.	7.483
23.	7.281	24.	8.243
25.	7.839	26.	10.435
27.	8.995	28.	7.648
29.	7.751	30.	8.023

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตอนที่ 2 = .974

ตาราง 31 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

แบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1.	8.378	2.	7.986	3.	7.761	4.	7.276
5.	7.112	6.	7.259	7.	12.478	8.	6.309
9.	7.338	10.	7.690	11.	9.152	12.	9.395
13.	8.417	14.	10.170	15.	5.870	16.	9.691
17.	8.317	18.	8.249	19.	5.333	20.	7.938
21.	10.970	22.	9.319	23.	8.896	24.	9.071
25.	7.486	26.	7.356	27.	11.826	28.	9.390
29.	8.917	30.	10.079	31.	11.714	32.	8.894
33.	10.300	34.	12.820	35.	10.836	36.	11.762
37.	12.977	38.	14.234	39.	13.270	40.	10.112
41.	7.774	42.	10.836	43.	12.965	44.	12.478
45.	12.904	46.	12.820	47.	11.939	48.	11.426
49.	13.118	50.	16.137	51.	12.965	52.	10.922

ตาราง 31 (ต่อ)

แบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
53.	12.923	54.	12.923	55.	9.691	56.	11.085
57.	11.426	58.	13.805	59.	14.795	60.	8.577
61.	10.000	62.	8.925	63.	10.988	64.	11.714
65.	10.070	66.	12.885	67.	10.988	68.	11.762
69.	10.182	70.	11.897				

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตอนที่ 3 = .994

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (ฉบับที่ 1 + 2 + 3) = .994

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในทัศนะของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง [ ] ที่เป็นข้อความเกี่ยวข้องกับตัวของท่านตามสภาพที่เป็นจริง

1. ท่านดำรงตำแหน่ง
   - [ ] ศึกษานิเทศก์อำเภอ
   - [ ] ผู้บริหารโรงเรียน
2. สถานที่ปฏิบัติราชการของท่าน คือ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
   - [ ] หนองคาย
   - [ ] อุดรธานี
   - [ ] เลย
   - [ ] ขอนแก่น
   - [ ] สกลนคร

<u>ส่วนที่ 2</u> เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ 3 ด้านของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด คือ

1. ด้านมนุษย์สัมพันธ์
2. ด้านภาวะผู้นำ
3. ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางด้านขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

<u>ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม</u>

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับคุณสมบัติและการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดตามความเห็นของท่าน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ศึกษานิเทศก์ สปจ. ในเขตการศึกษา 9 เป็นผู้ที่					
(0) ให้ความร่วมมือแก่ครูในการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา					
(00) ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านอนามัยของโรงเรียน					
(000) ส่งเสริมให้มีโรงเรียนตัวอย่างเพิ่มขึ้น					

เครื่องหมาย / ที่กาลงในแต่ละข้อ มีความหมายดังนี้

(0) หมายความว่า ท่านเห็นว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดของท่านมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือแก่ครูในการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาในระดับ มาก

(00) หมายความว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดของท่าน มีส่วนส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านอนามัยของโรงเรียนในระดับ ปานกลาง

(000) หมายความว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดของท่าน เป็นผู้มีส่วนน้อยที่สุดในการส่งเสริมให้มีโรงเรียนตัวอย่างเพิ่มขึ้น

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. <u>ด้านมนุษยสัมพันธ์</u>					
1. เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู					
2. สามารถสร้างเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ร่วมงานได้					
3. สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานทุกขั้นตอนให้ทุกฝ่ายรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายปัญหาได้อย่างเต็มที่ตามความเป็นจริง					
4. สามารถทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันในคณะครูเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน					
5. สามารถทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างกันอยู่เสมอ					
6. เป็นผู้ยอมรับในคุณค่าของเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลทุกฝ่ายทุกระดับ					
7. เป็นผู้สามารถประสานความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้เข้าสู่ทิศทางสายกลางร่วมกันได้					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. เป็นผู้สามารถสร้างความสนิทสนม คุ้นเคยกับครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอและบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
9. สามารถทำให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายยอมรับในความจริงใจจริงจังในการปฏิบัติงานของตน					
10. เป็นผู้ได้รับการยอมรับนับถือและไว้วางใจในความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา					
11. เป็นผู้ที่มุ่งลดความกังวลใจแก่ผู้ร่วมงาน					
12. พร้อมที่จะให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้ร่วมงาน					
13. เป็นผู้ที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดแก่ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย					
14. สนับสนุนให้ผู้ร่วมงาน ประสบความสำเร็จในการทำงาน					
15. เป็นผู้หลีกเลี่ยงการวางตัวเป็นเจ้านาย					
16. เป็นผู้มีลักษณะเป็นมิตรและอารมณ์ดี น่าคบหาสมาคม					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. เป็นผู้สนใจและห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น					
18. เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยดี					
19. เป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ให้มากขึ้น					
20. เป็นผู้ยกย่องผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่นเสมอ					
21. เป็นผู้ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้ผู้ร่วมงานภาคภูมิใจและยินดีร่วมพัฒนางาน					
22. ยอมรับในลักษณะเฉพาะของคนในแต่ละชุมชนหรือแต่ละกลุ่ม และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนหรือครูแต่ละกลุ่มได้					
23. เป็นผู้ใช้เหตุผลและสติปัญญาก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ					
24. สามารถสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานตระหนักอยู่เสมอว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ จะเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง					
25. เป็นผู้มีน้ำใจที่จะมองเห็นการกระทำของคนอื่นไปในทางที่ดีอยู่เสมอ					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข. <u>ด้านภาวะผู้นำ</u>					
1. เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ใจกว้าง สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือร่วมใจทำงาน					
2. สนใจความเป็นอยู่ของครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่าย					
3. ตัดสินใจดี (เร็วทันการและถูกต้องเป็นส่วนใหญ่)					
4. มีลักษณะเป็นครูที่ดี					
5. เป็นผู้ที่ท่าทีสง่างามและมีมารยาทดี					
6. สั่งงานชัดเจนและรอบคอบ					
7. เป็นคนฉลาดและริเริ่ม					
8. เป็นนักวิชาการที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ					
9. เป็นนักคิดและนักทำงานที่ว่องไว กล้าหาญ					
10. มีความยุติธรรม					
11. มั่นใจในตนเอง					
12. เป็นผู้มีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจดี					
13. สามารถทำนายความต้องการของบุคคลและผู้ร่วมงานได้ถูกต้อง					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14. มุ่งทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เสมอ					
15. มีความสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดี					
16. มีความรู้ความสามารถในการวางแผนงาน					
17. สามารถจัดระเบียบงาน ทำให้การนิเทศดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย					
18. สามารถประสานงานของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินสอดคล้องกันไปด้วยดี					
19. สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายติดต่อสื่อสารกับตนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา					
20. สนับสนุนให้ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในหมู่ผู้ร่วมงาน					
21. กระจายความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้แก่ผู้ร่วมงานแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22. ในการมอบหมายงานหรือกระจายงาน สามารถชี้แจงรายละเอียด ทำให้มองเห็นลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน					
23. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบคุณภาพความคืบหน้าและความสำเร็จของงาน					
24. ยึดถือความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ					
25. สามารถค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้ร่วมงานแต่ละคน					
26. เป็นผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถและความสนใจให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ					
27. เป็นผู้สามารถแนะแนวทางและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้ร่วมงานได้					
28. สามารถจัดให้ครูและผู้ร่วมงานได้พบปะและทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่ทุกฝ่ายยินดีเข้าร่วมด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
29. สามารถสร้างความนิยมนับถือจากผู้ร่วมงานได้ด้วยความสามารถและด้วยคุณธรรมความดีของตนเอง					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30. เป็นผู้นำที่ให้โอกาสแก่ครูหรือผู้ร่วมงานได้พูดหรืออภิปรายมากกว่าที่ตนจะพูดเสียคนเดียวเป็นส่วนใหญ่					
ค. <u>ด้านความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน</u>					
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : -					
1. สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนคอยดูแลบำรุงขวัญเพื่อให้ครูมีกำลังใจที่จะทำงานและพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ					
2. สามารถจูงใจครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจในความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน					
3. สามารถแนะนำบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการนิเทศแบบใหม่ที่เน้นความร่วมมือและการยอมรับนับถือในสมาชิกทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน					
4. มีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 5. สามารถจูงใจครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับให้พิจารณาและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของจังหวัดอยู่เสมอ 6. สามารถจูงใจบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะครูให้ศึกษาพิจารณาและตระหนักในหลักการหรือทฤษฎีการสอนที่จะมีผลทำให้เยาวชนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ 7. สามารถจัดให้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการนิเทศ 8. สามารถกำหนดความมุ่งหมายชัดเจนในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน 9. ดำเนินการวางแผน/หรือเขียนโครงการนิเทศสำหรับใช้เป็นแนวดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและได้ผล					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u>					
<u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : -					
10. สามารถจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาครู ให้ก้าวหน้าในการสอน และในวิชาชีพครูได้จริง ตามที่ครูต้องการ					
11. สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูที่มีความหลากหลายเพียงพอกับ ความต้องการของครู					
12. สามารถจัดให้มีโครงการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง					
13. สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและ จัดทำโครงการนิเทศ					
14. สามารถจัดให้มีสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนา การเรียนการสอนและพัฒนาครู เผยแพร่ แจกจ่ายให้ครูได้ทราบอย่างทั่วถึง					
15. มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ ที่ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน					
16. สามารถจูงใจครูให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 17. สามารถใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ ชนิด ในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน 18. สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดใช้ได้เหมาะสมกับครูแต่ละคน แต่ละกลุ่มที่มีระดับความงอกงามทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน 19. สามารถเลือกกิจกรรมการนิเทศมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับขนาดกลุ่มครูผู้มารับการนิเทศ 20. สามารถศึกษาค้นคว้าหากลวิธีหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการ อันนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม 21. สามารถจัดเวลาให้ครูอย่างเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ 22. สามารถจัดสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสมทำให้กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้รับการนิเทศ					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 23. สามารถจัดหาหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสาร วิชาชีพให้ครูได้อ่านอย่างหลากหลายและเพียงพอ 24. สามารถเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายความรู้ความก้าวหน้าในวิชาชีพให้ครูได้ฟังอยู่เสมอ 25. สามารถจัดให้ครูได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ 26. สามารถจัดให้ครูได้มีโอกาสลาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยได้รับเงินเดือนเต็ม 27. สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่ครูต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 28. สามารถสนับสนุนให้ไปร่วมประชุมหรือรับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น 29. สามารถจัดให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนที่ดีเด่นของเพื่อนครูด้วยกัน 30. สามารถจัดให้ครูได้ร่วมประชุมปรึกษาปัญหาและแลกเปลี่ยนทรรศนะระหว่างกันอยู่เสมอ					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 31. สามารถจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ หลายรูปแบบมาให้ครูได้ใช้พัฒนาการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 32. สามารถจัดศูนย์วิชาการหรือห้องสมุดที่จูงใจให้ครูเข้าไปใช้บริการอยู่เสมอ 33. สามารถจัดให้ครูได้ร่วมพบปะสังสรรค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน 34. สามารถจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าของการนิเทศ 35. สามารถจัดให้มีการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูอย่างแท้จริง 36. สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ อย่างได้ผล 37. สามารถจัดให้มีการสนับสนุนครูส่วนใหญ่ให้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 38. สามารถจัดให้กิจกรรมสำรวจและศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 39. สามารถจัดให้ครูได้ทราบผลการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 40. มีความสนใจและทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและพัฒนาวิชาชีพครู 41. สามารถแสวงหาความสนับสนุนในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ จากทั้งรัฐและเอกชนสำหรับนำมาใช้ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน 42. พัฒนาศูนย์วิชาการให้สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยแจ้งข่าวให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า เช่น จัดให้มีการบรรยายความรู้ในวิชาชีพครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิเดือนละครั้ง จัดฉายภาพยนตร์หรือวีดีโอเทปที่ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงทุก ๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง ฯลฯ เป็นต้น					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 43. สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครู เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ 44. สามารถจูงใจให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอน ตระหนักในความสำคัญที่จะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนให้มีผลดี ที่จะทำให้ได้คุณภาพเด็กตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ 45. สามารถพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและทันต่อสภาพสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไป 46. สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ที่แตกต่างกัน 47. สามารถพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการเรียน ที่เผชิญกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน 48. สามารถชจัดการให้การบ้านที่ไร้จุดหมายและขาดหลักการอันเป็นการทำลายแรงจูงใจในการเรียนของเด็ก					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 49. สามารถสร้างความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศ อันมีผลทำให้คณะครูมีความยินดีร่วมงานนิเทศกันเองในโรงเรียนและกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว 50. สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีวิเคราะห์และพัฒนาการสอนของตนอยู่เสมอ 51. สามารถจูงใจครูแต่ละคนให้ยินดีที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 52. สามารถจัดให้มีการนิเทศด้วยวิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการและกระบวนการอันมีผลทำให้พัฒนาการสอนได้จริงและเป็นที่พึงพอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศ 53. สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u>					
<u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : -					
54. สามารถช่วยให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีโอกาสทดลองฝึกทักษะและพฤติกรรมการสอนชนิดต่าง ๆ ที่ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก					
55. สามารถทำให้การสอนของครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนขึ้น					
56. สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่					
57. สามารถทำให้การสอนของครูมุ่งให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน					
58. สามารถทำให้การสอนของครูประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ					
59. สามารถทำให้ครูนิยมใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนทำให้การสอนมีคุณภาพมากขึ้น					
60. สามารถทำให้ครูทำการประเมินผลการสอนได้ตรงตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้					
61. สามารถทำให้การสอนของครูมีขอบข่ายและลำดับการสอนที่เหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้น					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u>					
<u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : -					
62. สามารถทำให้การสอนของครูมีลักษณะเสริมสร้างความพร้อมทางสังคมและอารมณ์แก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น					
63. สามารถทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเพิ่มขึ้น					
64. สามารถทำให้ครูแสดงพฤติกรรมยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียนมากขึ้น					
65. สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนทำงานกลุ่มและร่วมอภิปรายกลุ่มมากขึ้น					
66. สามารถทำให้ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมวางแผนและดำเนินการศึกษา ค้นคว้าทดลองด้วยตนเองมากขึ้น					
67. สามารถทำให้ครูพยายามปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการสอนให้มีลักษณะสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น					

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ศึกษานิเทศก์จังหวัดสามารถช่วยเหลือและสนับสนุน</u> <u>กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ให้</u> : - 68. สามารถทำให้ครูรู้วิธีช่วยเหลือเด็กที่เรียนช้าให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น 69. สามารถผลิตหรือจัดหาสื่อชนิดต่าง ๆ สำหรับใช้พัฒนาการสอนของครูให้ก้าวหน้าและได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น ผลิตหรือจัดหาวีดีโอเทป แสดงพฤติกรรมหรือทักษะการสอนที่ดีให้ครูได้ดูเป็นแบบอย่าง 70. สามารถพัฒนาการนิเทศอันทำให้ครูสามารถสร้างผลผลิตของการสอนที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น (กล่าวคือทำให้ได้นักเรียนที่ :- - นับถือตนเอง มั่นใจในตนเองมากขึ้น - รู้จักคิด พูด ทำงานอย่างสร้างสรรค์มากขึ้น - รู้จักวางแผนการเรียน การทำงานด้วยตนเองมากขึ้น - มีสุขภาพดีทั้งกาย ใจ มากขึ้น - เป็นนักสำรวจ นักสังเกต และนักต่อสู้งานมากขึ้น - เป็นนักแสวงหาความรู้อยู่เสมอ)					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายธวัช ทองแสน

เกิดเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2494

สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 79 ถนนบริบาลภูมิเขต หมู่ 1 ตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 257 ถนนมิตรภาพ หมู่ 9 ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย
จังหวัดหนองคาย

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ 6 ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย

ประวัติการศึกษา

2514 ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

2516 กศ.บ. จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน จังหวัดชลบุรี (มหาวิทยาลัยบูรพา ปัจจุบัน)

2534 กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร